

Cijferverslag

2018

**Mensenrechten in
ere herstellen**

Inhoudstafel

1	Voorwoord.....	3
2	Waarom een cijferverslag?.....	4
2.1	Woordenlijst.....	5
3	Meldingen.....	7
3.1	Inleiding	7
3.2	Meldingen uitgesplitst naar gender	13
4	Dossiers	14
4.1	Analyse van de nieuwe dossiers per domein.....	14
4.2	Plaats van de feiten.....	20
4.3	Dossiers uitgesplitst naar gender.....	23
5	Analyse van de nieuwe dossiers per domein.....	24
5.1	Werk: 510 dossiers.....	24
5.2	Goederen en diensten: 614 dossiers	26
5.3	Onderwijs: 292 dossiers	31
5.4	Sociale bescherming: 23 dossiers.....	34
5.5	Samenleving: 174 dossiers	35
5.6	Diverse activiteiten: 130 dossiers.....	38
5.7	Media/internet: 332 dossiers.....	40
5.8	Politie en justitie: 72 dossiers.....	43
6	Analyse nieuwe dossiers per discriminatiegrond	46
6.1	Zogeheten 'raciale' criteria: 866 dossiers	46
6.1.1	Antisemitisme en negationisme	47
6.1.2	Roma en woonwagenbewoners	50
6.2	Handicap: 604 dossiers	52
6.3	Religieuze of filosofische overtuiging: 307 dossiers	54
6.4	Leeftijd: 152 dossiers.....	57
6.5	Vermogen: 160 dossiers.....	59
6.6	Gezondheidstoestand: 153 dossiers.....	61
6.7	Seksuele geaardheid: 125 dossiers.....	63
7	Verboden gedragingen.....	64
7.1	Haatboodschappen – media	66

7.2	<i>Haatmisdrijven – politie en justitie</i>	67
8	Deelstaten	68
8.1	<i>Federaal</i>	68
8.1.1	Werk bij de federale overheid: 40 dossiers	68
8.1.2	Openbaar vervoer (NMBS/Infrabel/NMBS-Holding): 14 dossiers	68
8.1.3	Politie en justitie: 72 dossiers	68
8.1.4	Sociale bescherming: 23 dossiers	69
8.2	<i>Wallonië</i>	69
8.2.1	Werk bij de Waalse overheid: 4 dossiers	69
8.2.2	Werk in Wallonië: 101 dossiers	69
8.2.3	Huisvesting en Wallonië: 71 dossiers	70
8.2.4	Openbaar vervoer (TEC): 4 dossiers	71
8.3	<i>Brussels Hoofdstedelijk Gewest</i>	71
8.3.1	Werk bij de overheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: 24 dossiers	71
8.3.2	Werk in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: 184 dossiers	72
8.3.3	Huisvesting in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: 59 dossiers	73
8.3.4	Openbaar vervoer (MIVB): 6 dossiers	73
8.4	<i>Vlaamse Gemeenschap/Gewest</i>	74
8.4.1	Werk bij de Vlaamse overheid: 14 dossiers	74
8.4.2	Werk in Vlaanderen: 178 dossiers	74
8.4.3	Huisvesting in Vlaanderen: 133 dossiers	75
8.4.4	Onderwijs in Vlaanderen: 87 dossiers	76
8.4.5	Openbaar vervoer (De Lijn): 12 dossiers	77
8.5	<i>Franse Gemeenschap</i>	77
8.5.1	Onderwijs in de Franse Gemeenschap: 181 dossiers	77
8.5.2	Werk bij de overheid van de Franse Gemeenschap: 15 dossiers	78
8.6	<i>Duitstalige Gemeenschap</i>	78
8.6.1	Onderwijs in de Duitstalige Gemeenschap: 1 dossier	78
9	Rechtszaken	79
10	Begeleiding en opleiding	82
10.1	<i>eDiv</i>	85
11	Adviezen en aanbevelingen	86
12	Communicatie	87
12.1	<i>Unia.be website</i>	87
12.2	<i>KiesGelijkeKansen.be - LeChoixEgalite.be</i>	88
12.3	<i>Facebook & Twitter</i>	88

1 Voorwoord

Dit cijfersverslag 2018 geeft een blik op het dagelijkse werk van Unia en op onze structuur. Doorheen de jaren heeft Unia zich gespecialiseerd op verschillende vlakken:

1. We behandelen meldingen en individuele dossiers rond discriminatie.
2. We lanceren informatie- en sensibilisatiecampagnes en stellen training en begeleiding voor aan personen of organisaties die een diversiteitsbeleid willen voeren.
3. We zetten onderzoeken en wetenschappelijke studies op rond discriminatie op de werkvloer, op school, op de huisvestingsmarkt, ... Met onze publicaties en statistieken informeren we overheden, de academische wereld en een groot aantal organisaties gespecialiseerd in discriminatie en diversiteit.
4. We geven adviezen en doen aanbevelingen aan overheden en organisaties. Dat doen we zowel op eigen initiatief als naar aanleiding van een vraag.

Dit cijfersverslag vat in statistieken samen hoe we bij Unia drie van die vier acties integreren in onze structuur en in de organisatie van ons werk. Het cijfersverslag onderscheidt zich van het jaarverslag 2018¹: de twee verslagen vullen elkaar aan en moeten dus naast elkaar gelezen worden. Het **jaarverslag** heeft een meer **kwitatatieve focus** en zoomt in op onze aanbevelingen, ons strategisch plan en onze acties op lokaal en internationaal niveau. Het geeft bovendien veel voorbeelden uit ons vakgebied. Het **cijfersverslag** daarentegen heeft een **kwantitatieve focus**, waarbij vooral de trends in de meldingen die we ontvangen in detail worden geanalyseerd. Bovendien geeft het verslag ook cijfers rond onze rechtszaken, onze informatie- en sensibilisatieacties en onze opleidingen.

De studies en onderzoeken die door Unia gevoerd of besteld werden, staan niet in dit verslag. Die kan je raadplegen op onze website www.unia.be.

Unia stelt ook regionale rapporten op, die in detail tonen hoe onze lokale contactpunten werken in de dertien Vlaamse centrumsteden. Ook deze rapporten kan je raadplegen op onze website.

Tot slot is het belangrijk om de methodologische beperkingen van deze statistieken te benadrukken: dit cijfersverslag bundelt enkel de cijfers van Unia en is dus niet bedoeld om representatief te zijn voor de verschillende discriminatieaspecten in België.

¹ Het *Jaarverslag 2018: mensenrechten in ere herstellen* kan je raadplegen op <https://www.unia.be/nl/publicaties-statistieken/publicaties/jaarverslag-2018>.

2 Waarom een cijferverslag?

Een van de wettelijke opdrachten van Unia is de behandeling van ‘individuele meldingen’. Iedereen kan Unia contacteren met een melding, een verzoek om een tussenkomst of een opmerking of vraag over de antiracisme-, antidiscriminatie- en negationismewetgeving. Zo ook voor vragen over de grondrechten van mensen met een handicap, zoals voorzien in het VN-verdrag over de Rechten van Personen met een Handicap (CRPD). Unia is wettelijk bevoegd voor:

- **discriminatie**, met inbegrip van directe en indirecte discriminatie, de opdracht om te discrimineren en pesterijen die direct verband houden met de criteria in de antidiscriminatiewetgeving (zie woordenlijst); in het geval van handicap gaat het ook om het ontbreken van redelijke aanpassingen;
- **haatboodschappen** (haatdragende publieke uitlatingen: aanzetten tot haat, discriminatie, geweld of segregatie). Dit omvat ook ‘cyberhaat’ (haatboodschappen op het internet);
- **haatmisdrijven** ingegeven door vijandigheid tegenover een persoon of een groep omwille van diens afkomst, handicap, seksuele geaardheid of elk ander beschermd criterium in de antidiscriminatie- en antiracismewetgeving.

Als Unia bevoegd is om een melding te behandelen en als de melder een tussenkomst of individueel advies vraagt, wordt een ‘individueel dossier’ geopend. Een melding of een dossier kan gaan over één enkel discriminatiecriterium of over meerdere criteria.

Unia is wettelijk ook verplicht jaarlijks verslag uit te brengen over haar werkzaamheden. We doen dit via een jaarverslag en dit gedetailleerd cijferverslag.

2.1 Woordenlijst

Meldingen

Meldingen zijn alle contacten die Unia of onze lokale contactpunten hebben in het kader van onze bevoegdheden vastgelegd in artikel 6 van het samenwerkingsakkoord (B.S. van 5/03/2014). Het gaat om meldingen van vermoedelijke slachtoffers van discriminatie, haatmisdrijven of -boodschappen, maar ook om getuigenissen, vragen of bekommernissen van derden of vragen van personen of organisaties die in een concrete situatie discriminatie willen vermijden. Meldingen kunnen ook gaan over de rechten van personen met een handicap onder het VN-verdrag van 13 december 2006.

Dossiers

Unia opent een dossier wanneer (1) een melding naar een discriminatiegrond verwijst waarvoor Unia bevoegd is of wanneer die betrekking heeft op de rechten van personen met een handicap, en (2) wanneer de melder een concreet advies of een andere tussenkomst verwacht. De notie 'dossier' staat dus los van de ernst en het al dan niet bewezen karakter van de feiten. Meerdere meldingen over dezelfde feiten worden in principe gebundeld in eenzelfde dossier. Unia kan ook ambtshalve een dossier open (wat we aanduiden met de term 'autosaisine').

Maatschappelijke domeinen

De maatschappelijke domeinen wijzen op de context waarbinnen de gemelde feiten zich afspelen. De domeinen vallen grotendeels samen met het materiële toepassingsgebied van de antidiscriminatie- en antiracismewetten, -decreten en -ordonnanties (werk, goederen en diensten, onderwijs, ...). In dit verslag zijn er daarnaast specifieke categorieën voor uitlatingen in de media en op het internet, incidenten in de publieke ruimte (samenleving) en meldingen die gericht zijn tegen politie of justitie of geuit zijn in de context van het gevangeniswezen.

Discriminatiegronden

Dit zijn de door de antidiscriminatiewetgeving (wetten, decreten en ordonnanties²) beschermde criteria. Op grond van artikel 3 van het samenwerkingsakkoord hebben de wettelijke opdrachten van Unia betrekking op al die beschermde criteria (en ook op de rechten van personen met een handicap onder het VN-Verdrag van 13 december 2006). Dit met uitzondering van de criteria gender (waarvoor het Instituut voor gelijkheid van vrouwen en mannen en de Genderkamer van de Vlaamse Ombudsdienst bevoegd is) en taal (daarvoor is nog geen bevoegde instelling aangewezen).

De 'beschermde' criteria zijn dus nationaliteit, huidskleur, afkomst, nationale of etnische origine, handicap, seksuele geaardheid, leeftijd, vermogen, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, religieuze of filosofische overtuiging, geboorte, fysiek of genetisch kenmerk, politieke overtuiging, syndicale overtuiging en burgerlijke staat of sociale afkomst.

De discriminatiegronden huidskleur, afkomst, nationaliteit en nationale of etnische origine worden in dit verslag opgenomen onder de algemene term 'zogeneten raciale criteria'.

Discriminatie

Deze term omvat directe discriminatie, indirecte discriminatie, de opdracht om te discrimineren, intimidatie en het weigeren van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap. Binnen hun respectievelijke toepassingsgebied worden deze gedragingen verboden door de antidiscriminatiewetten, -decreten en ordonnanties.

² Deze documenten kan je raadplegen op www.unia.be, in de rubriek Wetgeving (zie 'Discriminatielexicon').

Redelijke aanpassingen

Een redelijke aanpassing neutraliseert voor een persoon met een handicap zoveel mogelijk het effect van de handicap in een onaangepaste omgeving. Ze bevordert zo zijn deelname aan het maatschappelijk leven. Redelijke aanpassingen zijn altijd afgestemd op individuele behoeften, dat onderscheidt ze van toegankelijkheid. Met andere woorden: elke situatie wordt individueel bekeken om een oplossing te vinden voor de hindernis waar de persoon mee geconfronteerd wordt in zijn dagelijks leven. Het is echter wel waarschijnlijk – en zelfs wenselijk – dat deze aanpassing iedereen ten goede komt.

Haatmisdrijven

Dit zijn misdrijven waarvoor een mogelijke strafverzwaring bestaat wanneer een van de drijfveren de haat tegen, het misprijzen van of de vijandigheid tegen een persoon is wegens diens origine, afkomst, geloof, seksuele geaardheid of een andere wettelijk beschermde discriminatiegrond.

Haatboodschappen

Hieronder groepeerd Unia alle uitlatingen die aanzetten tot discriminatie, haat, geweld of segregatie tegenover een persoon of een groep omwille van afkomst, religieuze overtuiging, seksuele geaardheid of een andere beschermde discriminatiegrond. Het kan dus gaan over racistische, islamofobe, homofobe, antisemitische, negationistische, ... uitlatingen die strafbaar zijn. Het gaat niet om uitlatingen die, ondanks hun schokkend of kwetsend karakter, vallen onder de vrijheid van meningsuiting.

Autosaisine

Unia beslist om op eigen initiatief een dossier te openen.

Belangrijke opmerking over de n-waarde in tabellen en grafieken

Een melding of een dossier kan gaan over meerdere discriminatiegronden. Daardoor is de n-waarde in sommige tabellen en grafieken hoger dan het effectieve aantal meldingen of dossiers.

3 Meldingen

3.1 Inleiding

In 2018 kreeg Unia **7.489 meldingen** over vermeende feiten van discriminatie, haatboodschappen en haatmisdrijven. Dat is een stijging met 13,5% tegenover 2017 en met 49,1% tegenover het gemiddelde de voorbije vijf jaar, wat overeenkomt met de verdubbeling van het aantal autosaisines tussen 2013 en 2018. De stijging blijkt – op enkele jaren ter uitzondering na – een constante te zijn sinds de oprichting van Unia. Dat betekent echter niet noodzakelijk dat het aantal discriminaties in België stijgt. We kunnen deze stijging door een aantal factoren verklaren.

Unia werd de voorbije jaren namelijk bekender dankzij sensibilisatieacties, informatiecampagnes, meer lokale aanwezigheid en samenwerkingen met overheidsdiensten en verenigingen op het terrein. Door de interfederalisering in 2014 heeft Unia in de Vlaamse centrumsteden de Meldpunten Discriminatie geïnstalleerd, die intussen gekend zijn als de lokale contactpunten van Unia. Aan Waalse zijde zijn de vier vroegere *bassins-de-vie* ook geëvolueerd naar lokale contactpunten in Wallonië waardoor onze lokale aanwezigheid toenam. Tot slot werkt Unia sinds 2017 met een andere gegevensverwerking waardoor we gedetailleerder en vollediger kunnen rapporteren.

In het begin van het nieuwe schooljaar waren er in het domein onderwijs de meeste meldingen (17% van het jaartotaal voor dat domein). In september en oktober liepen er bij Unia hierover respectievelijk 839 en 834 meldingen binnen. Bovendien lanceerde Unia in die periode de scholenwedstrijd #GeefMij1Minuut.

Voor het domein media kregen we de meeste meldingen (222) in april; een groot deel daarvan ging over de kiescampagne van de partij Islam voor de gemeenteraadsverkiezingen. 157 burgers contacteerden Unia voor die campagne. Nog wegens de verkiezingen registreerden we in oktober 31 meldingen over de lijst Vlaams Belang in Ninove (Forza Ninove). Die gingen over uitlatingen op Facebook van Guy D'haeseleer en over foto's van aanhangers die hun verkiezingsoverwinning vierden met simultane bewegingen die alle eigenschappen van een nazigroet vertoonden. In de andere domeinen is de verdeling van het aantal meldingen over de maanden heen gelijkmatiger.

Van de melders is 56,3% Nederlandstalig, 41,1% Franstalig en 0,2% Duitstalig. 2,3% drukte zich in nog een andere taal uit. 50,7% van deze meldingen was van mannen, 42,6% van vrouwen en 6,6% van vzw's of andere organisaties. 43% van de meldingen gaat over vragen om bijstand, 34,4% zijn eenvoudige meldingen (zonder de vraag om een tussenkomst), 21,3% zijn vragen om informatie en 1,3% zijn *autosaisines*.

De domeinen

De meldingen situeren zich vooral in de domeinen goederen en diensten (24%), werk (21,8%), media/internet (15,8%), onderwijs (10%) en samenleving (7,9%).

Voor de afgelopen vijf jaar noteren we voor vier domeinen een opvallende stijging, namelijk goederen en diensten (+73,9%), werk (+62,7%), onderwijs (+89,6%) en diverse activiteiten (+84,3%).

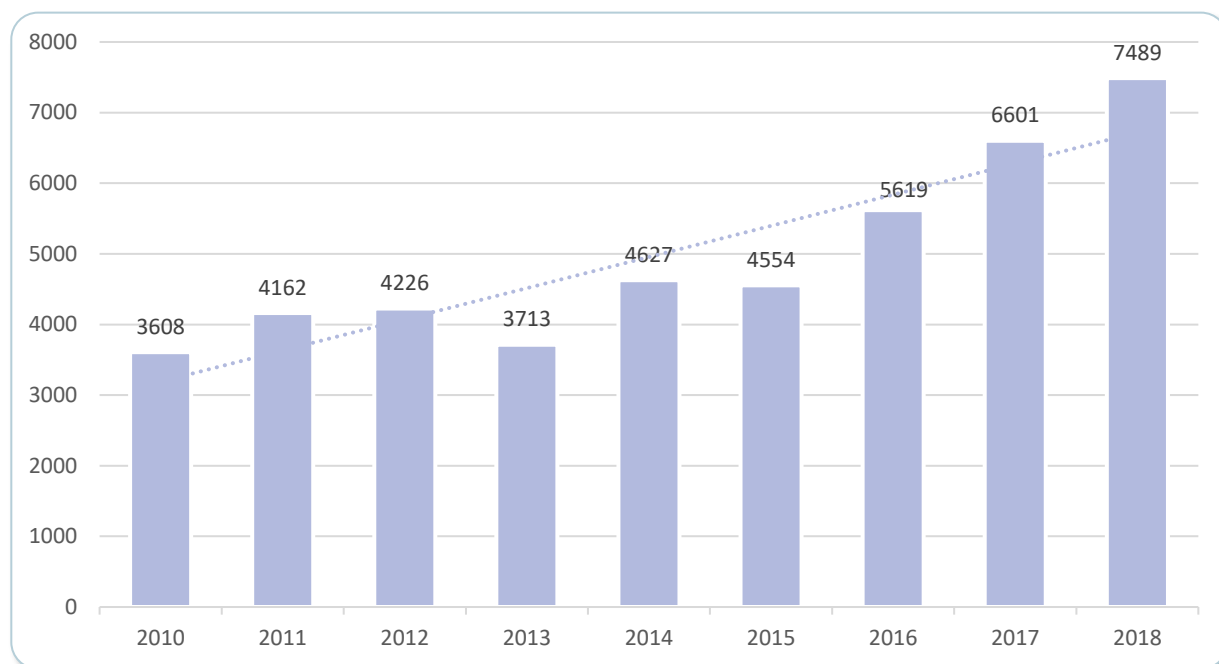
De criteria

Unia ontving in 2018 vooral meldingen over de zogeheten 'raciale' criteria (25%), handicap (15,2%), religieuze of filosofische overtuiging (8,4%) en leeftijd (5,1%).

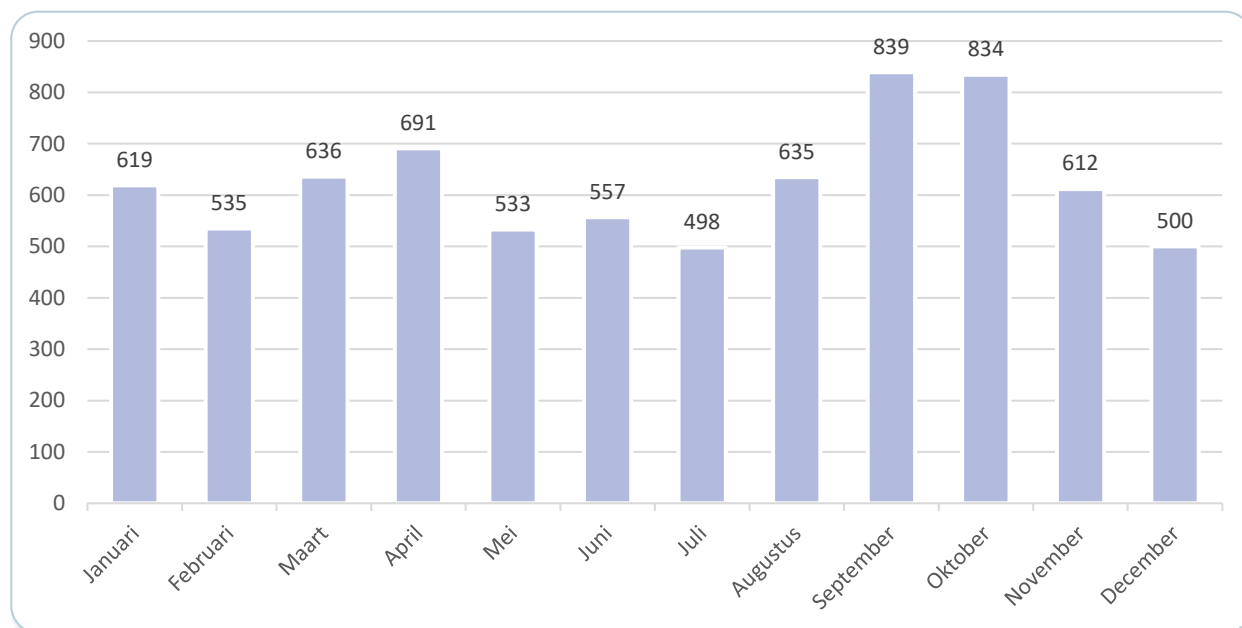
Methodologische opmerking

De meeste meldingen worden gedaan door slachtoffers of rechtstreekse getuigen van discriminatie. In bepaalde maatschappelijke domeinen, zoals media/internet, gaat het ook om andere personen of instellingen die bijvoorbeeld zeggen geschokt te zijn door bepaalde commentaren, interviews of tweets zonder zelf betrokken te zijn bij de feiten.

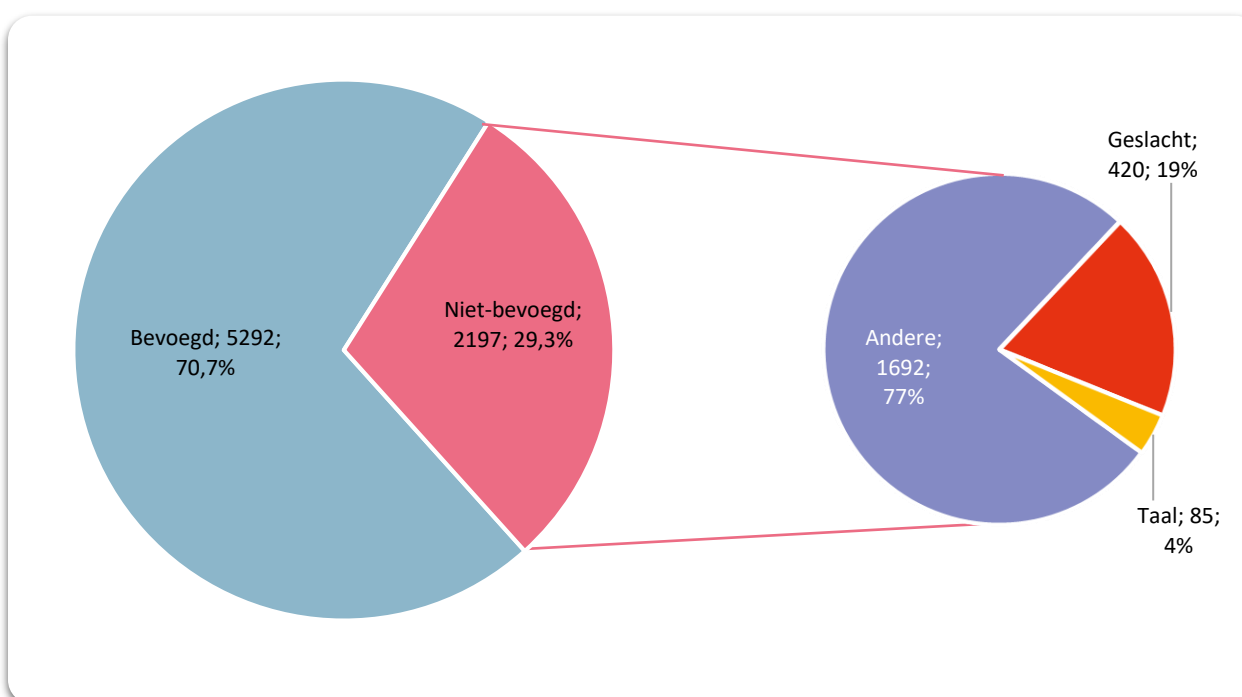
Grafiek 1: Evolutie van de meldingen bij Unia (bevoegd en niet bevoegd) van 2010-2018

Grafiek 2: Evolutie van de meldingen bij Unia (bevoegd en niet bevoegd) per maand in 2018

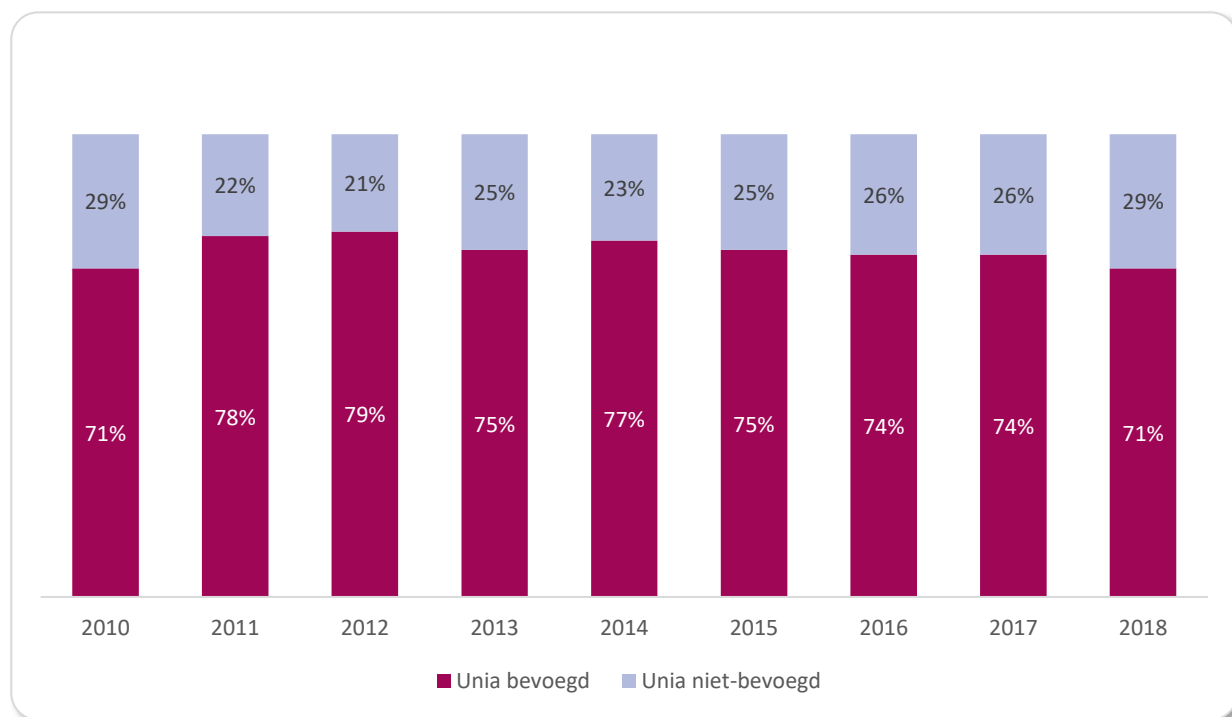

Grafiek 3: Totaal meldingen in 2018 bij Unia (bevoegd en niet bevoegd)

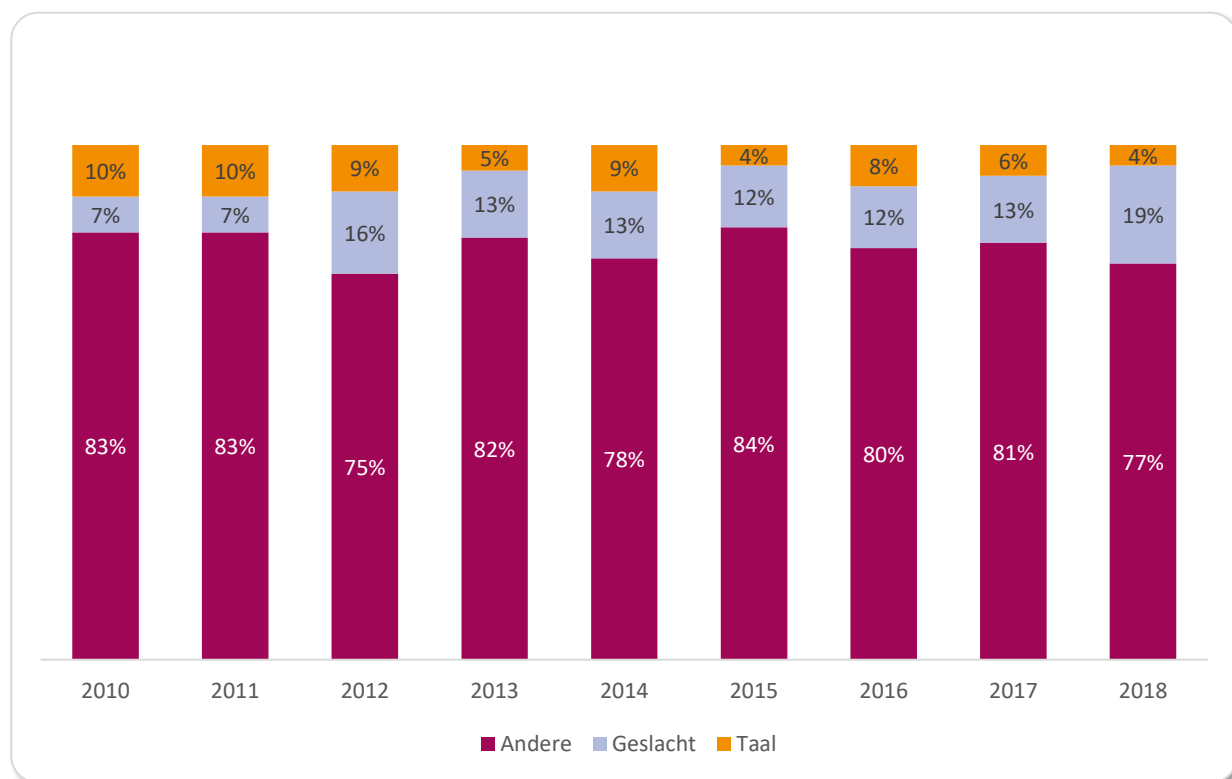

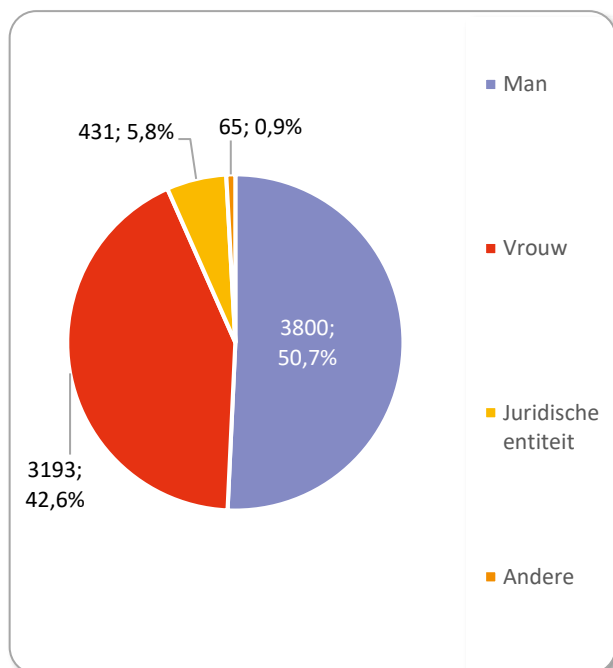
Deze grafiek toont het aantal meldingen waarbij Unia geen actie kon ondernemen omdat we niet bevoegd waren. Zo werden 420 van de 573 meldingen over het criterium 'gender' doorverwezen naar het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen omdat er geen enkele link was met een toepassingsgebied waarvoor Unia bevoegd is. De meldingen over dit criterium zijn overigens op een opvallende manier toegenomen in 2018 en zijn goed voor 19% van alle meldingen 'Unia niet bevoegd'.

Grafiek 4: Verhoudingen van meldingen bij Unia naargelang bevoegdheid van 2010 tot 2018

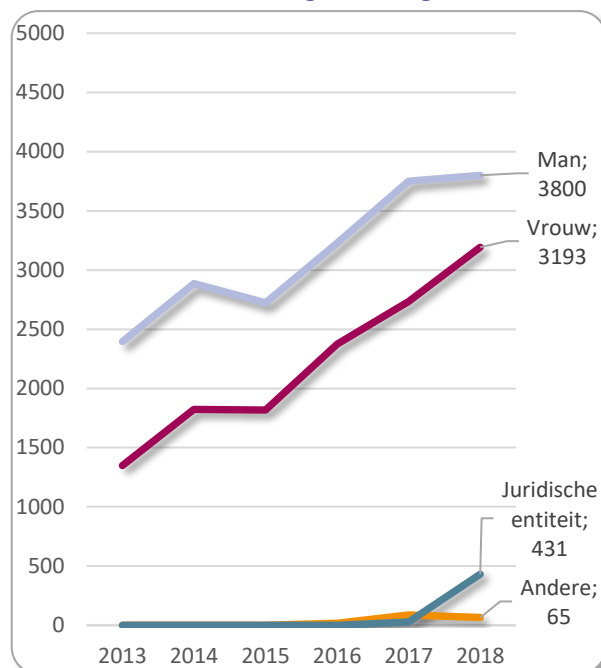

Grafiek 5: Verhoudingen van meldingen 'niet-bevoegd' bij Unia van 2010 tot 2018

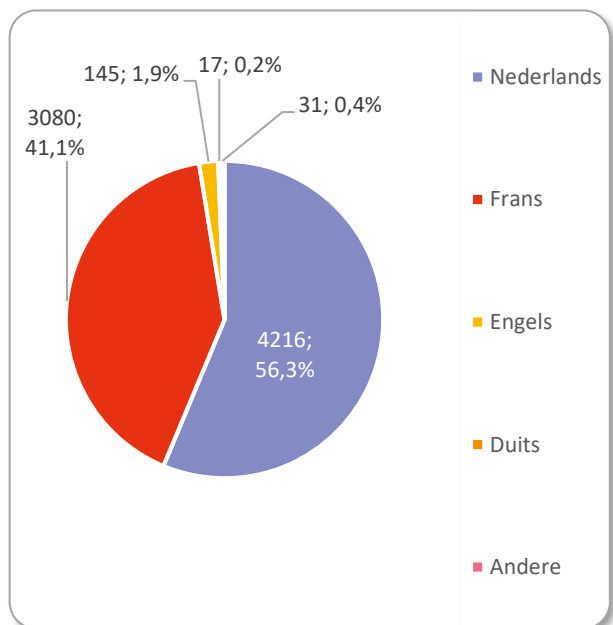

Grafiek 6: Gender van melder³

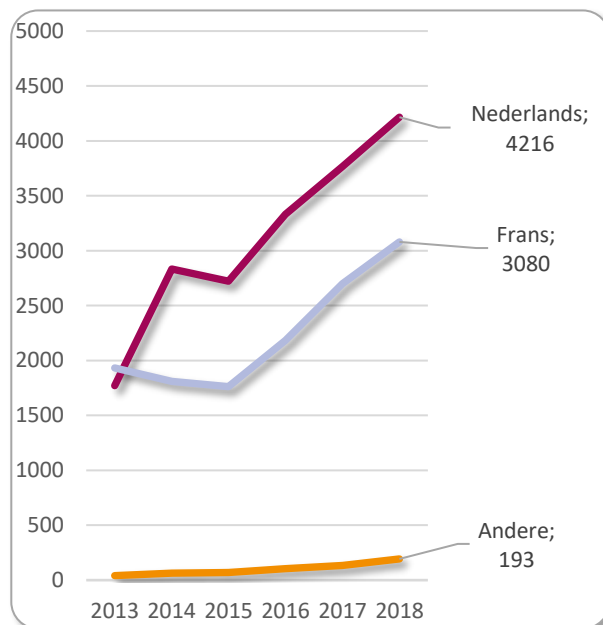
Grafiek 7: Evolutie meldingen naar gender sinds 2013

Grafiek 8: Taal van de melder (n=7489)

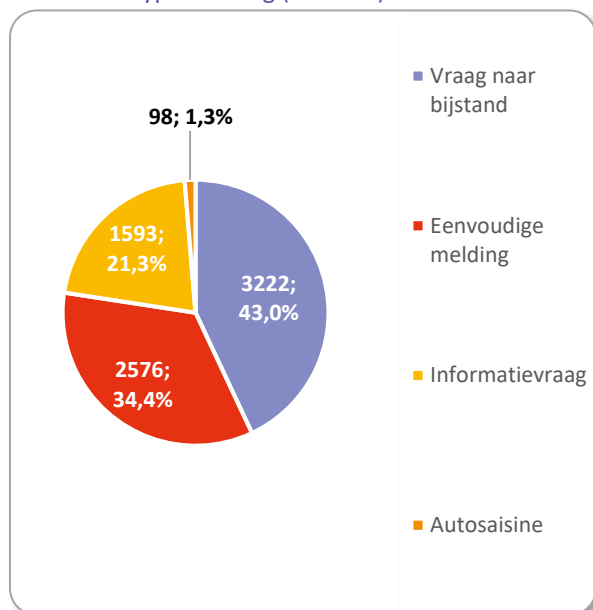

Grafiek 9: Evolutie meldingen volgens taal van de melder sinds 2013

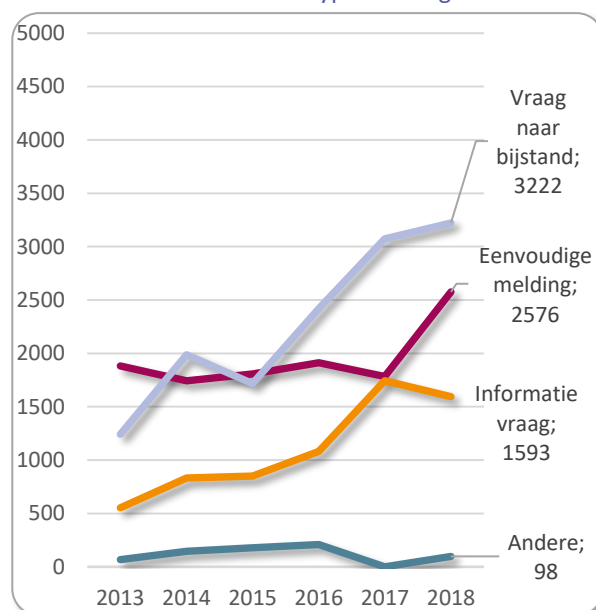

³ 'Ander': de persoon die ons contacteert, identificeert zich niet als vrouw of als man.

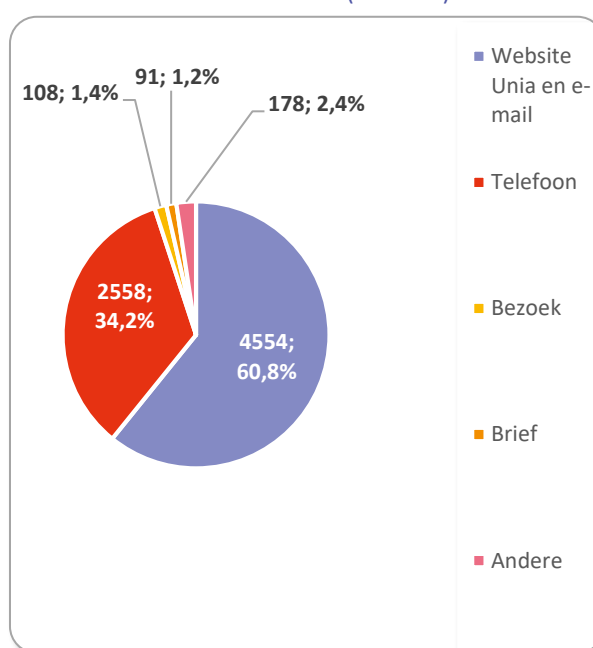
Grafiek 10: Type melding (n=7.489)

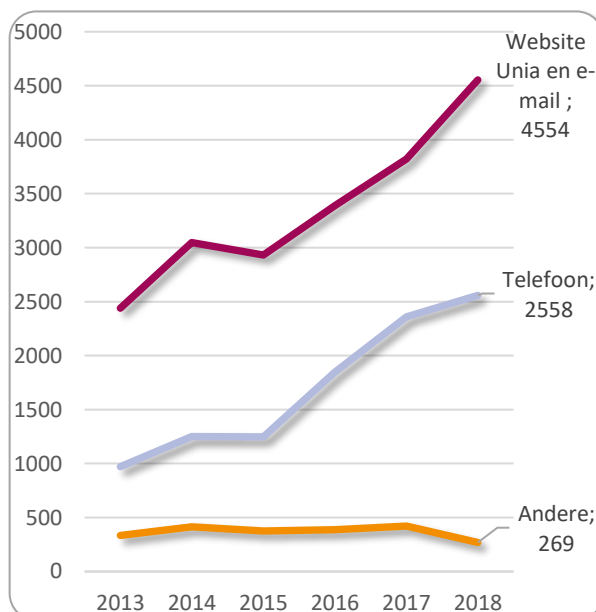
Grafiek 11: Evolutie van het type melding sinds 2013

Grafiek 12: Manier van contact (n=7.489)

Grafiek 13: Evolutie manier van contact sinds 2013

3.2 Meldingen uitgesplitst naar gender

Tabel 1: Nieuwe meldingen in 2018 volgens gender van de melder – per domein

	Man	Vrouw	Andere ⁴	Juridische entiteit	Totaal
Goederen en diensten	845	824	12	120	1801
Werk	838	731	6	54	1629
Media	767	318	17	79	1181
Onderwijs	223	486	2	36	747
Samenleving	303	229	7	52	591
Diverse activiteiten	189	127	3	33	352
Politie & Justitie	138	100	4	20	262
Sociale zekerheid	66	65	1	5	137
Andere/onduidelijk	431	313	13	32	789
Totaal	3.800	3.193	65	431	7.489

Tabel 2: Nieuwe meldingen in 2018 volgens gender van de melder – per criterium

	Man	Vrouw	Andere ⁵	Juridische entiteit	Totaal
'Raciale' criteria	1116	879	11	127	2133
Handicap	528	707	4	61	1300
Geloof of levensbeschouwing	308	354	5	50	717
Leeftijd	253	163	1	16	433
Vermogen	139	218	2	34	393
Gezondheidstoestand	182	190	4	6	382
Seksuele geaardheid	186	66	7	19	278
Andere (bevoegd)	209	193	4	26	432
Unia niet bevoegd	1336	939	36	161	2472
Totaal	4.257	3.709	74	500	8.540

⁴ De persoon die ons contacteert, identificeert zich niet als vrouw of als man.

⁵ Idem.

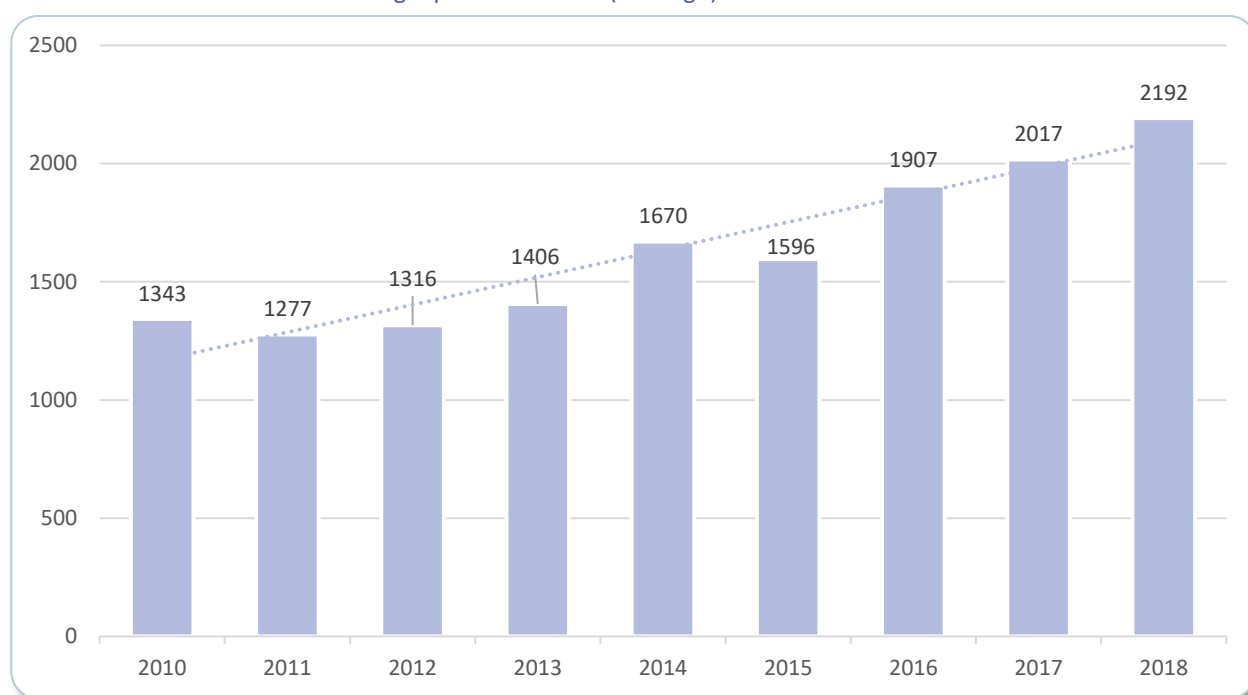
4 Dossiers

4.1 Analyse van de nieuwe dossiers per domein

Algemeen overzicht

In 2018 opende Unia **2.192 nieuwe individuele dossiers**. Dat is een stijging met 8,7% tegenover 2017. Of een stijging met 27,6% tegenover het jaarlijkse gemiddelde de voorbije vijf jaren.

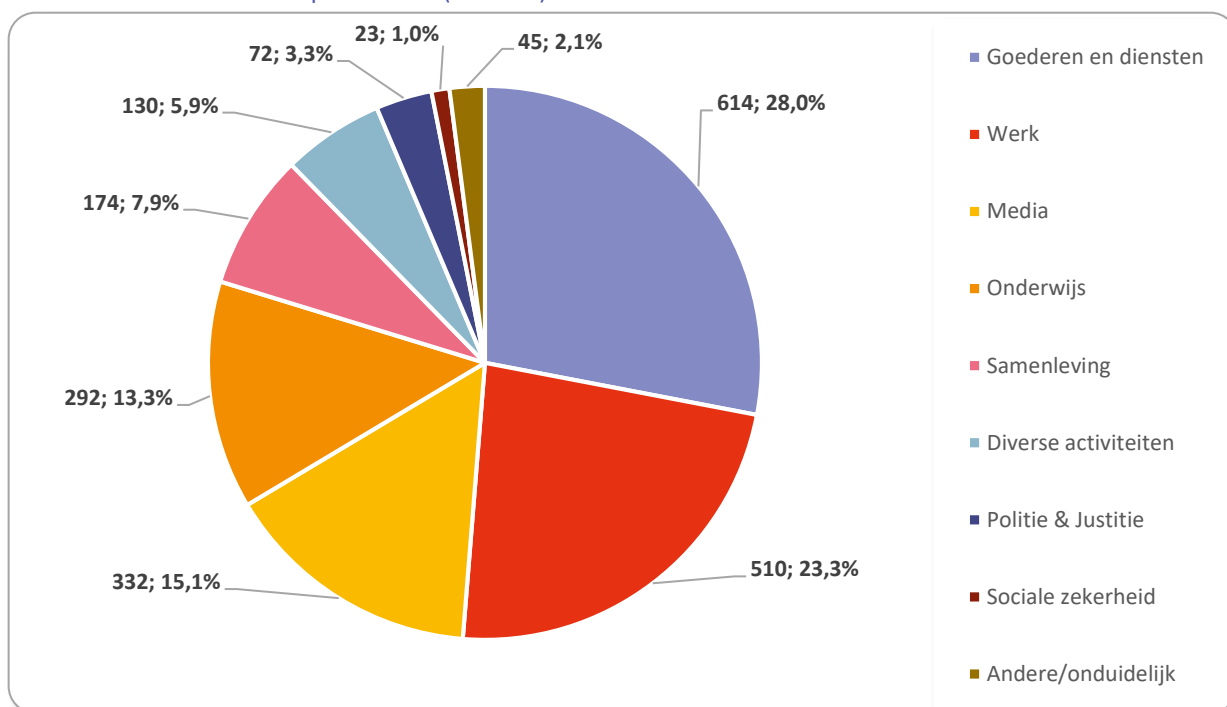
Grafiek 14: Evolutie van de dossiers geopend door Unia (bevoegd) van 2010-2018

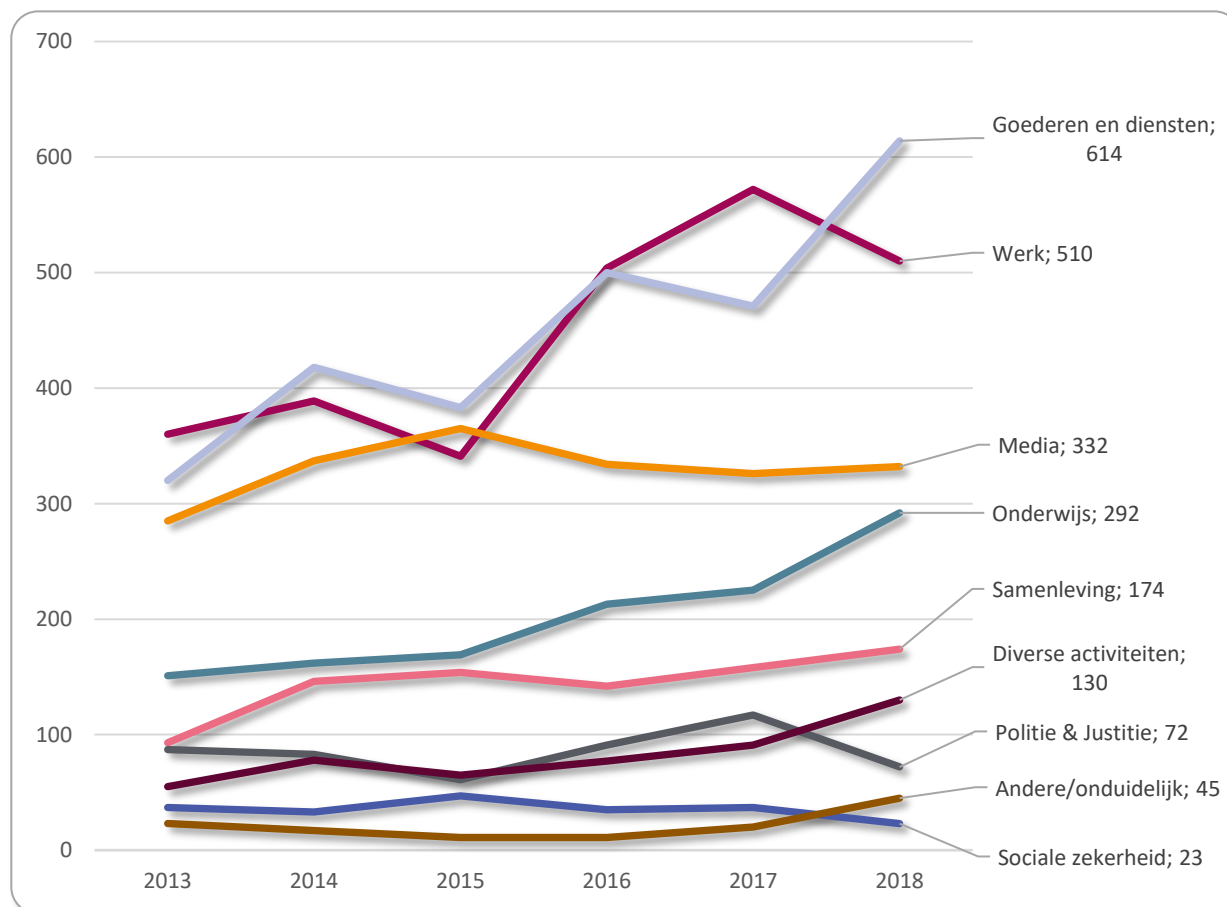
De domeinen

Voor goederen en diensten is er een opmerkelijke stijging (+30,4%), hetzelfde voor onderwijs (+28,9%). De stijging is des te opvallender omdat ze zich al langer doorzet (+46,7% voor goederen en diensten, +58,7% voor onderwijs tegenover het gemiddelde van de voorbije vijf jaar, terwijl de globale stijging van dossiers over dezelfde periode 27,5% is). In 2018 waren er ook opvallend meer dossiers in het domein diverse activiteiten (+42,9%, vooral in de socioculturele sfeer in vergelijking met 2017).

Grafiek 15: Nieuwe dossiers per domein (n=2.192)

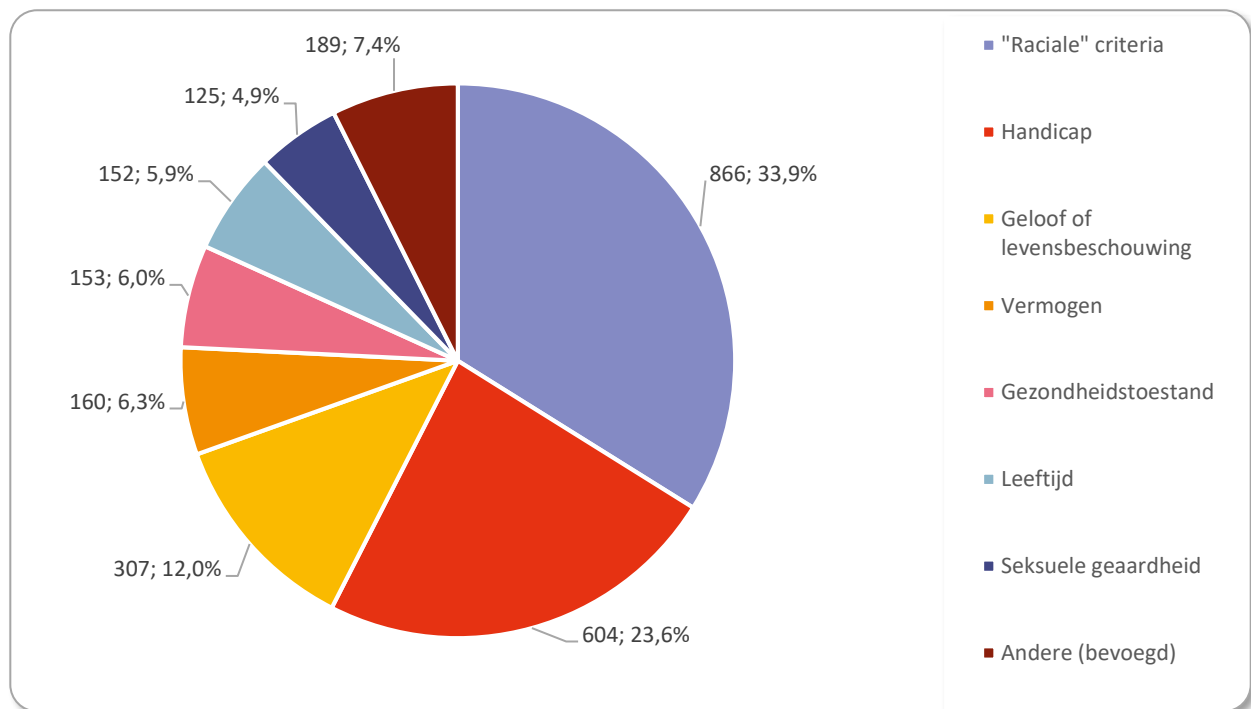
Grafiek 16: Evolutie van het aantal dossiers per domein sinds 2013

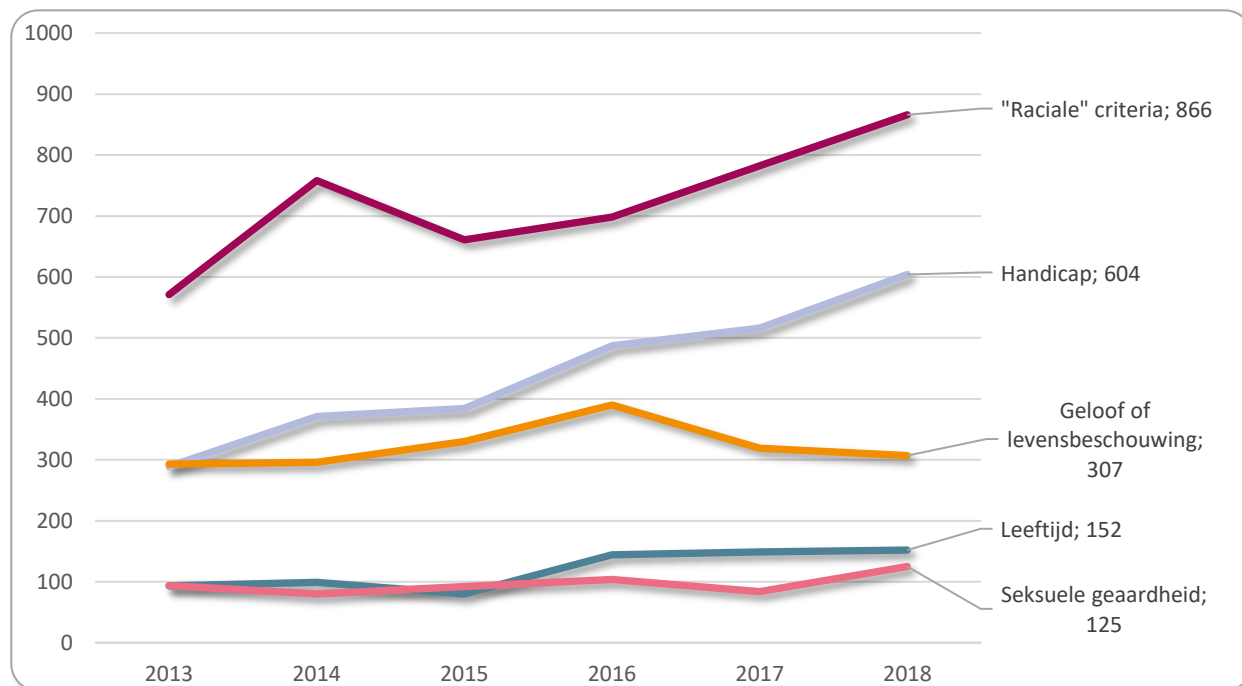
Details

Domein	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Werk	360	389	341	504	572	510
Goederen en diensten	320	418	383	500	471	614
Media	285	337	365	334	326	332
Onderwijs	151	162	169	213	225	292
Samenleving	93	146	154	142	158	174
Politie & Justitie	87	83	61	91	117	72
Diverse activiteiten	55	78	65	77	91	130
Sociale zekerheid	37	33	47	35	37	23
Andere/onduidelijk	23	17	11	11	20	45
Totaal	1.411	1.663	1.596	1.907	2.017	2.192

Grafiek 17: Nieuwe dossiers per criterium (n=2.556)

Grafiek 18: Evolutie van het aantal dossiers per voornaamste criterium sinds 2013

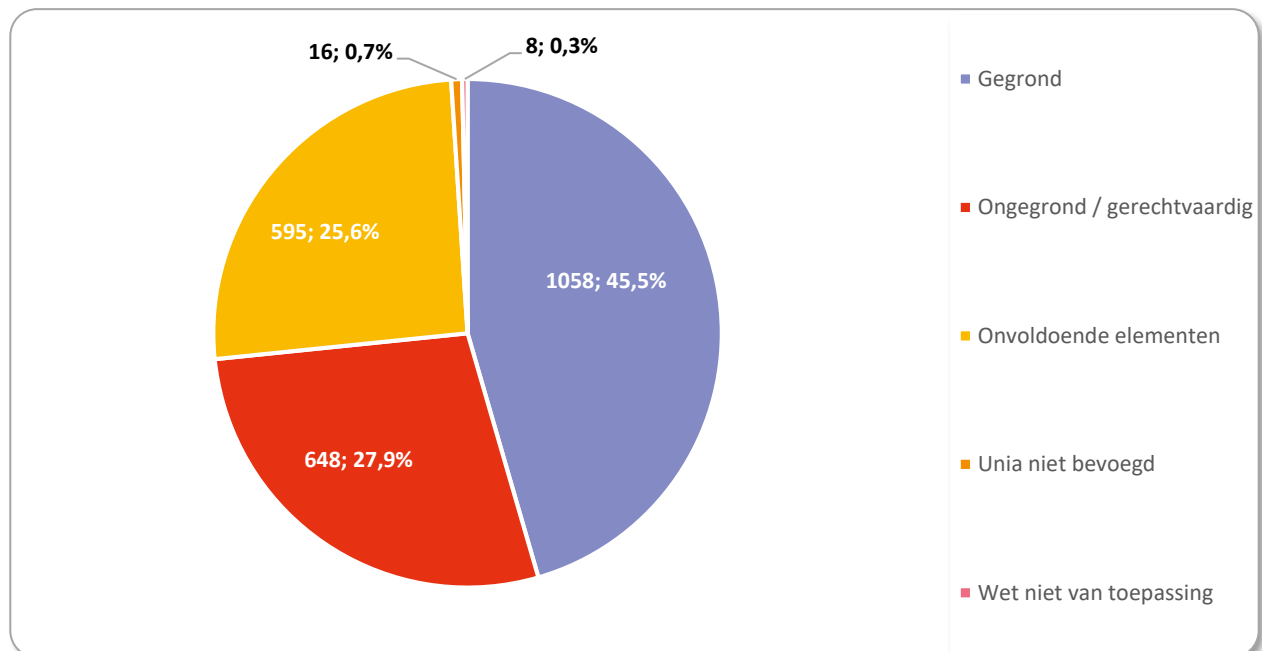
Details

Criterium	2013	2014	2015	2016	2017	2018
'Raciale' criteria	571	758	661	698	782	866
Handicap	289	371	384	487	516	604
Geloof of levensbeschouwing	293	296	330	390	319	307
Leeftijd	93	99	80	144	149	152
Seksuele geaardheid	94	80	92	104	84	125
Vermogen	66	78	76	96	129	160
Gezondheidstoestand	83	62	64	87	133	153
Andere (bevoegd)	57	85	60	89	132	189
Totaal	1.546	1.829	1.748	2.095	2.244	2.556

Tabel 3: Nieuwe dossiers in 2018 per discriminatiegrond en per maatschappelijk domein (n= 2 556)

	Totaal	%	Goederen en diensten	Werk	Media	Onderwijs	Samenleving	Diverse activiteiten	Politie & Justitie	Sociale zekerheid	Andere/onduidelijk
Totaal	2.556		702	644	412	309	200	137	78	28	46
%			27,5	25,2	16,1	12,1	7,8	5,4	3,1	1,1	1,8
'Raciale' criteria	866	33,9	209	161	216	69	95	43	49	5	19
Handicap	604	23,6	192	145	6	155	25	51	11	11	8
Geloof of levensbeschouwing	307	12,0	39	56	114	49	24	11	10	1	3
Vermogen	160	6,3	138	2	3	3	2	1		4	7
Gezondheidstoestand	153	6,0	30	97	3	15	3	2		2	1
Leeftijd	152	5,9	44	78	4	8		12	1	3	2
Seksuele geaardheid	125	4,9	17	19	31	3	42	5	6		2
Andere (bevoegd)	132	5,2	33	86	35	7	9	12	1	2	4

Grafiek 19: Dossiers 'Unia bevoegd' gesloten in 2017 – evaluatie (n=2.325)

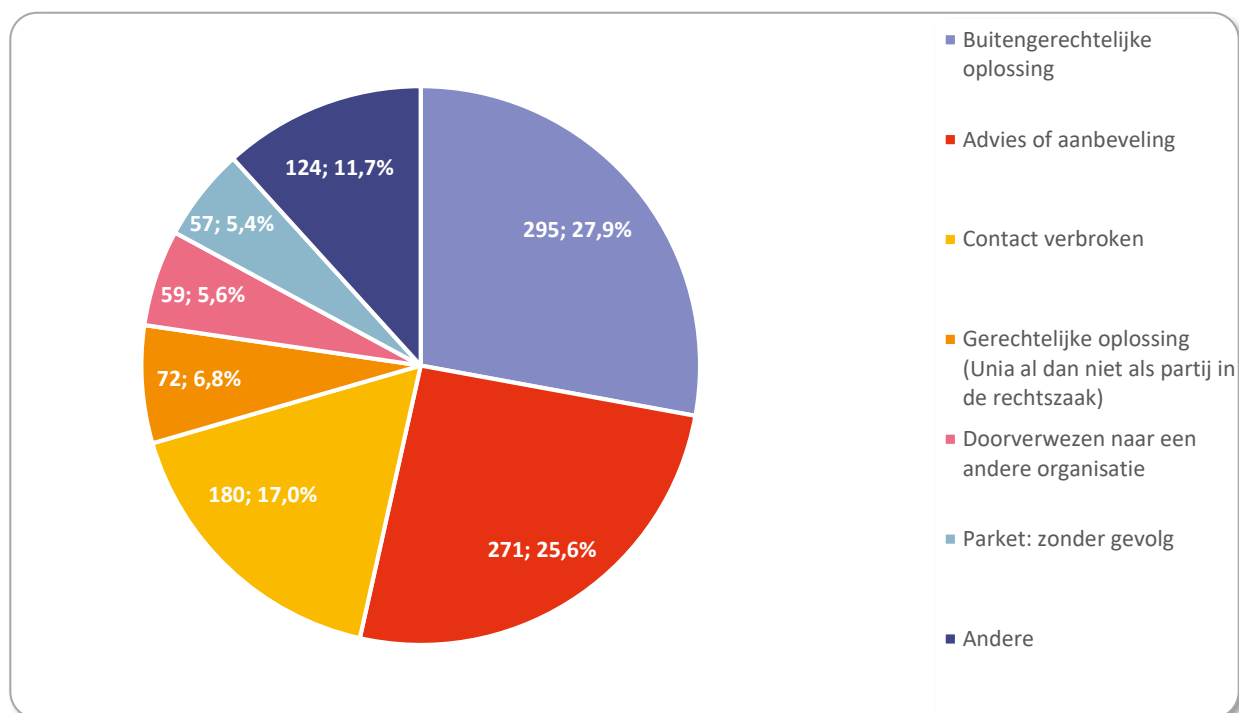

Er werden in 2018 ook 2.325 dossiers afgesloten. In 1.058 of 45,5% van de gevallen bevestigde Unia het vermoeden van discriminatie. In 27,9% van de dossiers oordeelde Unia echter dat er geen sprake was van discriminatie/haatspraak of een haatmisdrijf volgens de wetgeving, bijvoorbeeld wanneer het onderscheid in behandeling gerechtvaardigd was. (Een discriminatie of onderscheid is soms mogelijk wanneer dit voorzien is in een wet. Het kan ook gerechtvaardigd zijn als het onderscheid een legitiem doel nastreeft waarbij de gebruikte middelen hiervoor proportioneel en noodzakelijk zijn). In 25,6% van de gevallen waren er onvoldoende elementen om te besluiten of er al dan niet sprake was van discriminatie.

Voor de 1.058 dossiers waarin discriminatie werd vastgesteld, gaf Unia in 25,6% van de gevallen een individueel advies. In 27,9% van de dossiers werd een buitengerechtelijke oplossing gezocht (dialogoog, onderhandeling, ...). 6,8% van de dossiers leidde tot juridische stappen (waarbij Unia al dan niet partij was bij de zaak). Tot slot reageerden de melders in 17% van de dossiers niet op onze contacten.

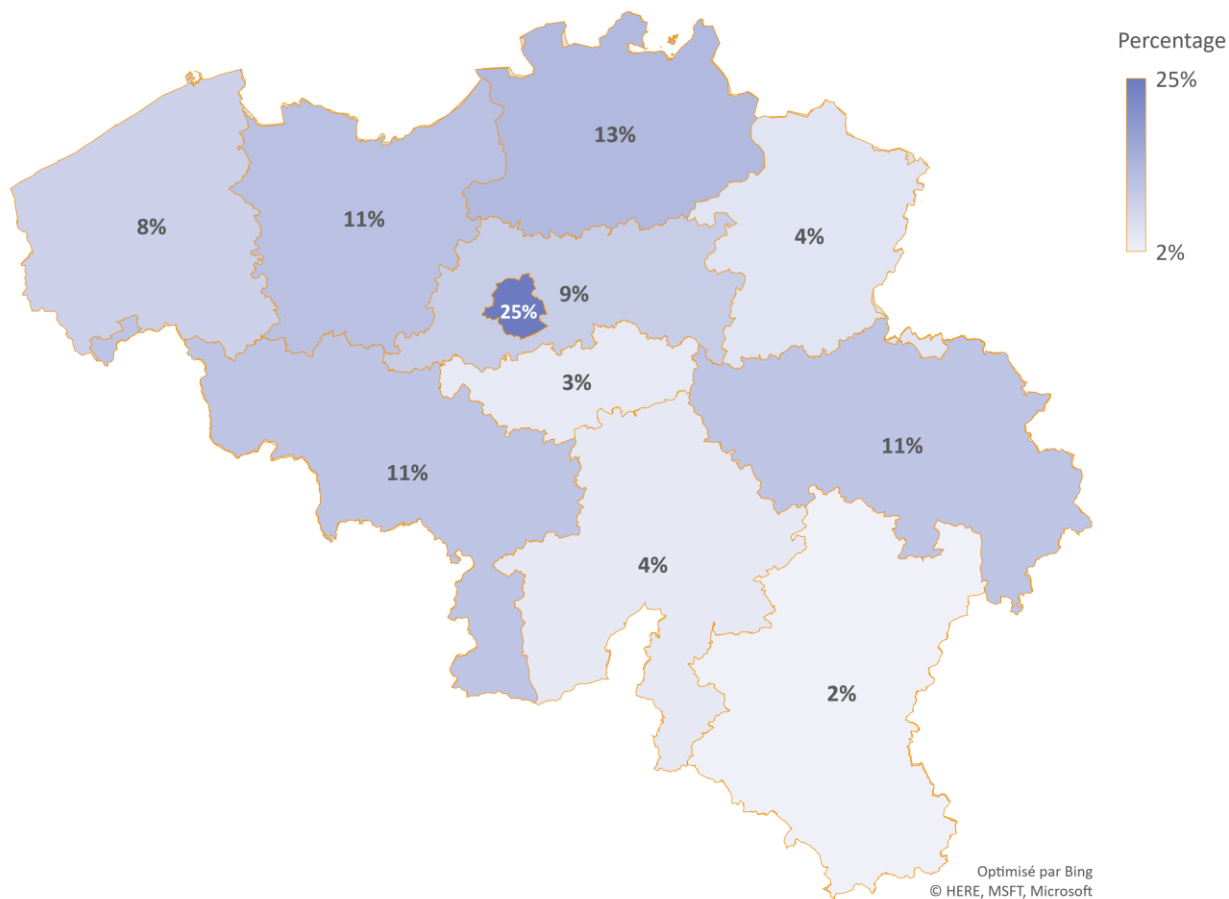
Er duurt gemiddeld twee tot drie maanden om individuele dossiers op te lossen. 1.462 van de 2.192 dossiers die werden geopend in 2018, werden binnen het jaar afgesloten (66,7% van het jaartotaal).

Grafiek 20: Dossiers die volgens Unia gegrond waren en die afgesloten werden in 2018 (n=1.058)

4.2 Plaats van de feiten

Grafiek 21: Verdeling van de dossiers per provincie (indien te lokaliseren) in 2018

Tabel 4: Plaats van de feiten (dossiers zonder media/internet) per domein (n=1.860) in 2018

		Totaal	%	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Antwerpen	Oost-Vlaanderen	Henegouwen	Luik	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Limburg	Namen	Waals-Brabant	Luxemburg	Niet lokaliseerbaar
Totaal		1860		396	201	180	168	167	141	127	69	56	52	27	276
%				21,3	10,8	9,7	9,0	9,0	7,6	6,8	3,7	3,0	2,8	1,5	14,8
Goederen & diensten		614	33,0	109	66	76	54	48	41	47	18	16	13	10	116
Werk		510	27,4	173	52	28	31	38	48	26	15	15	10	3	71
Onderwijs		292	15,7	52	29	16	44	42	24	15	14	12	15	10	19
Samenleving		174	9,4	26	21	25	16	18	14	14	7	5	6		22
Diverse activiteiten		130	7,0	19	19	21	8	8	3	13	6	6	5	2	20
Politie & justitie		72	3,9	14	9	9	5	10	4	7	4		2		8
Andere/niet duidelijk		45	2,4	2	4	4	6	4	4	3	5	2	1	2	8

Tabel 5: Plaats van de feiten (dossiers zonder media/internet) per discriminatiegrond (n=2.556)

	Totaal	%	Brussels Gewest	Antwerpen	Oost-Vlaanderen	Henegouwen	Luik	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Limburg	Namen	Waals-Brabant	Luxemburg	Niet lokaliseerbaar
Totaal	2144		487	222	213	203	183	162	137	75	67	57	28	310
%			22,7	10,4	9,9	9,5	8,5	7,6	6,4	3,5	3,1	2,7	1,3	14,5
'Raciale' criteria	866	40,4	124	93	91	41	49	60	52	30	13	13	2	82
Handicap	604	28,2	117	54	55	69	63	33	45	19	26	20	17	80
Geloof of levensbeschouwing	307	14,3	60	20	18	24	12	20	6	10	3	4		16
Vermogen	160	7,5	28	7	17	18	20	9	12	3	9	5	2	27
Gezondheids-toestand	153	7,1	48	9	6	12	11	16	2	5	5	4	2	30
Leeftijd	152	7,1	38	20	3	6	11	11	3	4	5	4	2	41
Seksuele geaardheid	125	5,8	23	16	9	10	10	4	8		1	2		
Andere (bevoegd)	189	8,8	49	3	14	23	7	9	9	4	5	5		3

4.3 Dossiers uitgesplitst naar gender

Tabel 6: Nieuwe dossiers 'Unia bevoegd' geopend in 2018 naar gender van de melder – per domein

	Vrouw	Man	Andere ⁶	Juridische entiteit	Totaal
Goederen en diensten	307	263	3	41	614
Werk	238	261	1	10	510
Media	98	192	6	36	332
Onderwijs	215	72		5	292
Samenleving	67	87	1	19	174
Diverse activiteiten	52	65		13	130
Politie & Justitie	28	35	2	7	72
Sociale zekerheid	17	5		1	23
Andere/onduidelijk	20	24		1	45
Totaal	1.042	1.004	13	133	2.192

Tabel 7: Nieuwe dossiers 'Unia bevoegd' geopend in 2018 naar gender van de melder – per criterium

	Vrouw	Man	Andere ⁷	Juridische entiteit	Totaal
'Raciale' criteria	344	441	6	75	866
Handicap	353	219	2	30	604
Geloof of levensbeschouwing	170	109	3	25	307
Vermogen	95	57		8	160
Gezondheidstoestand	74	75	2	2	153
Leeftijd	52	97	1	2	152
Seksuele geaardheid	27	83	5	10	125
Andere (bevoegd)	88	89		12	189
Totaal	1.203	1170	19	164	2.556

⁶ De persoon die ons contacteert, identificeert zich niet als man of als vrouw.

⁷ Idem.

5 Analyse van de nieuwe dossiers per domein

5.1 Werk: 510 dossiers

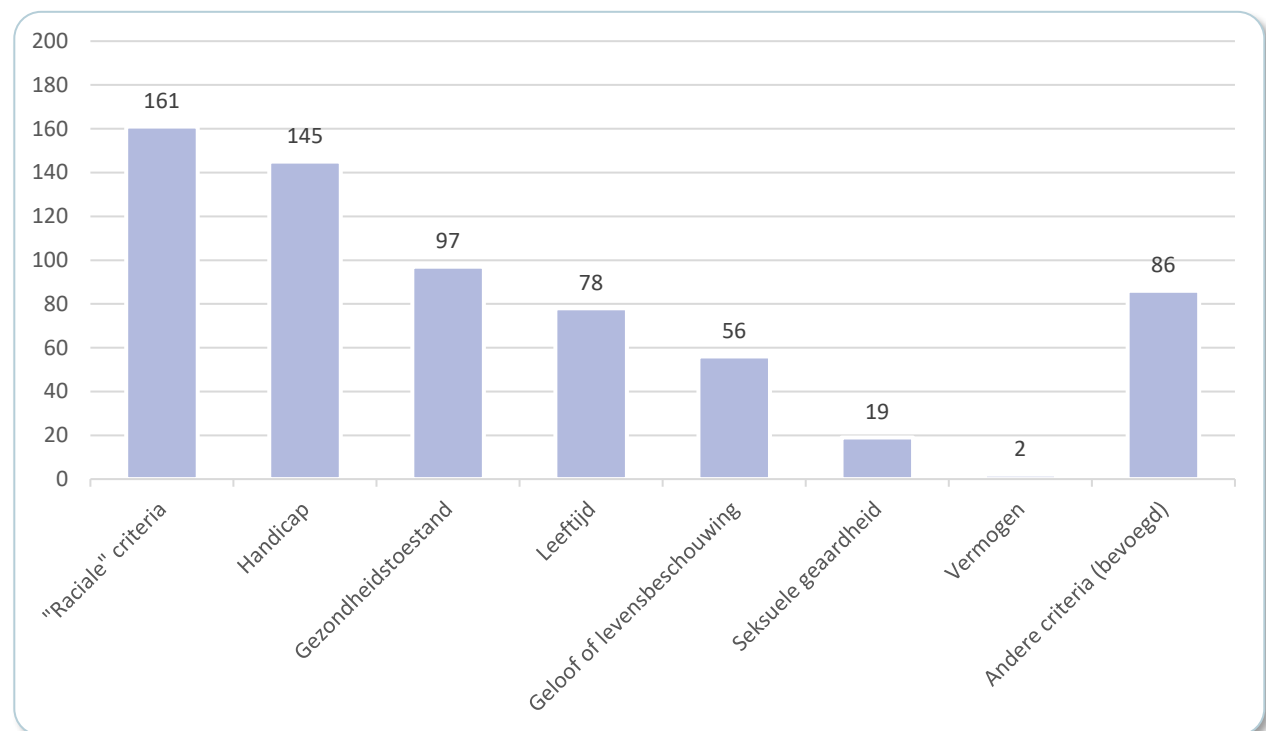
In 2018 opende Unia 510 nieuwe dossiers in het domein werk (ofwel 23,3% van de dossiers). Dit is een daling met 10,8% ten opzichte van 2017. In vergelijking met het gemiddelde over vijf jaar noteren we een stijging van 17,7%. De daling van 2018 in vergelijking met 2017 is vooral opvallend voor de openbare sector.

De dossiers gaan het vaakst over de zogenoemde 'raciale' criteria (25,0%), handicap (22,5%), gezondheidstoestand (15,1%), leeftijd (12,1%) en religieuze of filosofische overtuigingen (8,7%).

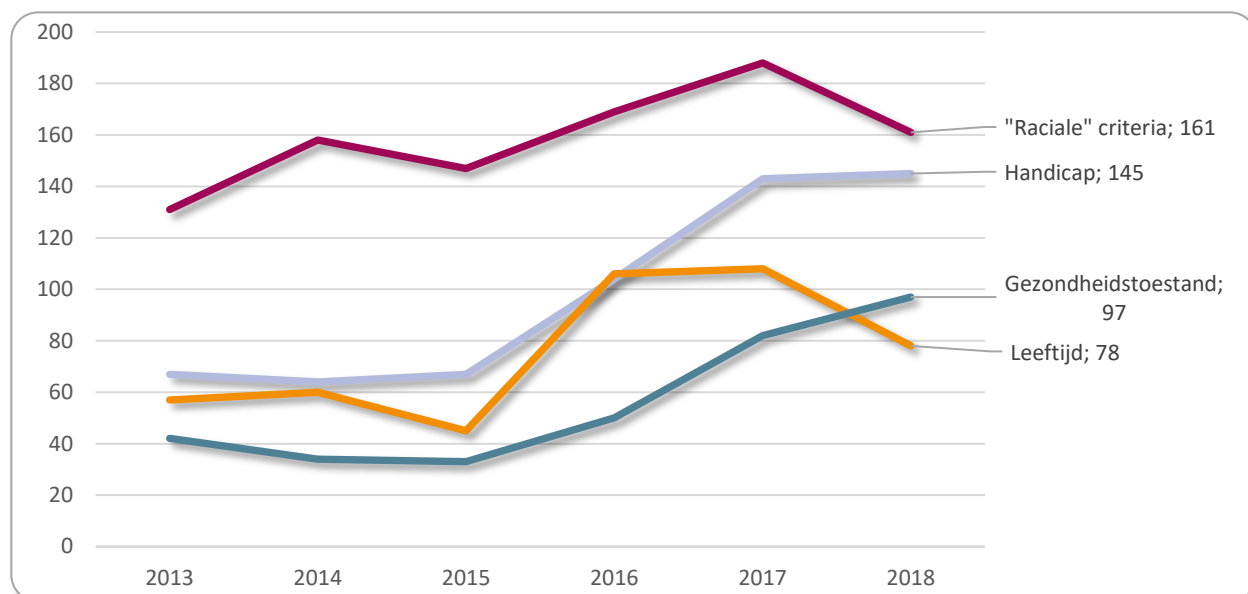
De scherpste stijging stellen we vast voor het criterium gezondheidstoestand (+18,3% over één jaar en +101,2% in vergelijking met het gemiddelde van de voorbije vijf jaar). Het criterium leeftijd, waarvoor we in 2016 een opvallende stijging zagen als gevolg van de mediatisering van de dossiers Dovy Keukens en Skeyes (Belgocontrol), neemt af in 2018 (-27,8%).

Ongeveer 30% van de dossiers werk gaan over problemen bij aanwerving, 25% over de arbeidsorganisatie en arbeidsomstandigheden, 20% over ontslag en 12% over pesterijen op het werk.

Grafiek 22: Nieuwe dossiers werk per discriminatiegrond in 2018 (n=644)

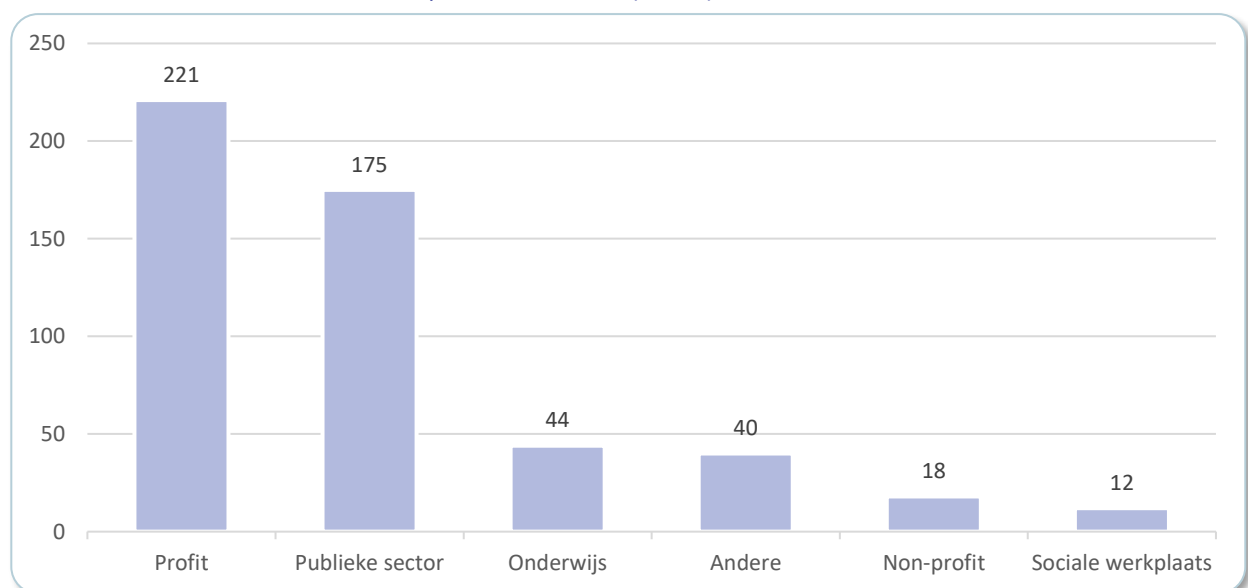
Grafiek 23: Evolutie van het aantal dossiers rond werk per criterium sinds 2013

Details

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
'Raciale' criteria	131	158	147	169	188	161
Handicap	67	64	67	104	143	145
Leeftijd	57	60	45	106	108	78
Geloof of levensbeschouwing	64	67	46	88	82	56
Gezondheidstoestand	42	34	33	50	82	97
Seksuele geaardheid	19	20	13	20	17	19
Andere criteria (bevoegd)	16	25	19	38	70	88
Totaal	396	428	370	575	690	644

Grafiek 24: Nieuwe dossiers rond werk per sector in 2018 (n=510)

5.2 Goederen en diensten: 614 dossiers

Hoewel Unia in 2017 nog een lichte daling vaststelde ten opzichte van 2016 (-5,8%), registreerden we in 2018 echter 614 nieuwe dossiers, ofwel een stijging met 30,4% tegenover 2017. Deze stijging is te vergelijken met die in 2016 in dit domein.

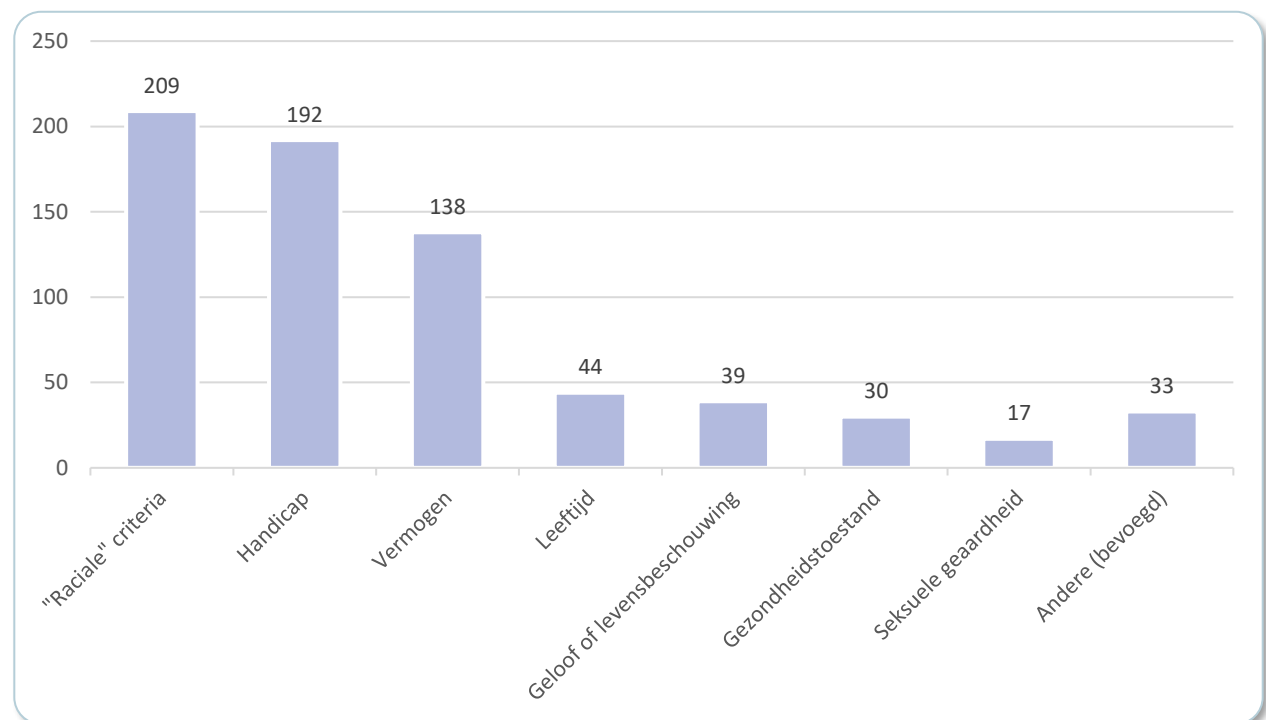
De dossiers over huisvesting prijken nog steeds bovenaan de lijst en blijven jaar na jaar toenemen, met een totaal van 276 geopende dossiers in 2018 (+42,3%). In vergelijking tegenover het gemiddelde de voorbije vijf jaar is dat een stijging van 52,8%.

Financiële diensten (banken en verzekeringen) staan op de tweede plaats; zij maken 12,1% (74 dossiers) van het totaal van goederen en diensten uit.

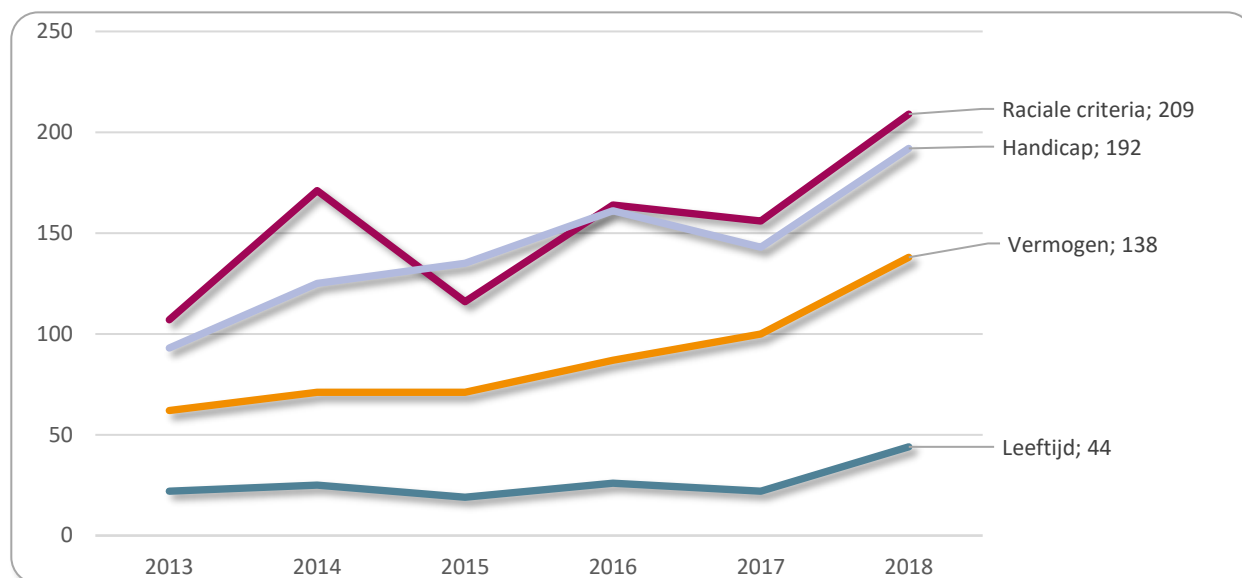
De stijging is het opvallendst in het domein gezondheid en hulp aan personen (+87,1%). Het totaal is verdubbeld de laatste vijf jaar en vertegenwoordigt nu 9,4% van het totaal van goederen en diensten.

De zogeheten 'raciale' criteria (29,8%), handicap (27,4%) en vermogen (19,7%) zijn samen goed voor vier op de vijf dossiers. Voor huisvesting komt het criterium vermogen het vaakst voor (35,1% van de dossiers), op de voet gevolgd door de zogeheten 'raciale' criteria (32,4%). Maar als we kijken over een periode van vijf jaar en vooral de laatste drie jaar, dan zorgen de zogeheten 'raciale' criteria voor de markante stijging bij de dossiers huisvesting (+46,4% tegenover het gemiddelde de voorbije vijf jaar). De meeste dossiers hebben betrekking op private huurwoningen (79,0%), met (50,7%) of zonder (28,3%) de tussenkomst van een immokantoor. Het gaat vooral over weigering van bezoek, verhuur of verkoop (58%). In 75,4% van de dossiers huisvesting vermeldt het zoekertje openlijk een van de betrokken discriminatiegronden.

Grafiek 25: Nieuwe dossiers rond goederen en diensten per discriminatiegrond in 2018 (n=702)

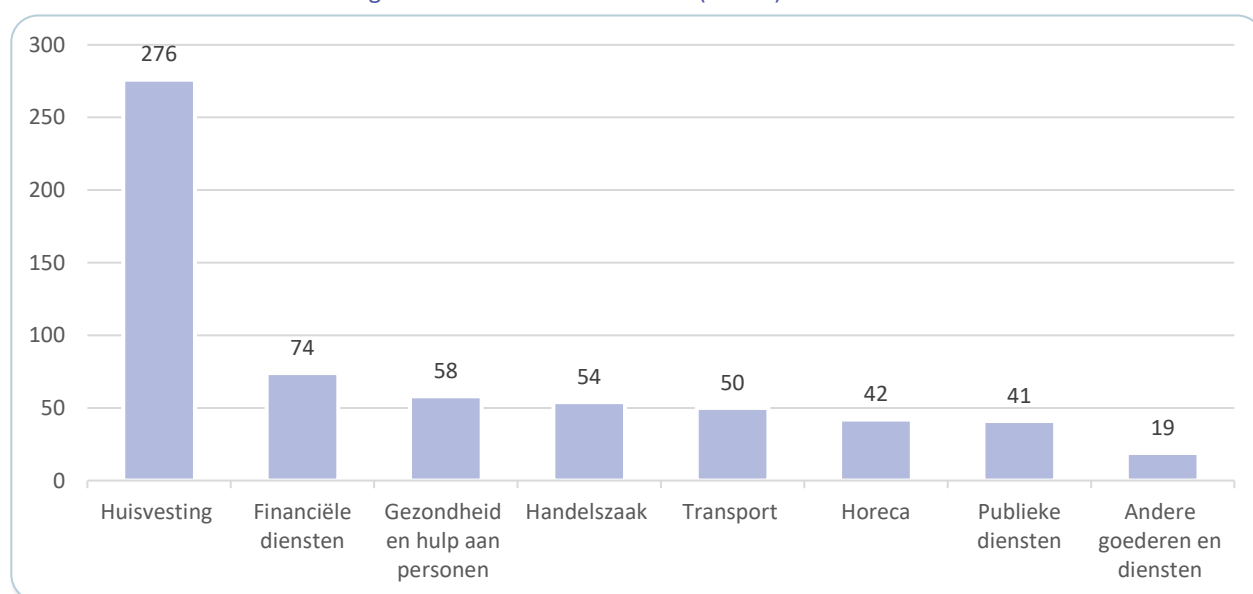
Grafiek 26: Evolutie van het aantal dossiers rond goederen en diensten per criterium sinds 2013

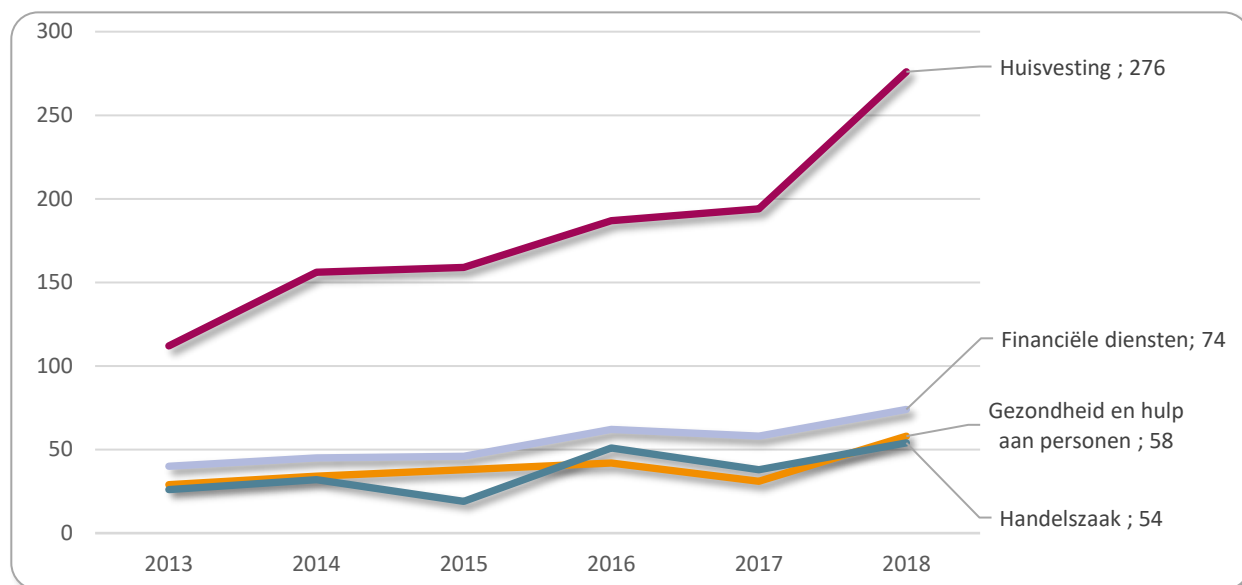
Details

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
'Raciale' criteria	107	171	116	164	156	209
Handicap	93	125	135	161	143	192
Vermogen	62	71	71	87	100	138
Leeftijd	22	25	19	26	22	44
Gezondheidstoestand	23	16	28	19	27	30
Geloof of levensbeschouwing	16	16	18	45	33	39
Seksuele geaardheid	12	16	13	16	8	17
Andere (bevoegd)	15	14	14	18	20	33

Grafiek 27: Nieuwe dossiers rond goederen en diensten in 2018 (n=614)

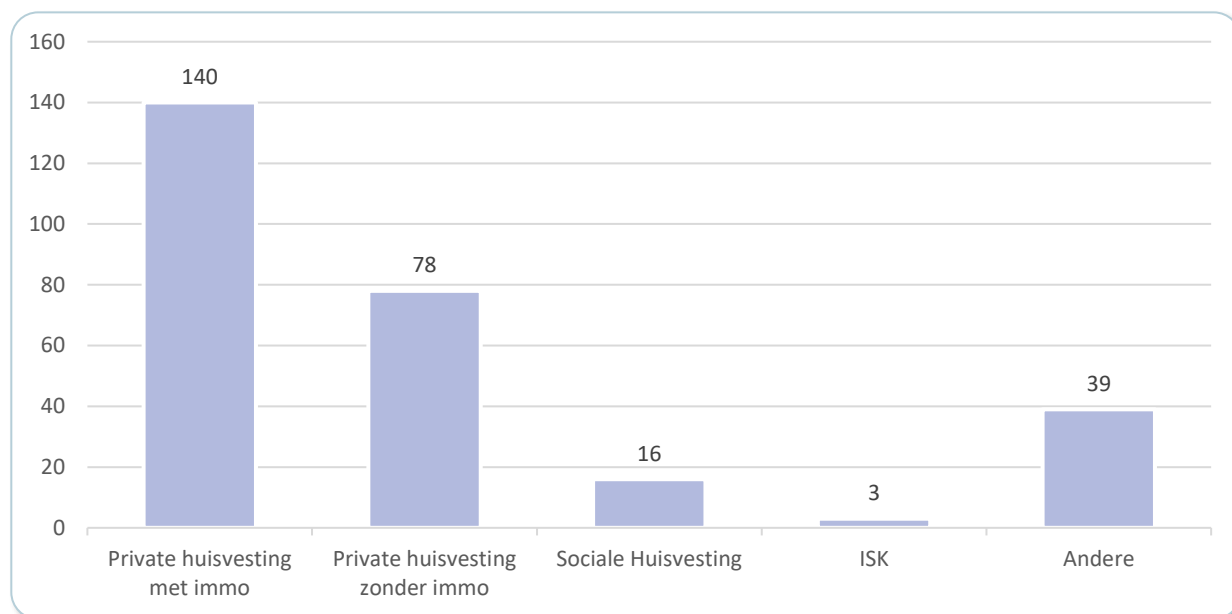
Grafiek 28: Evolutie van het aantal dossiers rond goederen en diensten sinds 2013

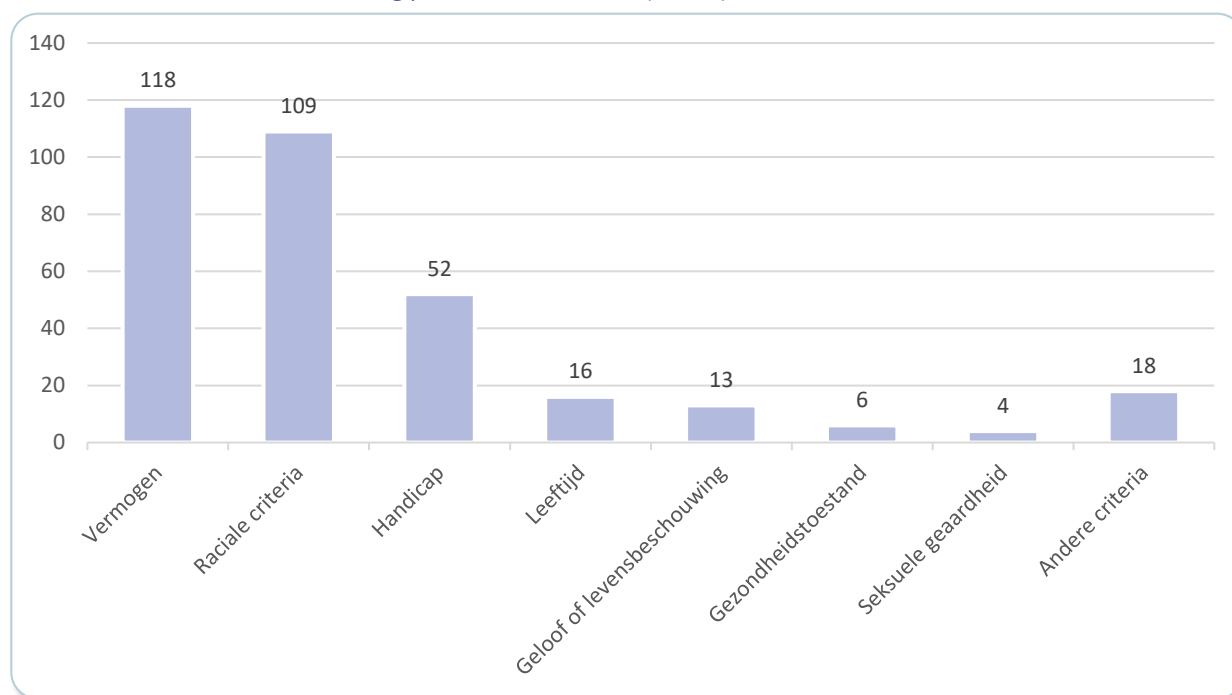
Details

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Huisvesting	112	156	159	187	194	276
Financiële diensten	40	45	46	62	58	74
Transport	34	53	63	73	57	50
Horeca	37	46	27	39	26	42
Gezondheid en hulp aan personen	29	34	38	42	31	58
Handelszaak	26	32	19	51	38	54
Andere goederen en diensten	42	52	31	46	33	60
Totaal	320	418	383	500	471	614

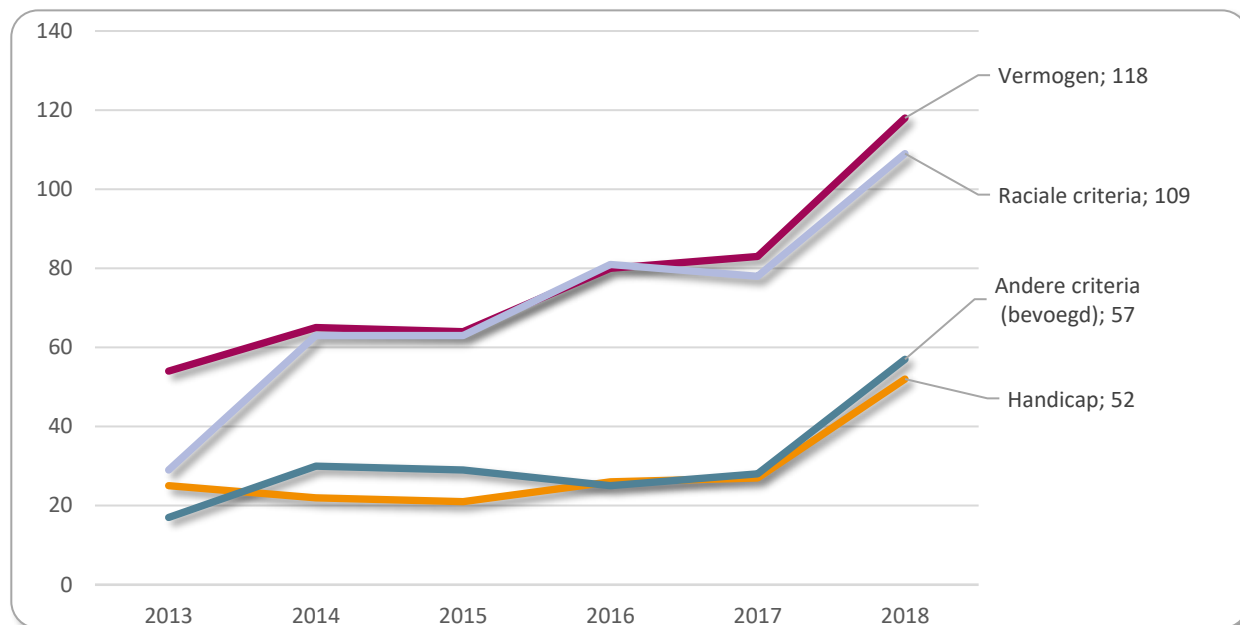
Grafiek 29: Dossiers rond huisvesting per sub-domein in 2018 (n=276)

Grafiek 30: Dossiers rond huisvesting per criterium in 2018 (n=276)

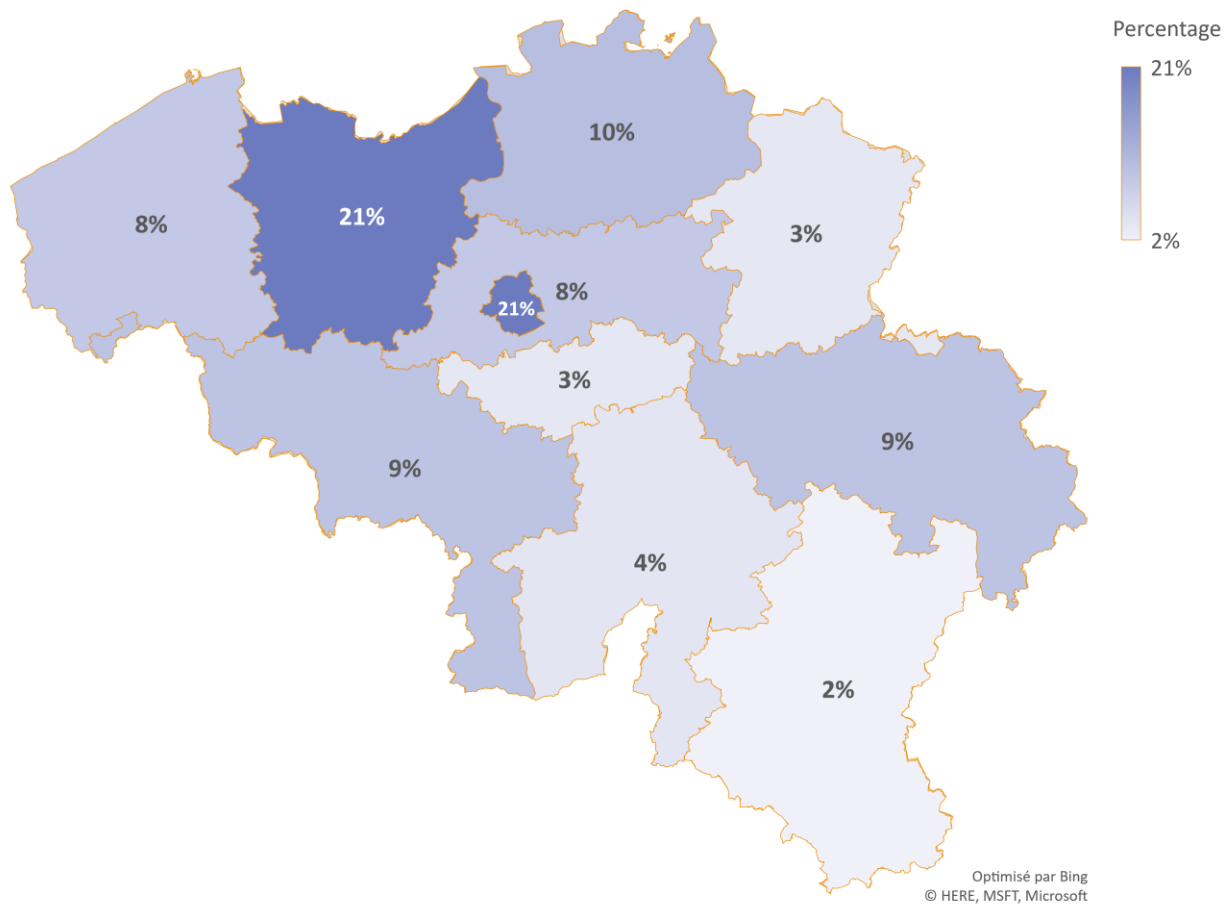
Grafiek 31: Evolutie van het aantal dossiers rond huisvesting per discriminatiegrond sinds 2013

Details

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Vermogen	54	65	64	80	83	118
'Raciale' criteria	29	63	63	81	78	109
Handicap	25	22	21	26	27	52
Andere criteria (bevoegd)	17	30	29	25	28	57
Totaal	125	180	178	212	216	336

Grafiek 32: Verdeling dossiers rond huisvesting in 2018 per provincie

5.3 Onderwijs: 292 dossiers

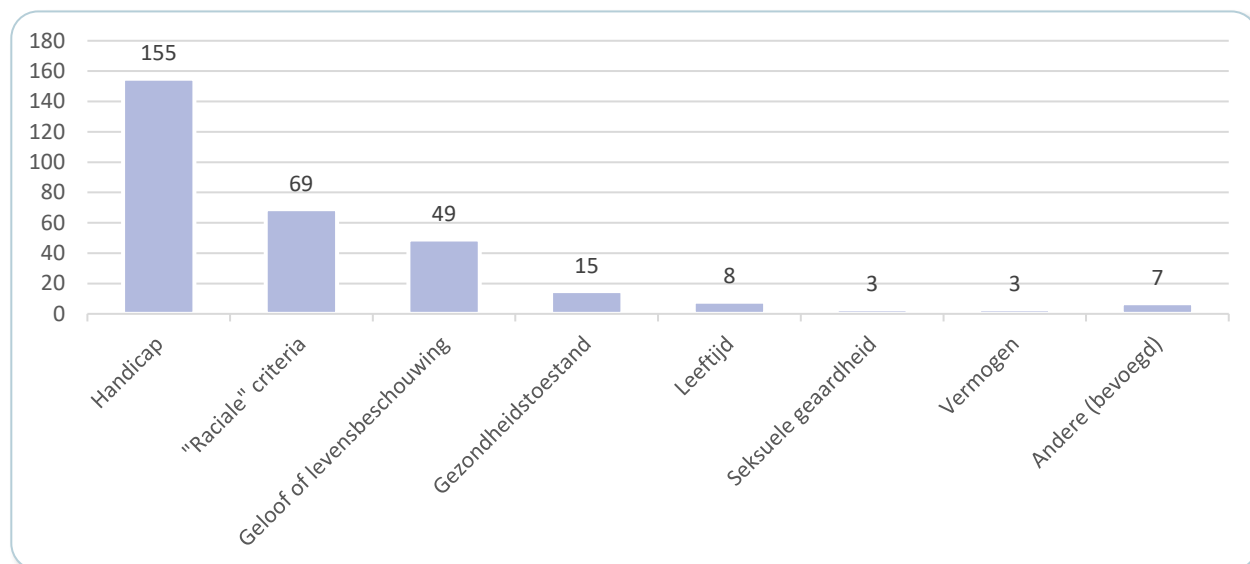
In 2018 opende Unia 292 dossiers over onderwijs. Dit is een globale stijging met 29,8% tegenover 2017. Die stijging is des te opvallender in de Franse Gemeenschap, waar het aantal nieuwe dossiers stijgt met 47,2%. In de Vlaamse Gemeenschap is die stijging 20,7%. Het aantal dossiers in de Duitse Gemeenschap bleef tot slot gelijk.

In relatieve termen is dit de tweede sector met de markantste stijging tegenover het gemiddelde van de voorbije vijf jaar (+58,7%). 35,3% van de dossiers gaat over het secundair onderwijs, 29,5% over basisonderwijs en 15,4% over het hoger onderwijs.

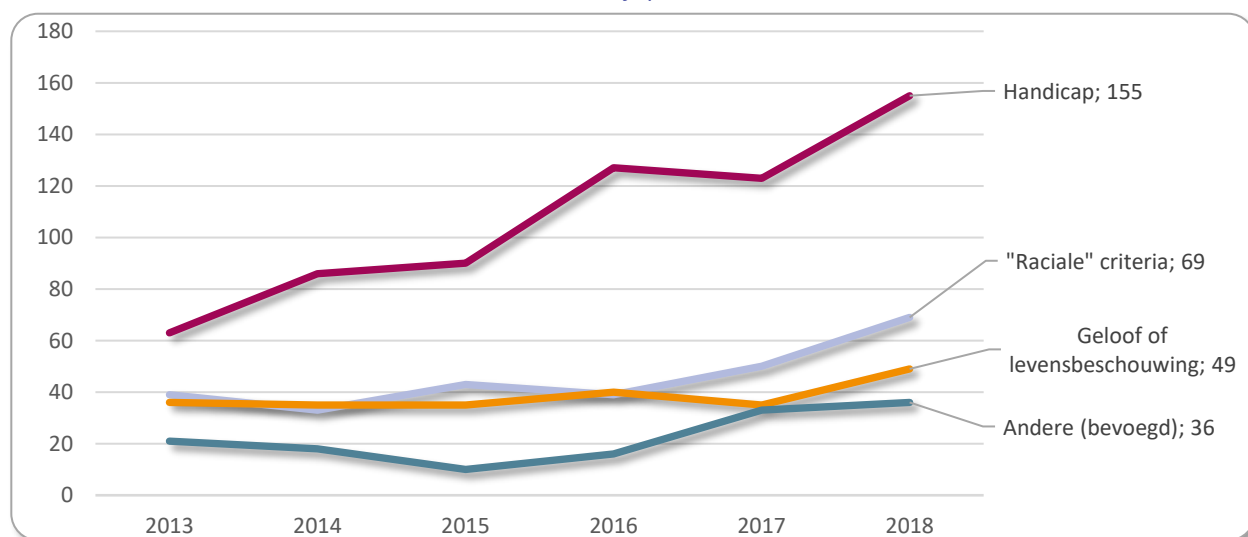
De meest voorkomende vormen van discriminatie zijn de weigering van redelijke aanpassingen voor leerlingen met een handicap (40,6%), problemen van directe of indirecte discriminatie (36,4%) en pesterijen op school (13,5%).

Wat de criteria betreft, komt handicap (50,2% van de dossiers) het vaakst voor in dit domein; vooral de afgelopen vijf jaar was er een opmerkelijke stijging (+26% in één jaar en +58,5% tegenover het gemiddelde de voorbije vijf jaar). De dossiers op grond van een van de zogeheten 'raciale' criteria (22,3% van de dossiers) nemen toe (+38% tegenover 2017); dat geldt ook voor dossiers over religieuze of filosofische overtuiging, waaronder het dragen van de hoofddoek (+40% tegenover 2017, hetzij 15,9% van de dossiers in 2018).

Grafiek 33: Nieuwe dossiers rond onderwijs per discriminatiegrond in 2018 (n=309)

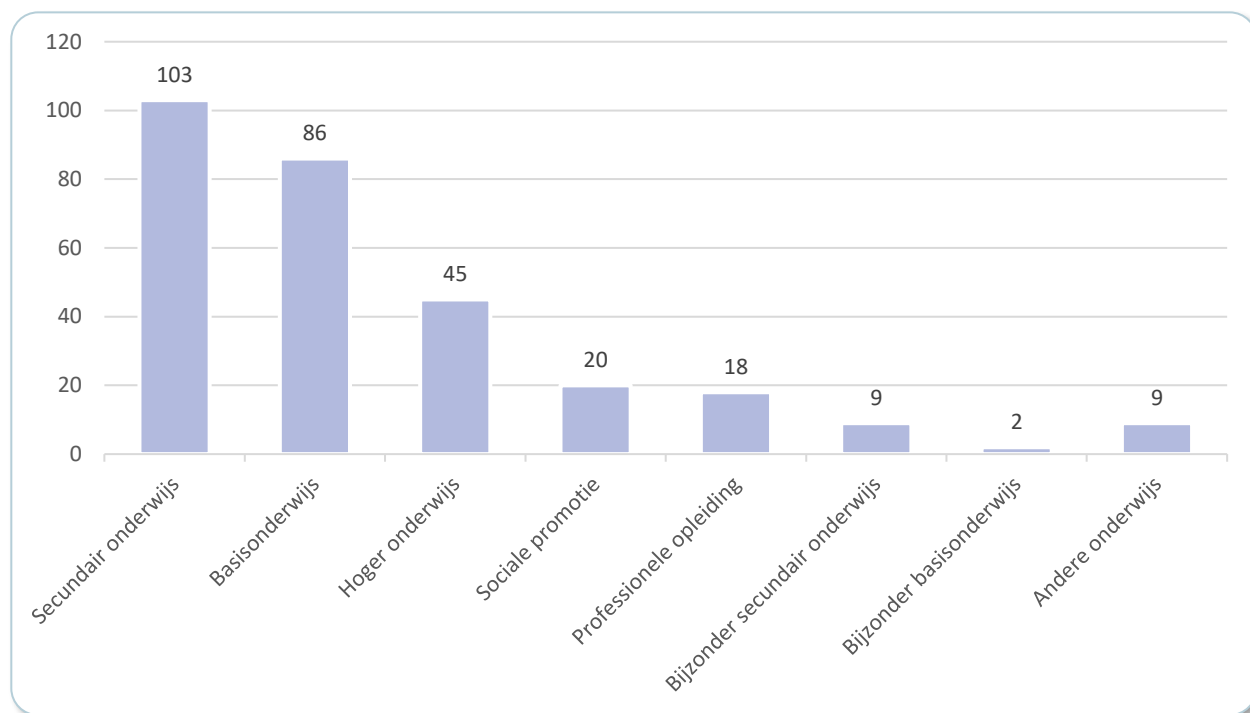
Grafiek 34: Evolutie van het aantal dossiers rond onderwijs per criterium sinds 2013

Details

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Handicap	63	86	90	127	123	155
'Raciale' criteria	39	33	43	39	50	69
Geloof of levensbeschouwing	36	35	35	40	35	49
Andere (bevoegd)	21	18	10	16	33	36

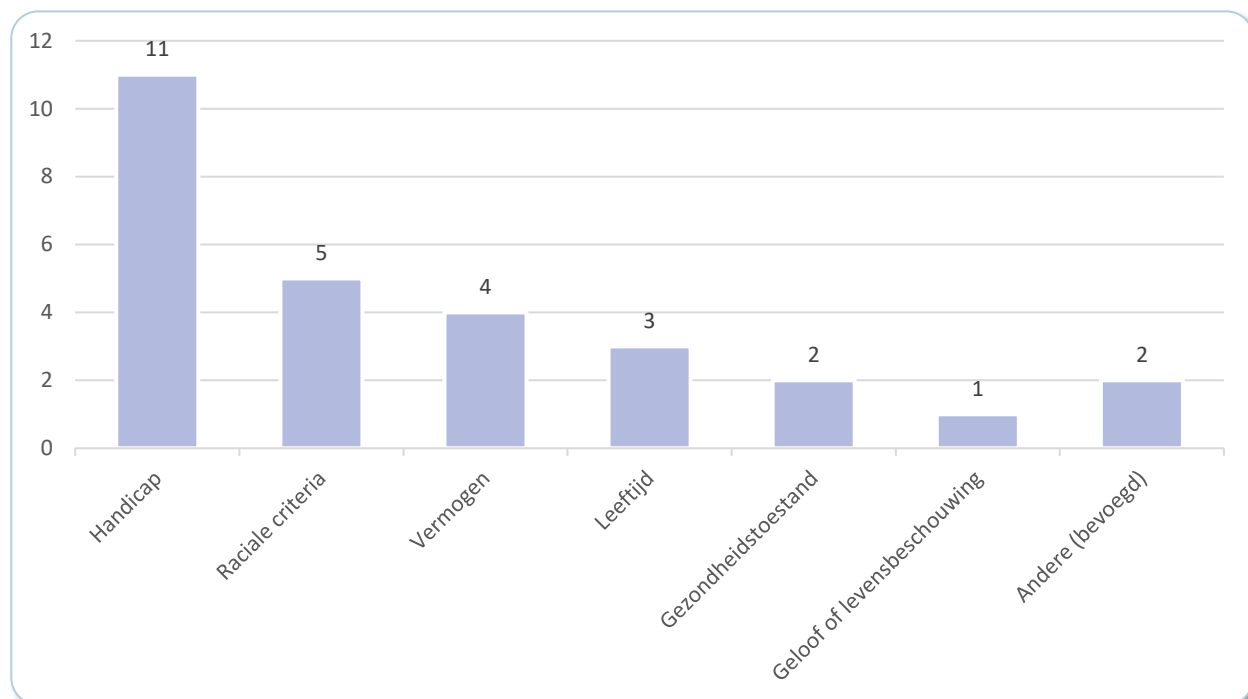
Grafiek 35: Nieuwe dossiers per onderwijsniveau in 2018 (n=292)

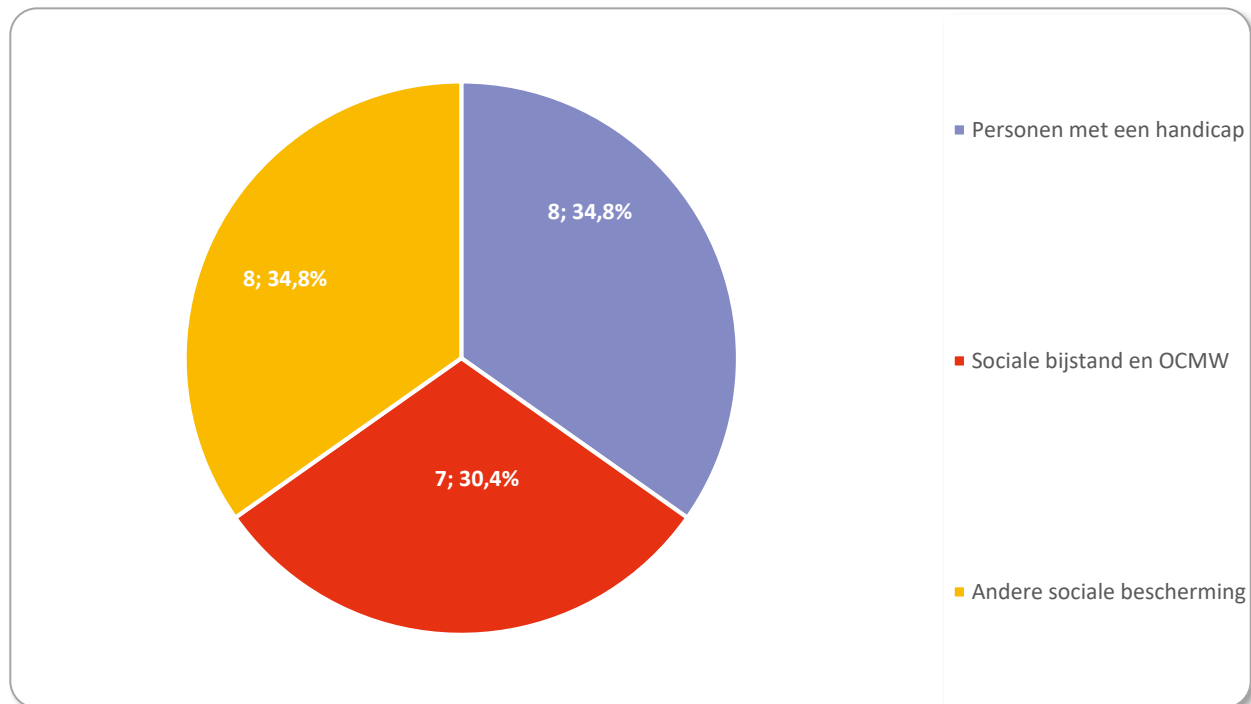
5.4 Sociale bescherming: 23 dossiers

In 2018 opende Unia 23 nieuwe dossiers over sociale bescherming (1% van de dossiers). Eén dossier op de drie gaat over uitkeringen voor mensen met een handicap, op de voet gevolgd door de dossiers over sociale hulp en het OCMW. Handicap is het vaakst geciteerde beschermd criterium (39,3%), gevolgd door de zogeheten 'raciale' criteria (17,9%).

Grafiek 36: Nieuwe dossiers rond sociale bescherming per discriminatiegrond in 2018 (n=28)

Grafiek 37: Nieuwe dossiers rond sociale bescherming in 2018 (n= 23)

5.5 Samenleving: 174 dossiers

In 2018 opende Unia 174 dossiers in het domein Samenleving ofwel 16 dossiers meer (+10,1%) dan vorig jaar. Het gaat vooral over conflicten in de publieke ruimte (60,9%) en burenruzies (21,3%).

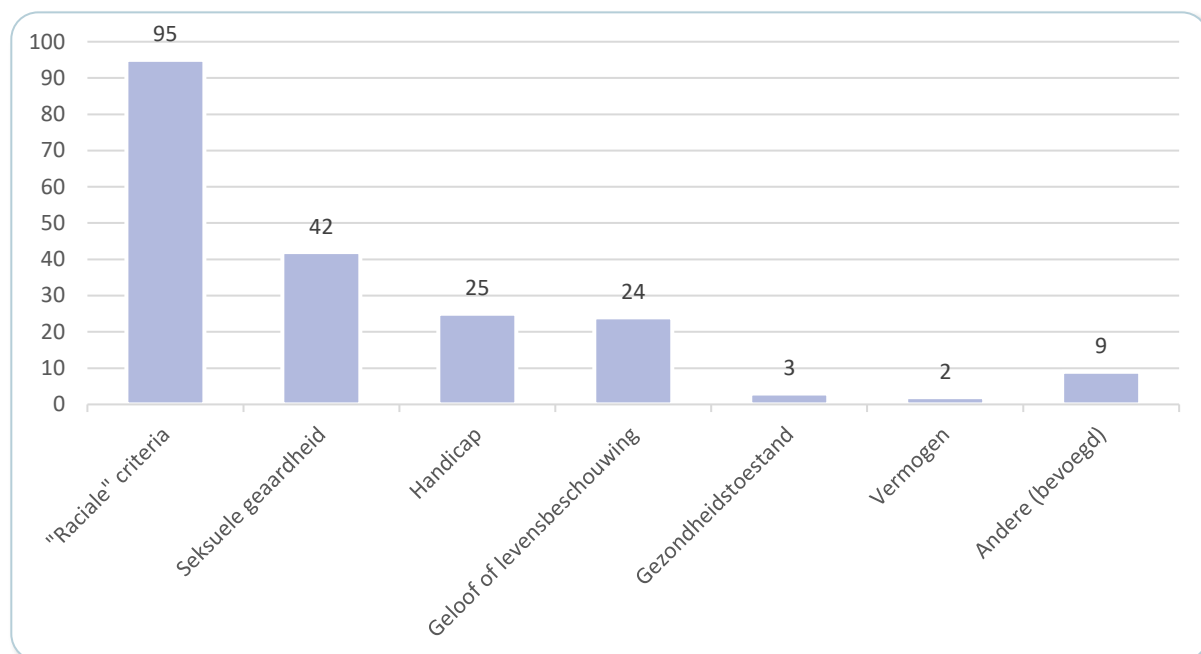
Iets meer dan een kwart van de dossiers betreft uitlatingen die aanzetten tot haat. In 38 dossiers (18,7%) gaat het om slagen en verwondingen; dat zijn er twee keer zoveel dan in 2017.

De vaakst voorkomende discriminatiegronden in de dossiers zijn de zogeheten 'raciale' criteria (47,5% van de dossiers); gevolgd door seksuele geaardheid (21%), handicap (12,5%) en religieuze en filosofische overtuigingen (12%).

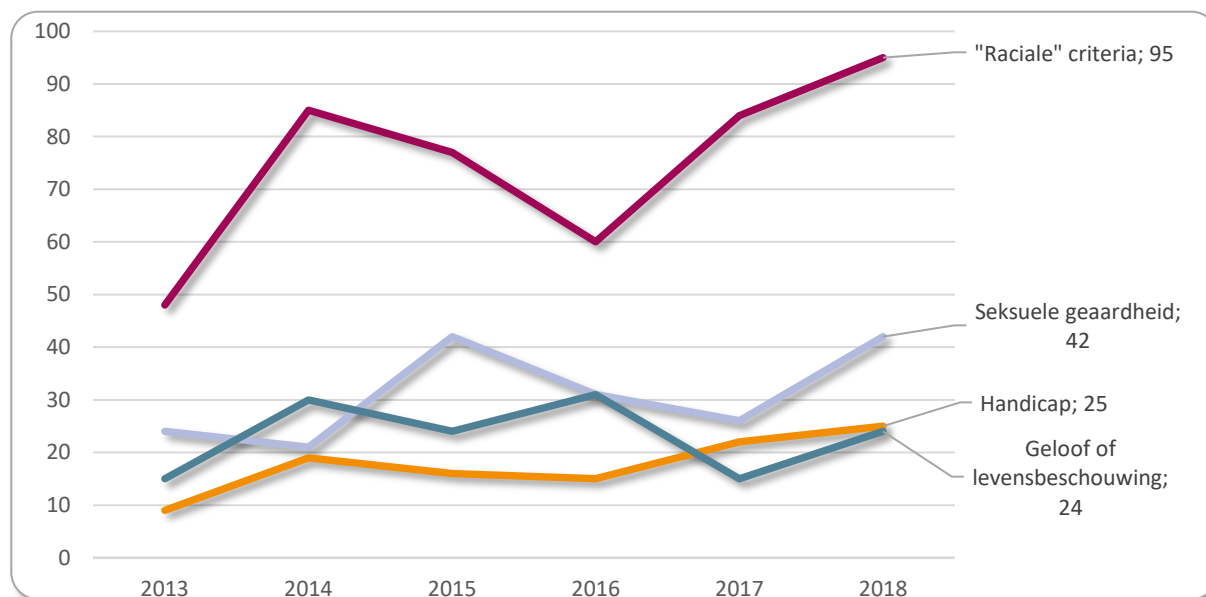
Voor de zogeheten 'raciale' criteria gaat bijna een dossier op de twee over aanzetten tot haat, discriminatie of geweld. In 13,1% van onze dossiers over 'raciale' criteria gaat het om slagen en verwondingen.

Wat handicap betreft (25 dossiers), gaan 12 daarvan over de weigering van redelijke aanpassingen en problemen met toegankelijkheid (meer bepaald parkeerplaatsen). Unia registreerde ook dossiers over pesterijen (5 dossiers) 2 dossiers voor slagen en verwondingen, 1 dossier voor moord en 1 dossier voor aanranding van de eerbaarheid en verkrachting.

Grafiek 38: Nieuwe dossiers rond samenleving per discriminatiegrond in 2018 (n= 200)

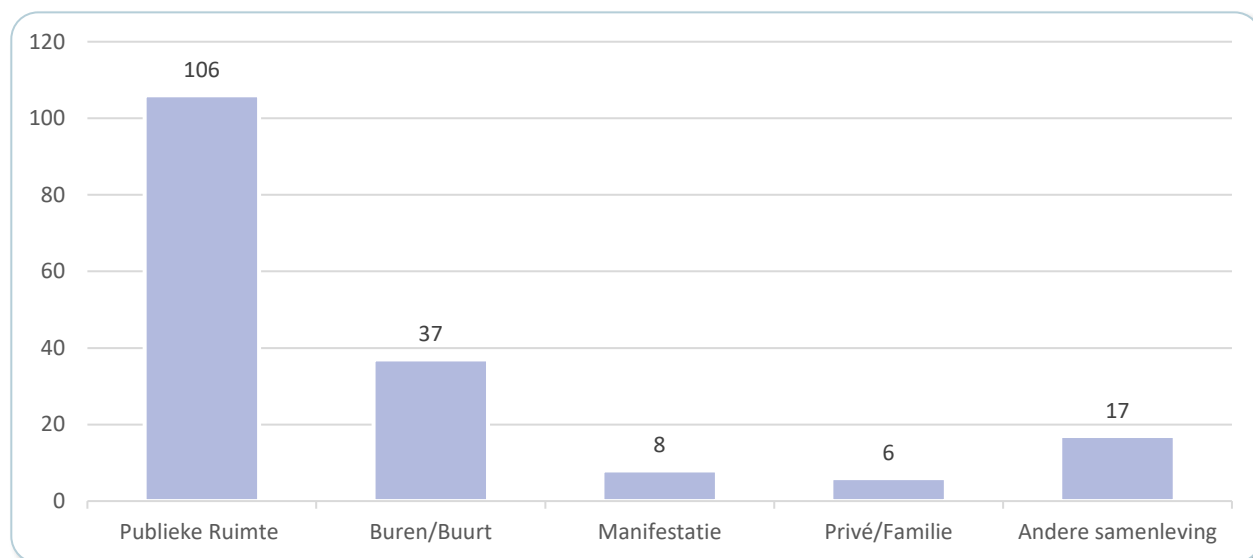
Grafiek 39: Evolutie van het aantal dossiers rond samenleving per criterium sinds 2013

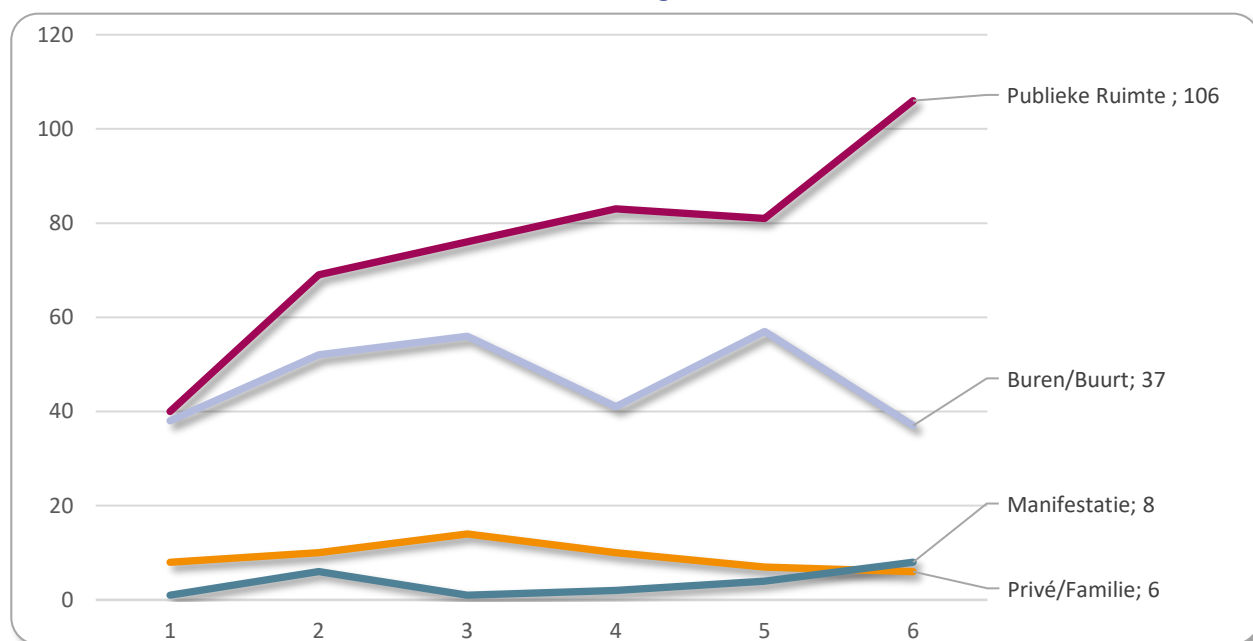
Details

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
'Raciale' criteria	48	85	77	60	84	95
Seksuele geaardheid	24	21	42	31	26	42
Handicap	9	19	16	15	22	25
Geloof of levensbeschouwing	15	30	24	31	15	24
Andere (bevoegd)	5	5	2	12	14	14

Grafiek 40: Nieuwe dossiers rond samenleving in 2018 (n= 174)

Grafiek 41: Evolutie van het aantal dossiers rond samenleving sinds 2013

Details

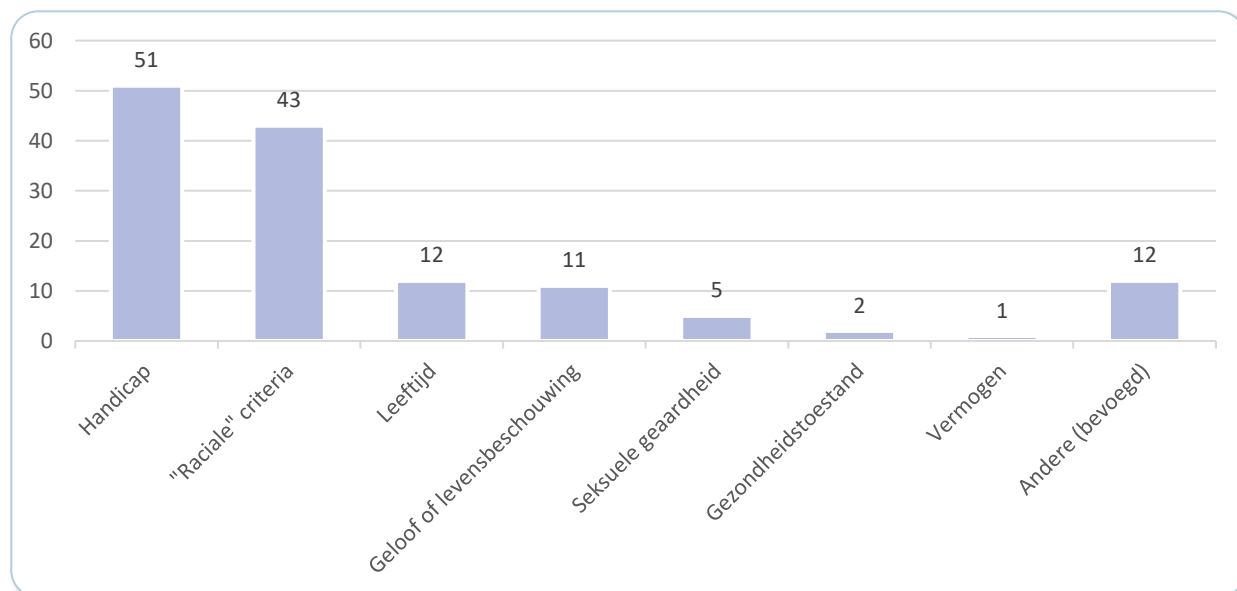
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Publieke Ruimte	40	69	76	83	81	106
Buren/Buurt	38	52	56	41	57	37
Privé/Familie	8	10	14	10	7	6
Andere	6	9	7	6	9	17
Manifestatie	1	6	1	2	4	8
Totaal	93	146	154	142	158	174

5.6 Diverse activiteiten: 130 dossiers

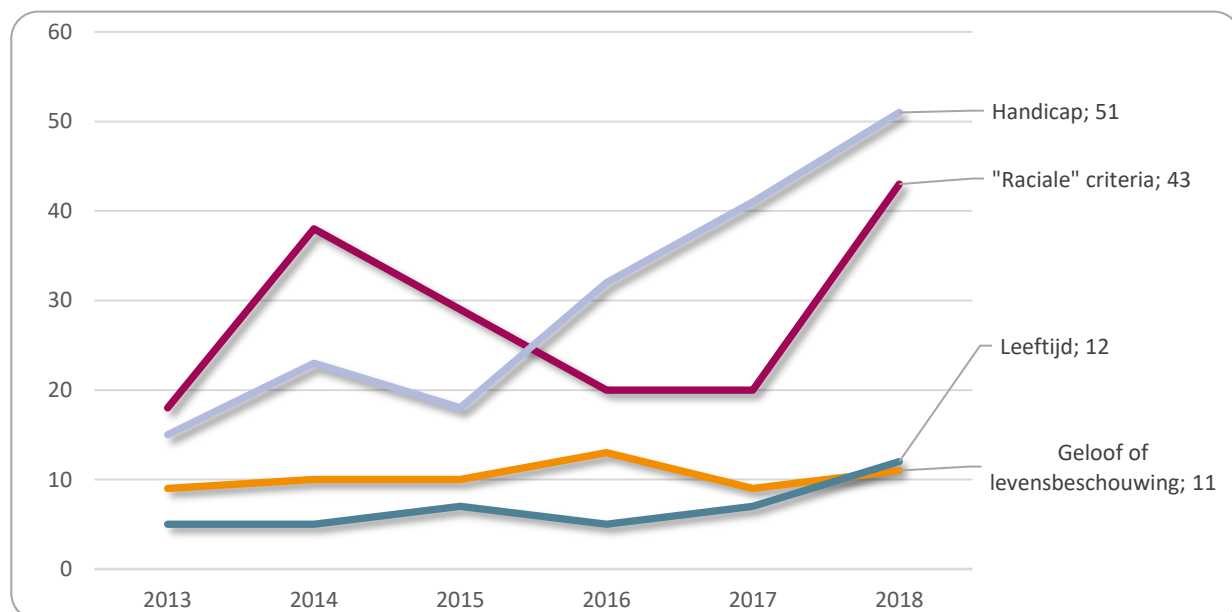
In 2018 opende Unia 130 dossiers rond diverse activiteiten (5,9% van de dossiers). De dossiers houden vooral verband met socioculturele en sportieve activiteiten (78,5%).

De discriminatiegrond handicap komt het vaakst voor (37,2% van de dossiers, en een stijging van 24,4% over één jaar en 97,7% tegenover het gemiddelde de voorbije vijf jaar). Deze dossiers gaan vooral over problemen met de toegankelijkheid van socioculturele infrastructuur. Vervolgens komen de zogeheten 'raciale' criteria, met 43 dossiers; dat is iets minder dan het dubbel van de dossiers geopend in 2017. Ongeveer de helft van de dossiers gaat over sportvoorzieningen. Het grootste deel van de dossiers daarvan heeft betrekking op het weigeren van de toegang tot sportfaciliteiten voor sporters met een hoofddoek.

Grafiek 42: Nieuwe dossiers rond diverse activiteiten per discriminatiegrond in 2018 (n=137)

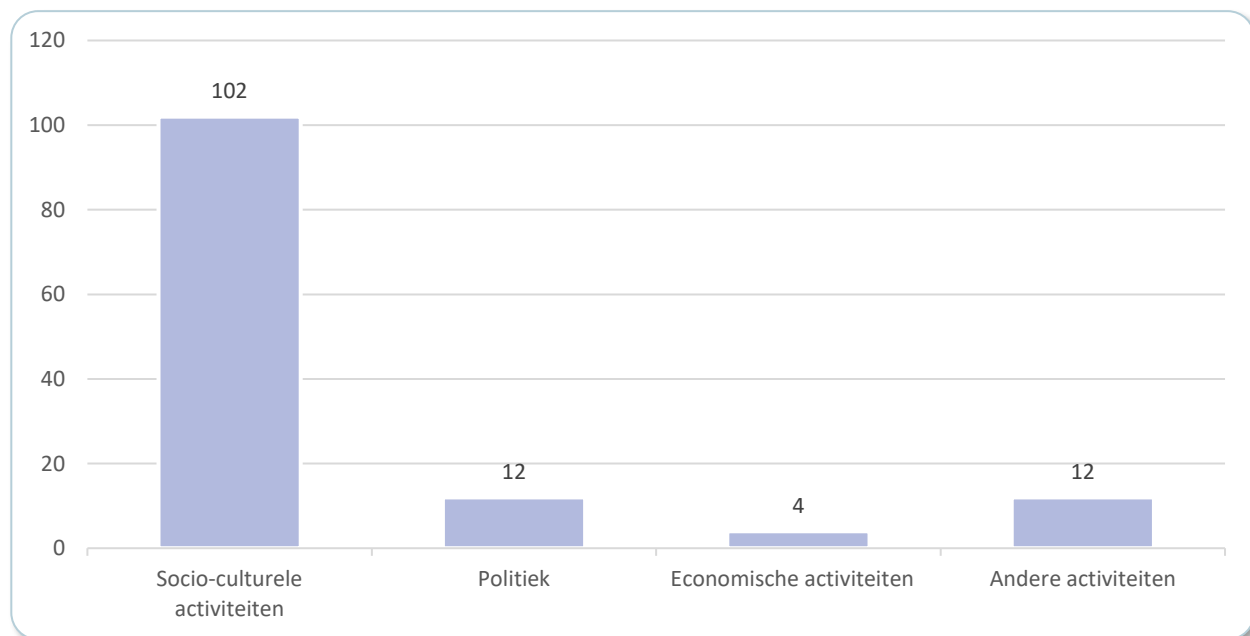
Grafiek 43: Evolutie van het aantal dossiers rond diverse activiteiten per criterium sinds 2013

Details

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
'Raciale' criteria	18	38	29	20	20	43
Handicap	15	23	18	32	41	51
Geloof of levensbeschouwing	9	10	10	13	9	11
Leeftijd	5	5	7	5	7	12
Andere (bevoegd)	12	6	6	10	13	20
Totaal	59	82	70	80	90	137

Grafiek 44: Nieuwe dossiers rond diverse activiteiten in 2018 (n=130)

5.7 Media/internet: 332 dossiers

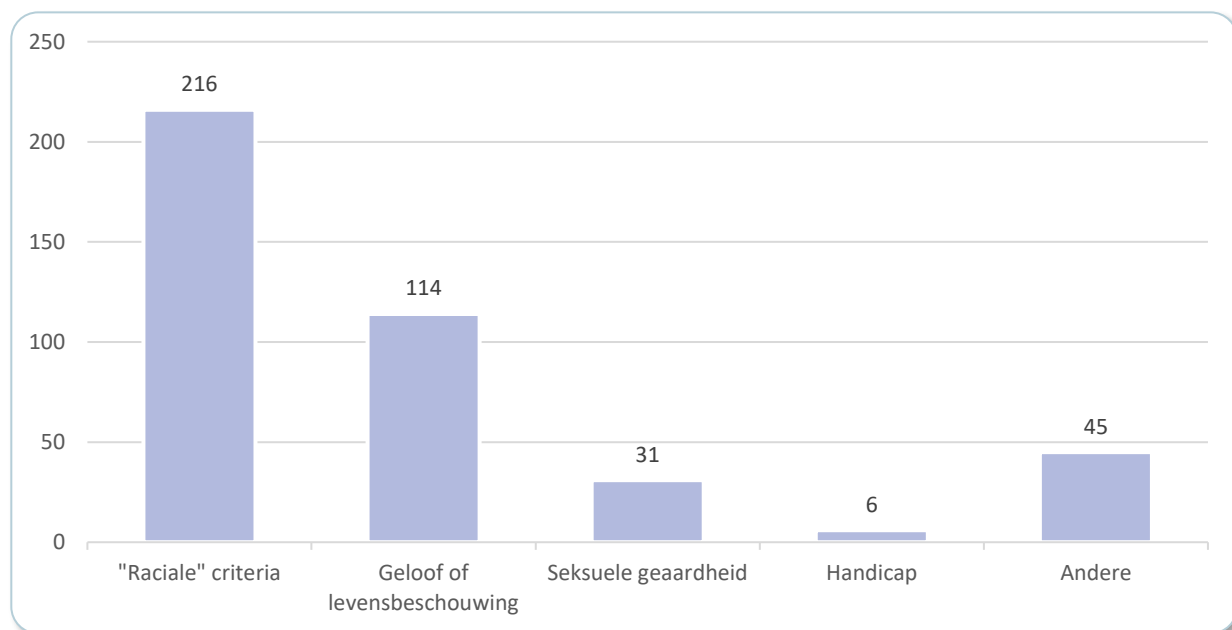
Het aantal dossiers rond haatboodschappen in de media bleef stabiel in vergelijking met 2017 (332 in 2018 tegenover 326 in 2017). Op de sociale media was er een lichte daling van 8,2% van het aantal dossiers tussen 2017 en 2018. Het is belangrijk te benadrukken dat die daling niet overeenkomt met de omvang van het fenomeen, dat net voortdurend toeneemt. Dankzij socialmediaplatforms zoals Facebook en Twitter is het voor mensen namelijk gemakkelijker geworden om zich aan te sluiten bij haatgroepen en om ook zélf haatdragende posts te delen. Hoewel er verbetering is in de controle en verwijdering door de platformen zelf – met of zonder tussenkomst van Unia - blijft dit fenomeen erg moeilijk te kanaliseren. Wanneer we de cijfers van 2018 vergelijken met het gemiddelde van de afgelopen vijf jaar, was er een stijging van 35,8%.

De meeste dossiers gaan over de zogeheten ‘raciale’ criteria (52,4% van de dossiers media/internet), gevolgd door de dossiers rond religieuze of filosofische overtuiging (27,7% van de dossiers) en seksuele geaardheid (7,5% van de dossiers – 22,2% meer dan in 2017). Het is belangrijk om te weten dat vandaag een hof van assisen over drukpersmisdrijven⁸ beslist, tenzij het drukpersmisdrijf werd ingegeven door een racistisch motief: dan valt het onder de bevoegdheid van de correctionele rechtbank. Unia pleit ervoor dat ook de drukpersmisdrijven rond de andere discriminatiecriteria behandeld worden door een correctionele rechtbank.

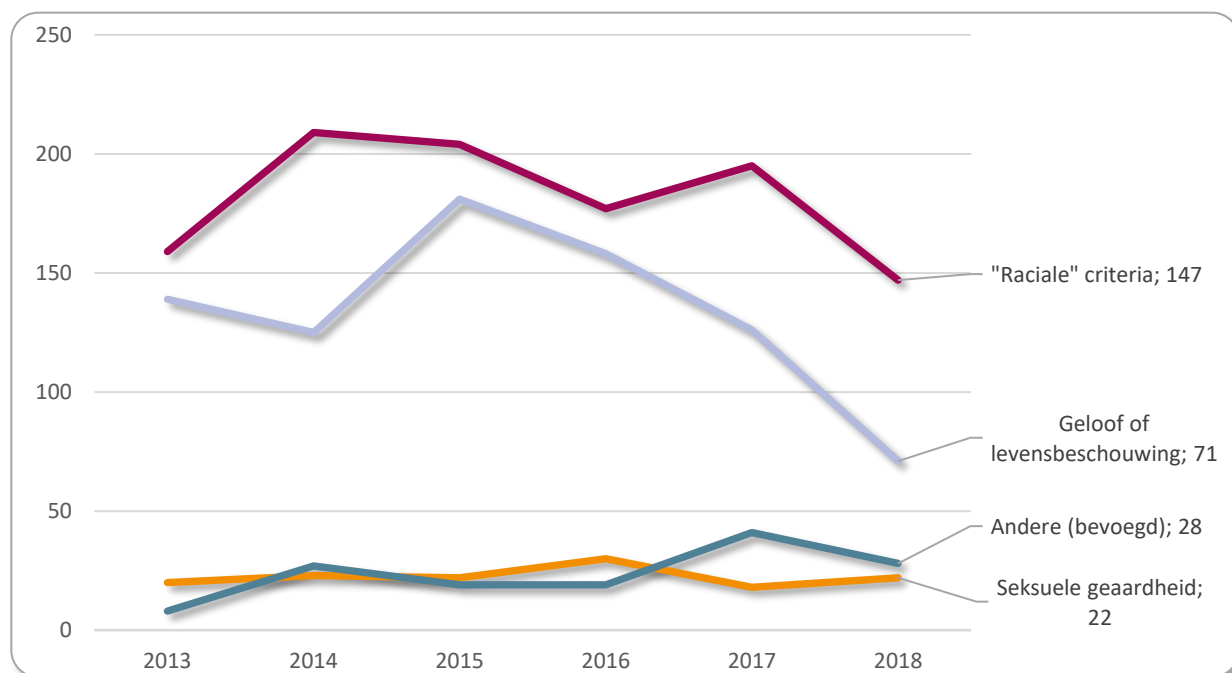
Het grootste deel van de dossiers rond media/internet gaan over het internet (64,2%): meer dan drie op vier dossiers daarvan gaan bovendien over de sociale media (78,4%). Van de dossiers rond sociale media behandelt Unia tot slot meer dan de helft dossiers over posts op Facebook (57,3% van de dossiers sociale media). Gezien de populariteit van Facebook lijkt dat normaal, maar het geeft ook een idee van de leeftijd van mensen die online haatboodschappen bij Unia melden. Recente studies tonen aan dat Facebook vooral door volwassenen wordt gebruikt. Het percentage jongeren/adolescenten dat online haatboodschappen aan Unia meldt, is bijna onbestaand. Dat kan bijvoorbeeld zijn omdat ze Unia nog niet kennen als organisatie. Maar het kan ook dat jongeren en adolescenten deze haatboodschappen anders bekijken, omdat ze meer gewend zijn aan het zien van online haatboodschappen en zich daarom meer neerleggen bij de beperkte actiemiddelen. Wanneer we kijken naar langetermijntrends stellen we een aanzienlijke daling vast van kettingmails in vergelijking met het gemiddelde van de voorbij vijf jaar (-89,6%). De inhoud die vroeger circuleerde via kettingmails, vinden we nu terug in posts op de sociale media.

⁸ Persmisdrijven kunnen bijvoorbeeld ‘schriftelijke beledigingen’ of ‘aanzetten tot haat, discriminatie of geweld’ zijn. Bij een persmisdrijf overschrijdt de auteur de grenzen van de vrijheid van meningsuiting via openbare publicaties. Hij of zij verspreidt een boodschap via gedrukte teksten, zoals een krant, tijdschrift of pamflet. Volgens het Hof van Cassatie kunnen ook digitale teksten onder een persmisdrijf vallen. Meer informatie over drukpersmisdrijven kan je raadplegen op www.unia.be/nl/drukpersmisdrijf.

Grafiek 45: Nieuwe dossiers rond media/internet per discriminatiegrond in 2018 (n= 412)

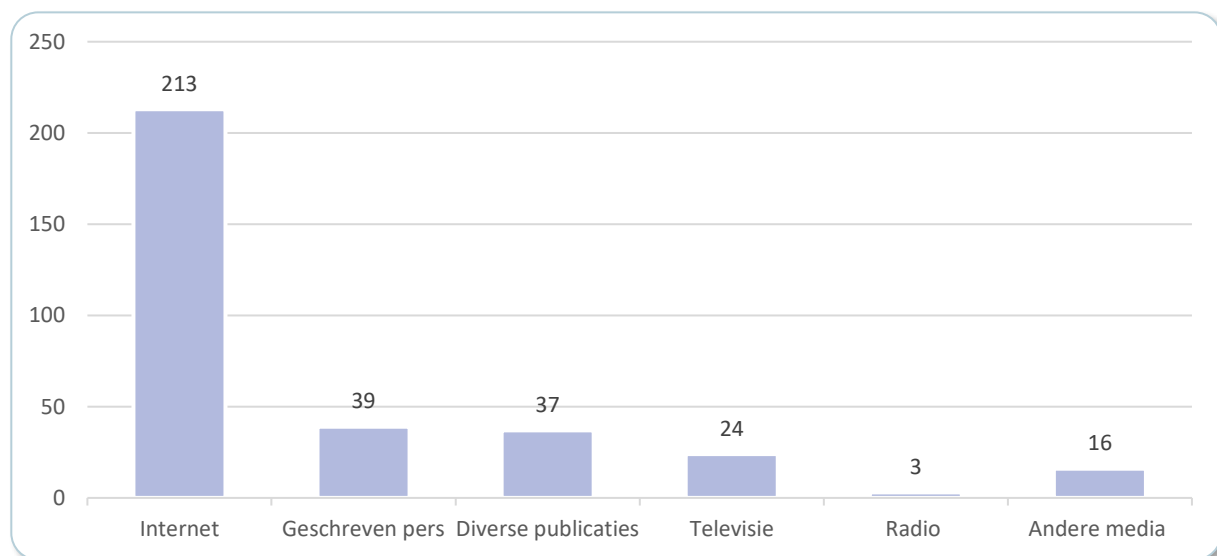
Grafiek 46: Evolutie van het aantal dossiers rond media/internet per criterium sinds 2013

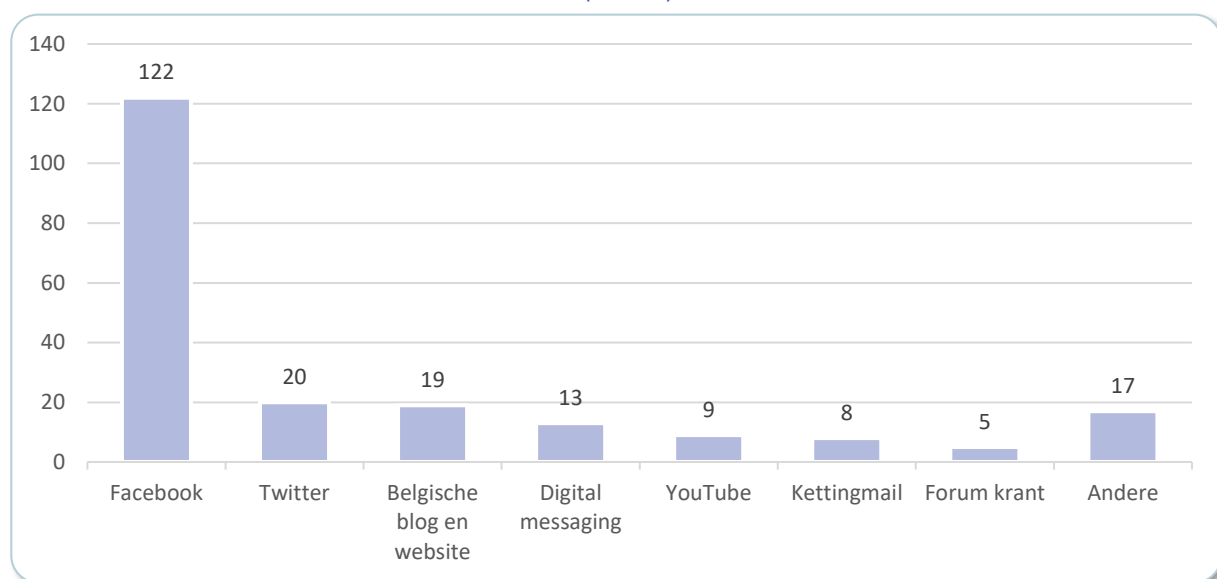
Details

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
'Raciale' criteria	159	209	204	177	195	147
Geloof of levensbeschouwing	139	125	181	158	126	71
Seksuele geaardheid	20	23	22	30	18	22
Andere (bevoegd)	8	27	19	19	41	28

Grafiek 47: Nieuwe dossiers rond media/internet per type media in 2018 (n=332)

Grafiek 48: Nieuwe dossiers - details internet in 2018 (n= 213)

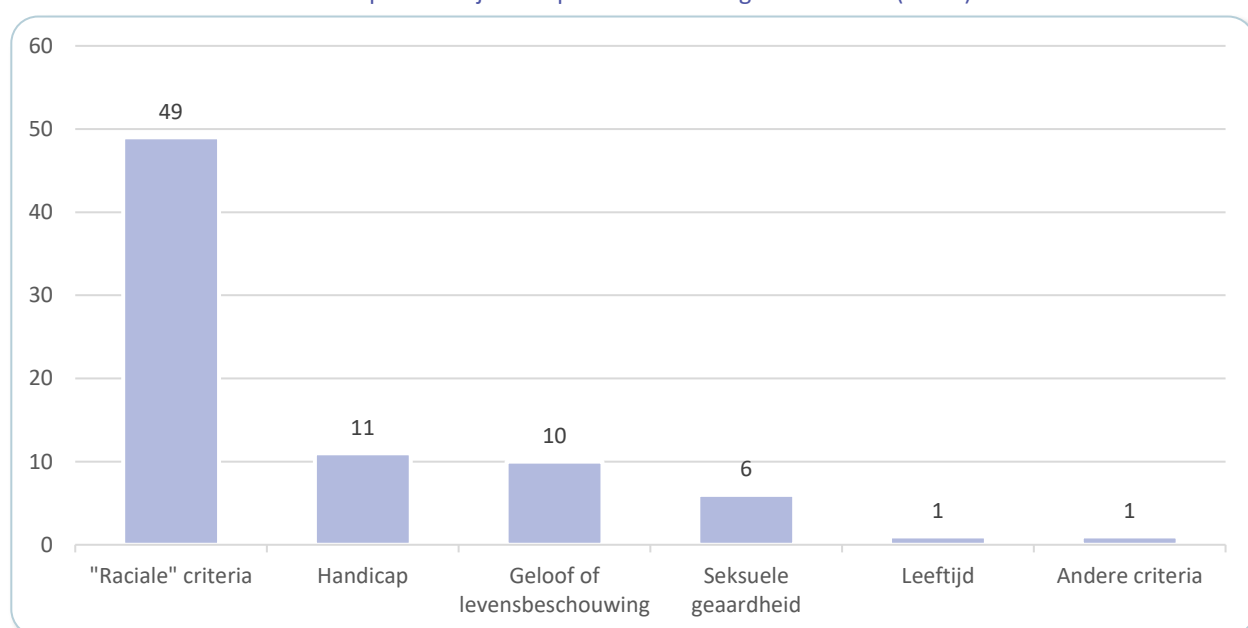
5.8 Politie en justitie: 72 dossiers

In 2018 opende Unia 72 dossiers in het domein politie en justitie ofwel 45 dossiers minder (-38,5%) dan in 2017.

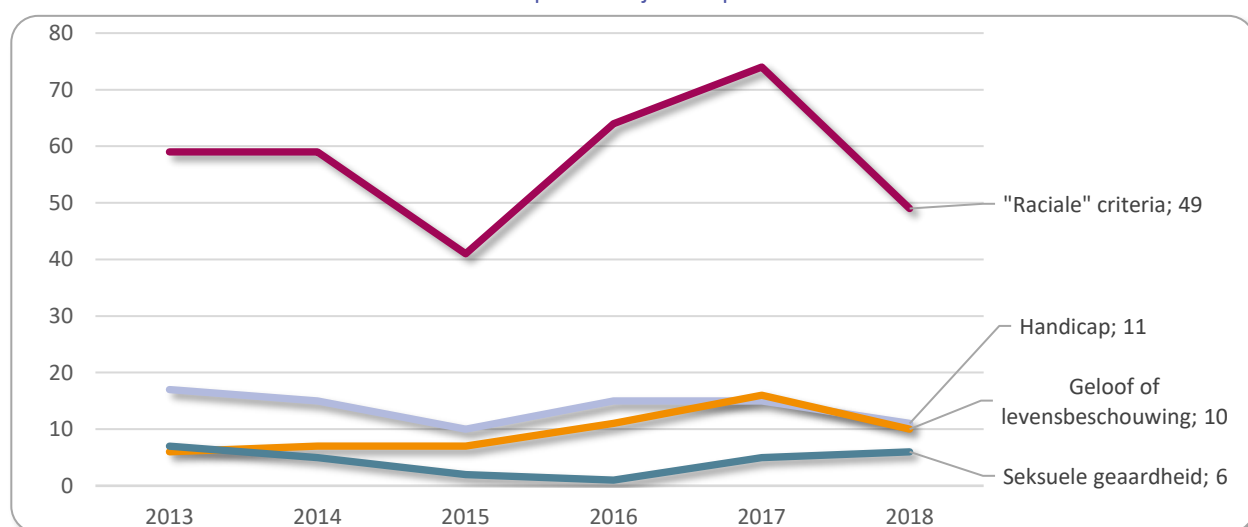
66,7% van deze dossiers gaat over de politie, 18,1% over justitie en 8,3% over het gevangeniswezen.

62,8% van de dossiers betreft de zogeheten 'raciale' criteria, 14,1% handicap en 12,8% religieuze of filosofische overtuiging. Anders dan de vorige jaren is er een daling voor alle discriminatiegronden ten opzichte van 2017, met uitzondering van seksuele geaardheid; daar is er een stijging met 20%. Wanneer we de cijfers van 2018 vergelijken met het gemiddelde van de voorbije vijf jaar, zien we dat het aantal dossiers rond religieuze of filosofische overtuiging stijgt met +6,4% en seksuele geaardheid met +50,0%.

Grafiek 49: Nieuwe dossiers rond politie en justitie per discriminatiegrond in 2018 (n= 78)

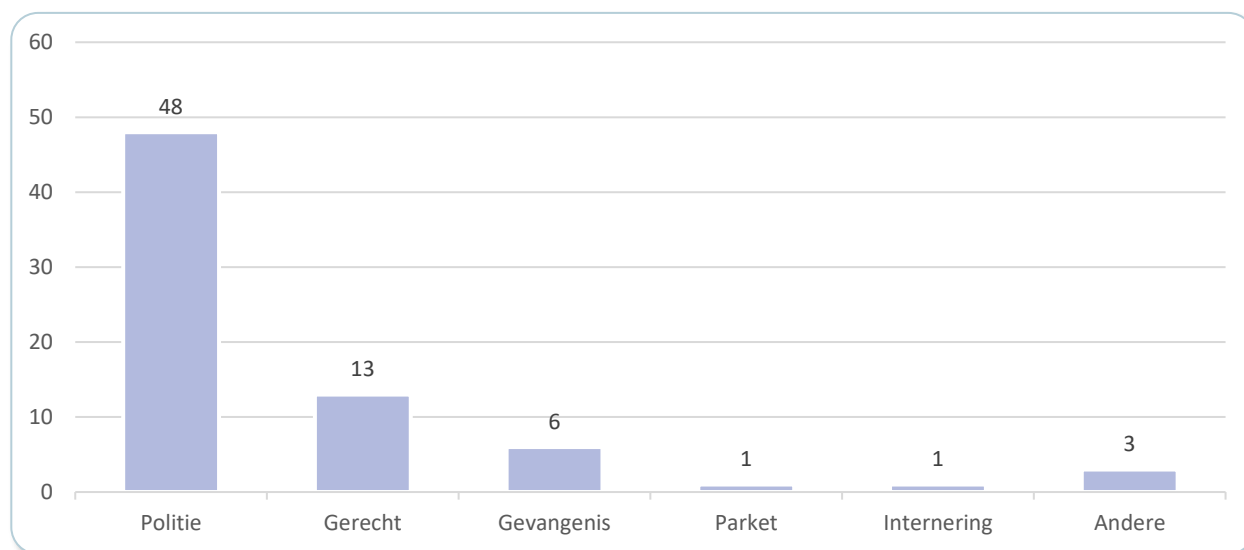
Grafiek 50: Evolutie van het aantal dossiers rond politie en justitie per criterium sinds 2013

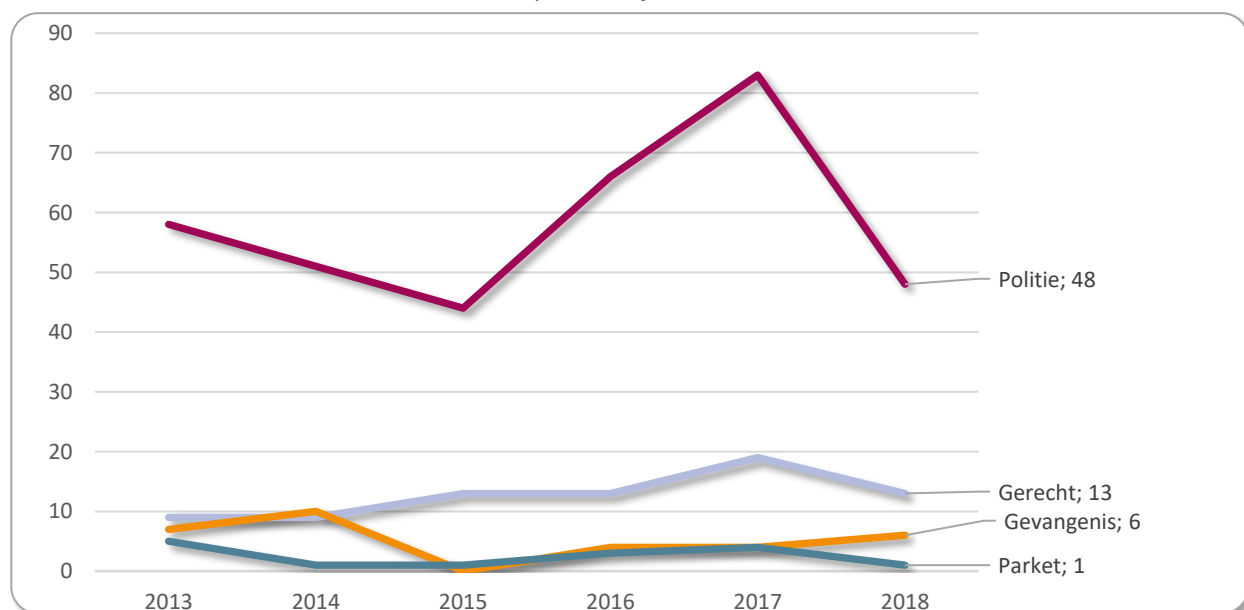
Details

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
'Raciale' criteria	59	59	41	64	74	49
Handicap	17	15	10	15	15	11
Geloof of levensbeschouwing	6	7	7	11	16	10
Seksuele geaardheid	7	5	2	1	5	6
Andere (bevoegd)	4	4	2	7	8	2

Grafiek 51: Nieuwe dossiers rond politie en justitie in 2018 (n=72)

Grafiek 52: Evolutie van het aantal dossiers rond politie en justitie sinds 2013

Details

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Politie	58	51	44	66	83	48
Gerecht	9	9	13	13	19	13
Gevangenis	7	10	0	4	4	6
Parket	5	1	1	3	4	1
Andere	4	0	1	1	5	3
Internering	4	12	2	4	2	1
Totaal	87	83	61	91	117	72

6 Analyse nieuwe dossiers per discriminatiegrond

6.1 Zogeheten 'raciale' criteria: 866 dossiers

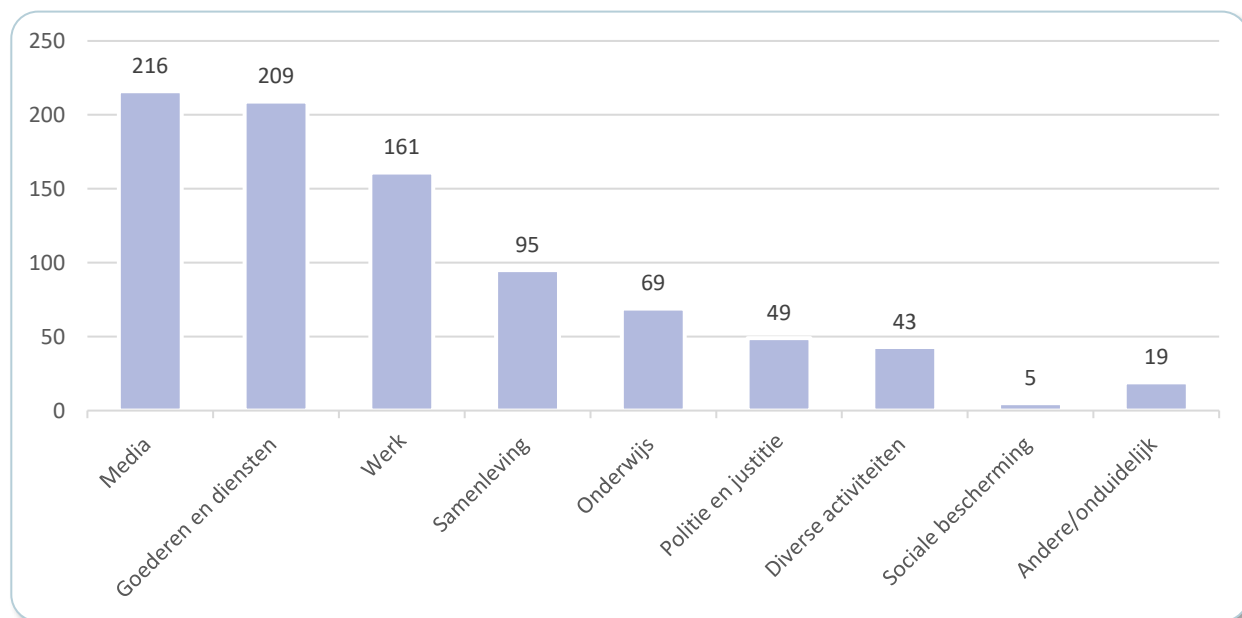
In 2018 opende Unia 866 nieuwe dossiers over de zogeheten 'raciale' criteria. Dat is 33,9% van alle dossiers. Dit is een stijging met 10,7% tegenover 2017 en met 24,8% tegenover het gemiddelde van de voorbije vijf jaar.

Het gaat in de eerste plaats om de sectoren media/internet en goederen en diensten (respectievelijk 24,9% en 24,1% van de dossiers). Gevolgd door de domeinen werk (18,6%), samenleving (11%), onderwijs (8%) en politie en justitie (5,7%).

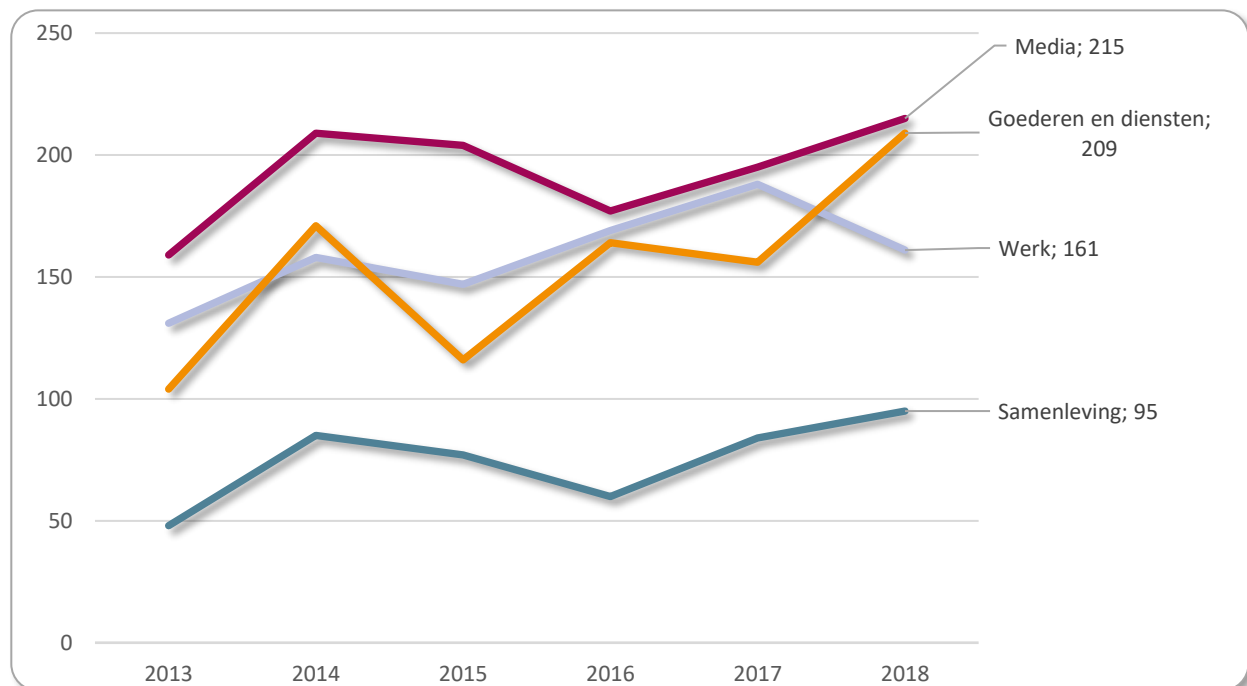
Wat media betreft, gaan de dossiers vooral over uitlatingen die kunnen aanzetten tot haat op het internet (in het bijzonder Facebook, dat goed is voor 58,5% van de dossiers media/racisme). Voor werk gaat het om weigering om aan te werven (35,4% van de dossiers werk/racisme), discriminerende pesterijen (21,1% van de dossiers werk/racisme), problemen met de arbeidsomstandigheden (18,0% van de dossiers werk/racisme) of ontslag (13% van de dossiers werk/racisme).

De dossiers in het domein goederen en diensten gaan vooral over huisvesting, met name weigeren van bezoek of verhuur (58% van de dossiers goederen en diensten/racisme), naast beledigingen in handelszaken of de weigering van financiële diensten omwille van iemands nationaliteit.

Grafiek 53: Nieuwe dossiers rond de zogeheten 'raciale' criteria per domein in 2018 (n=866)

Grafiek 54: Evolutie van het aantal dossiers rond de zogeheten 'raciale' criteria per domein sinds 2013

Details

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Media	159	209	204	177	195	215
Werk	131	158	147	169	188	161
Goederen en diensten	104	171	116	164	156	209
Samenleving	48	85	77	60	84	95
Politie & Justitie	59	59	41	64	74	49
Onderwijs	39	33	43	40	50	69
Diverse activiteiten	18	23	18	20	20	43
Sociale zekerheid	8	13	8	2	10	5
Andere/onduidelijk	5	7	7	2	5	19
Totaal	571	758	661	698	782	866

6.1.1 Antisemitisme en negationisme

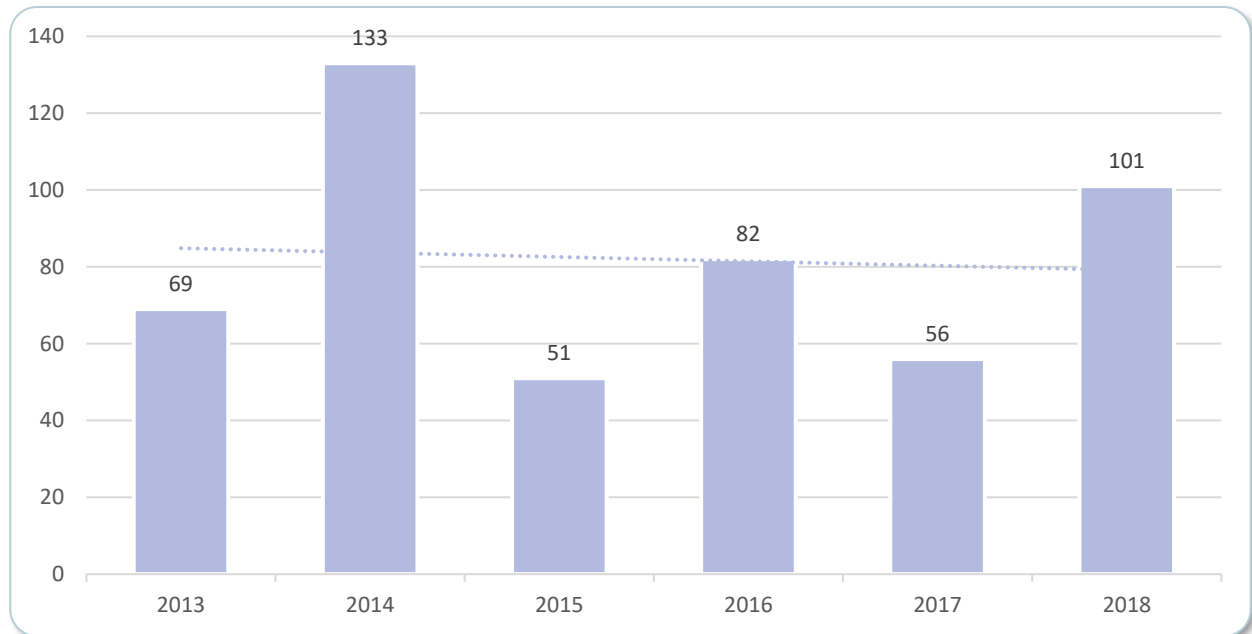
In 2017 werden in totaal 56 feiten van antisemitisme en negationisme gesignaleerd aan Unia; in 2018 stijgt dit aantal tot 101.

31,7% van deze feiten gaat over haatboodschappen op sociale media. Iets minder dan een derde van deze feiten heeft betrekking op gevallen van negationisme. Deze feiten zijn in vergelijking met het gemiddelde van de voorbije vijf jaar het sterkst gestegen (+24%).

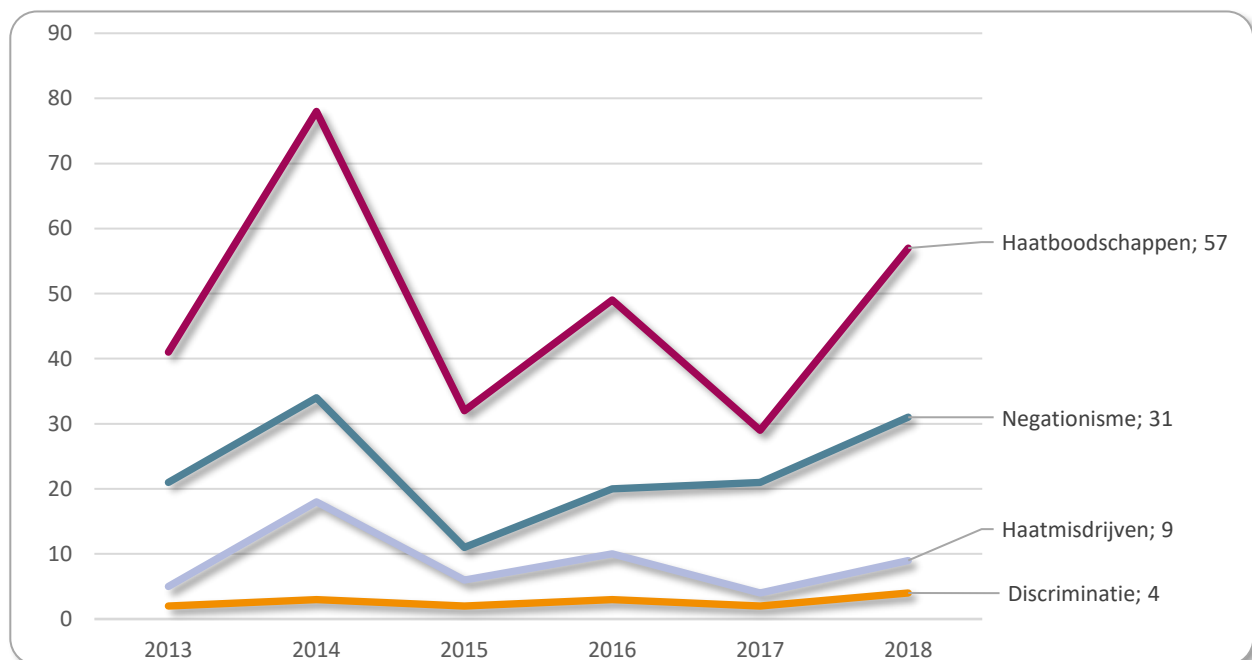
Sociale media zijn dé plek waar negationisme verspreid wordt: het gaat vooral over de rechtvaardiging of goedkeuring van de genocide op de joodse bevolking door het naziregime.

Ten slotte werden in 2018 15 incidenten van verbale aanvallen en bedreigingen gemeld. Unia ontving geen meldingen van fysiek geweld, maar wel van schade aan gebouwen.

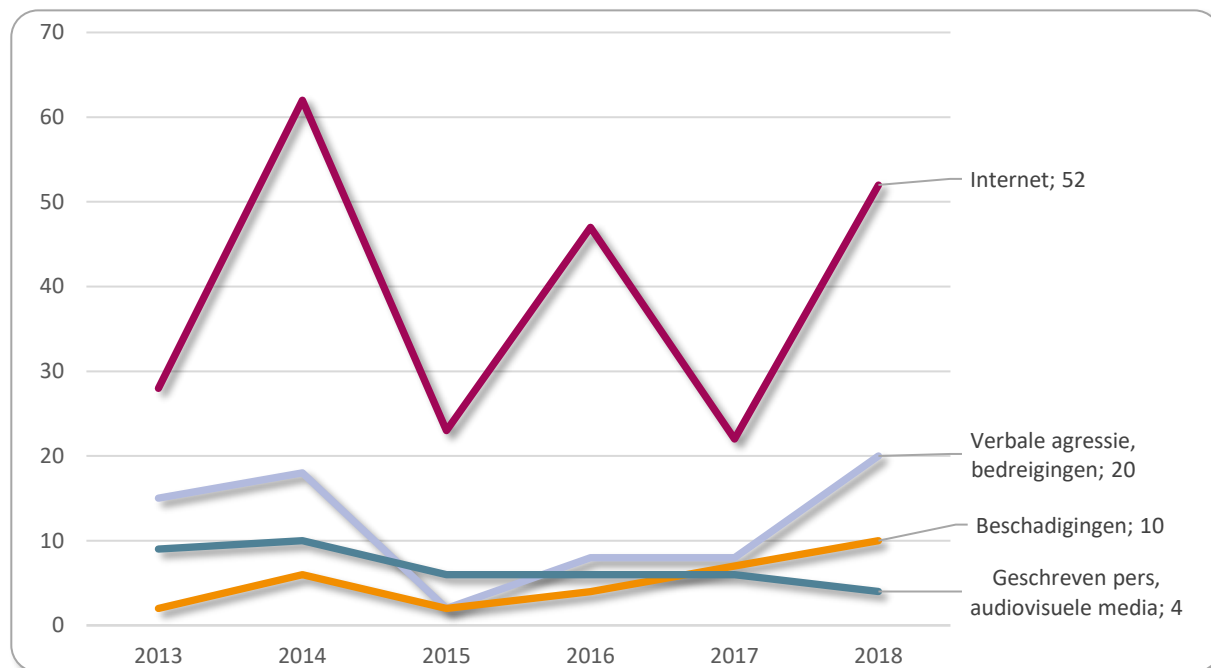
Grafiek 55: Evolutie van het aantal meldingen rond negationisme en antisemitisme sinds 2013

Grafiek 56: Evolutie van het aantal meldingen rond negationisme en antisemitisme sinds 2013 volgens wettelijke kwalificatie

Grafiek 57: Evolutie in het aantal gesignaleerde incidenten rond antisemitisme sinds 2013

Details

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Internet	23	41	20	51	8	32
Verbale agressie, bedreigingen	25	31	12	22	21	31
Beschadigingen	20	26	9	12	11	15
Geschreven pers, audiovisuele media	2	5	2	3	1	6
Intimidatie	4	6		9	4	4
Onderwijs				3	1	3
Slagen en verwondingen	4	6	3	4	4	2
Andere	0	3	3		3	1
Internet	7	12	4	5	3	7
Totaal	85	130	53	109	56	101

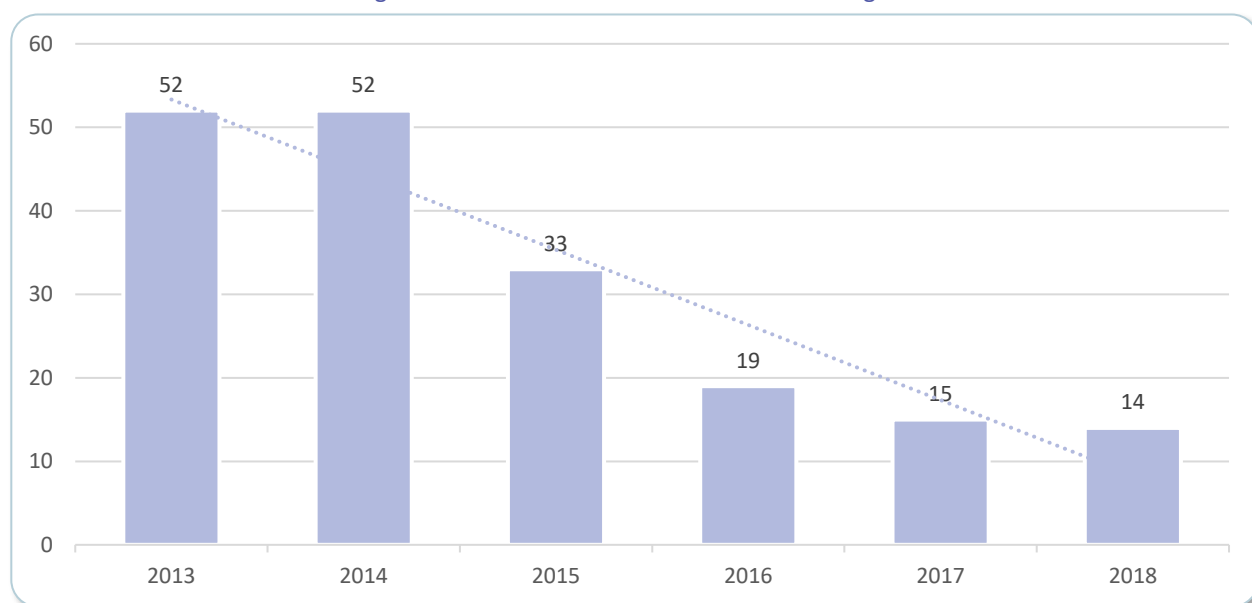
6.1.2 Roma en woonwagenbewoners

In 2018 opende Unia 14 dossiers met betrekking tot discriminatie van Roma en woonwagenbewoners. Dat is één dossier minder dan in 2017.

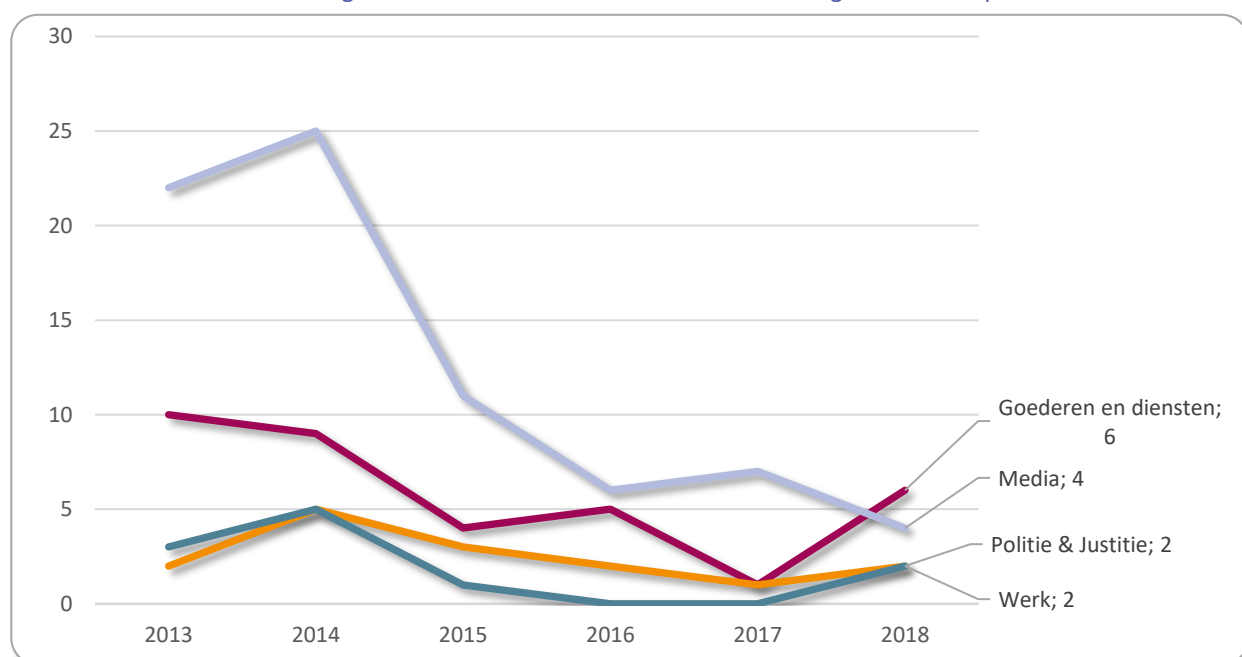
De helft van de dossiers hebben betrekking tot goederen en diensten. De meldingen gaan het vaakst over het weigeren van toegang tot doortrekgebieden, omdat gemeentes geen terreinen voorzien tijdens grote verplaatsingen van woonwagenbewoners.

Ook verschijnen er nog steeds artikels in de pers waarbij Roma en woonwagenbewoners op een denigrerende manier worden beschreven, hoewel dit de afgelopen jaren aanzienlijk is verbeterd.

Grafiek 58: Evolutie van de meldingen rond discriminatie van Roma en woonwagenbewoners sinds 2013

Grafiek 59: Evolutie van meldingen rond discriminatie van Roma en woonwagenbewoners per domein sinds 2013

Details

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Goederen en diensten	10	9	4	5	1	6
Media	22	25	11	6	7	4
Politie & Justitie	2	5	3	2	1	2
Werk	3	5	1	0	0	2
Samenleving	5	2	4	5	4	0
Onderwijs	3	1	3	0	0	0
Sociale zekerheid	2	0	3	0	0	0
Diverse activiteiten	1	1	2	1	1	0
Andere/onduidelijk	4	4	2	0	1	0
Totaal	52	52	33	19	15	14

6.2 Handicap: 604 dossiers

In 2018 opende Unia 604 nieuwe dossiers over het criterium handicap, ofwel 23,6% van het totale aantal nieuwe dossiers. Dit is een stijging met 17,1% tegenover 2017. In vergelijking met het gemiddelde van de voorbije vijf jaar, is er voor deze discriminatiegrond een belangrijke relatieve stijging (+47,5%) voor het aantal geopende dossiers. De domeinen goederen en diensten en onderwijs zijn samen goed voor meer dan de helft van alle dossiers, respectievelijk 31,8% en 25,7%. Daarna volgt het domein werk met 24%.

Voor goederen en diensten gaat het vooral om problemen van toegankelijkheid in de huisvesting (27,1% van de dossiers goederen en diensten/handicap), gezondheid en hulp aan personen (19,3% van de dossiers goederen en diensten/handicap) en transport (14,6% goederen en diensten/handicap).

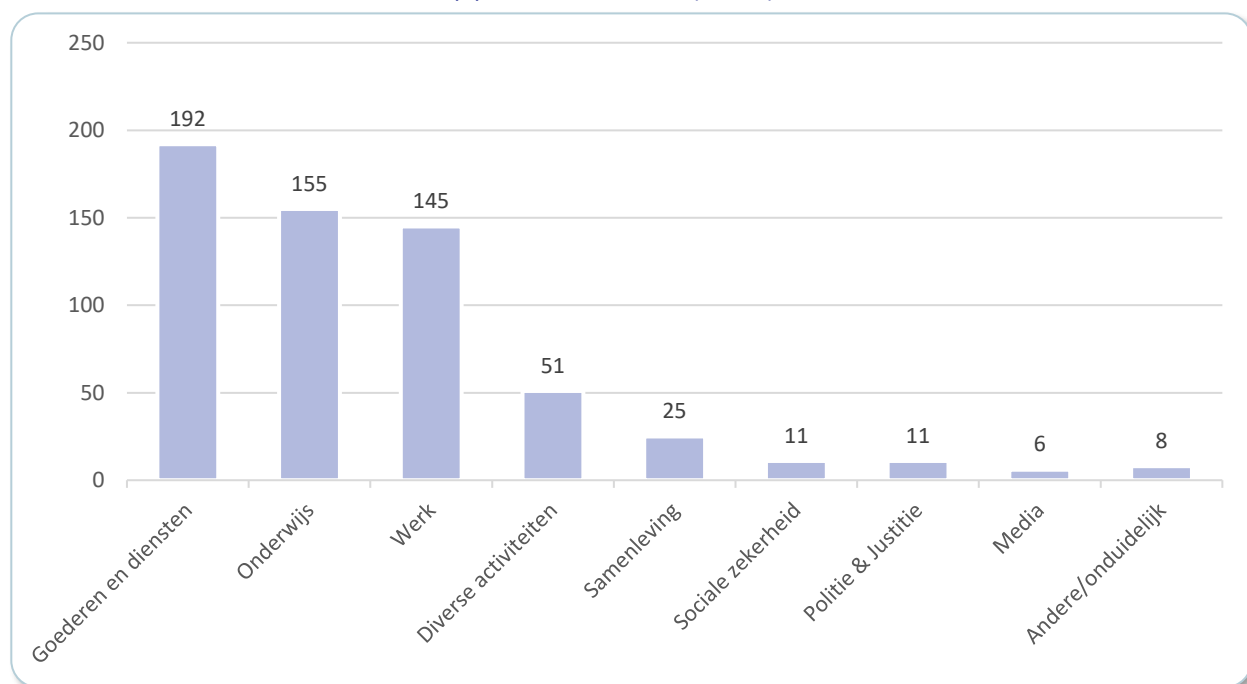
Voor het domein onderwijs hebben de dossiers vooral betrekking op het basis- en het secundair onderwijs (respectievelijk 38,7% en 35,5% van de dossiers onderwijs/handicap). Deze dossiers gaan voornamelijk over het gebrek aan redelijke aanpassingen; in meer dan de helft is dat een gebrek aan pedagogische ondersteuning.

Voor het domein werk gaan de dossiers vooral over de arbeidsorganisatie en -omstandigheden (37,2% van de dossiers werk/handicap), ontslag (26,2% van de dossiers werk/handicap) en vermeende discriminatie bij aanwerving (14,5% van de dossiers werk/handicap). Bij de meeste dossiers zijn redelijke aanpassingen mogelijk, maar worden ze niet in overweging genomen.

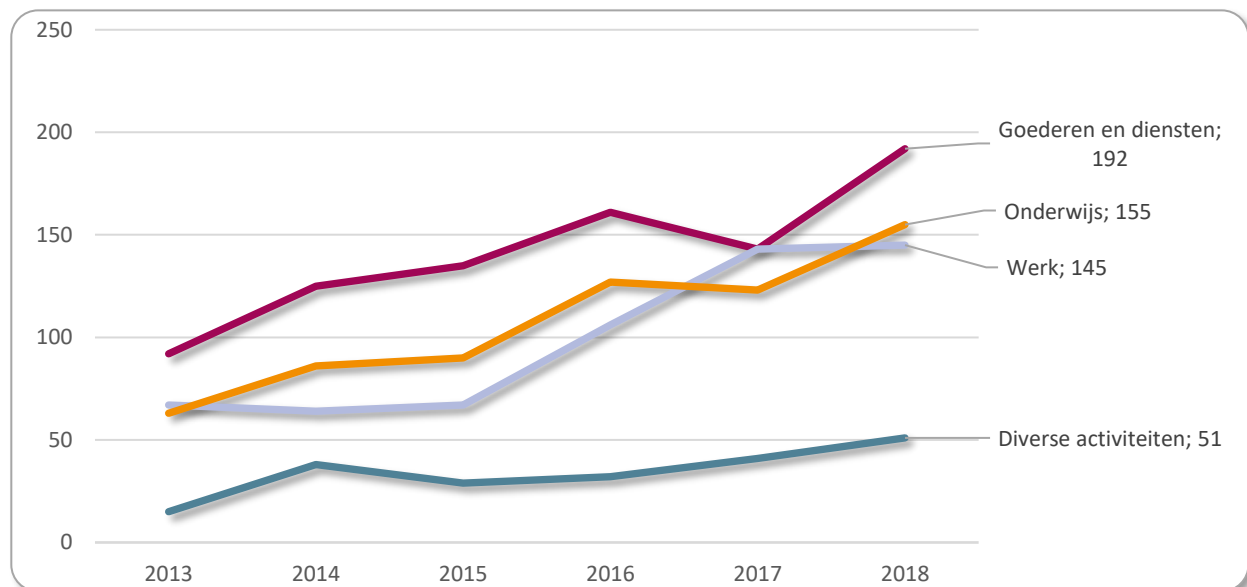
Globaal genomen zijn het vooral fysieke handicaps (36,6%), gevolgd door auditieve, visuele of sensorische beperkingen (14,3%) en leerstoornissen (11,6%).

Naargelang de sector zijn er bijzonderheden. In goederen en diensten gaat meer dan de helft van de dossiers over fysieke toegankelijkheid (54,2%). In de sector onderwijs hebben de meeste dossiers betrekking op leerstoornissen (40%) en verschillende psychische beperkingen (28,4%).

Grafiek 60: Nieuwe dossiers rond handicap per domein in 2018 (n=604)

Grafiek 61: Evolutie van het aantal dossiers rond handicap per domein sinds 2013

Details

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Goederen en diensten	92	125	135	161	143	192
Werk	67	64	67	106	143	145
Onderwijs	63	86	90	127	123	155
Sociale zekerheid	15	38	29	32	41	51
Diverse activiteiten	18	12	32	17	18	11
Andere	34	46	31	44	48	51
Totaal	289	371	384	487	516	604

6.3 Religieuze of filosofische overtuiging: 307 dossiers

Unia opende 307 dossiers over religieuze of filosofische overtuigingen in 2018 (12% van de dossiers). Dit is een daling met 3,8% tegenover 2017. De daling is het opvallendst in het domein werk en media/internet. In vergelijking met het gemiddelde van de voorbije vijf jaar is er een algemene daling van -5,7%.

De sector media/internet neemt ook hier het grootste deel voor zijn rekening (37,1% van de dossiers die betrekking hebben op overtuigingen, waarvan iets minder dan de helft over Facebook). Daarna volgen de domeinen werk (18,2%), onderwijs (16%) en goederen en diensten (12,7%).

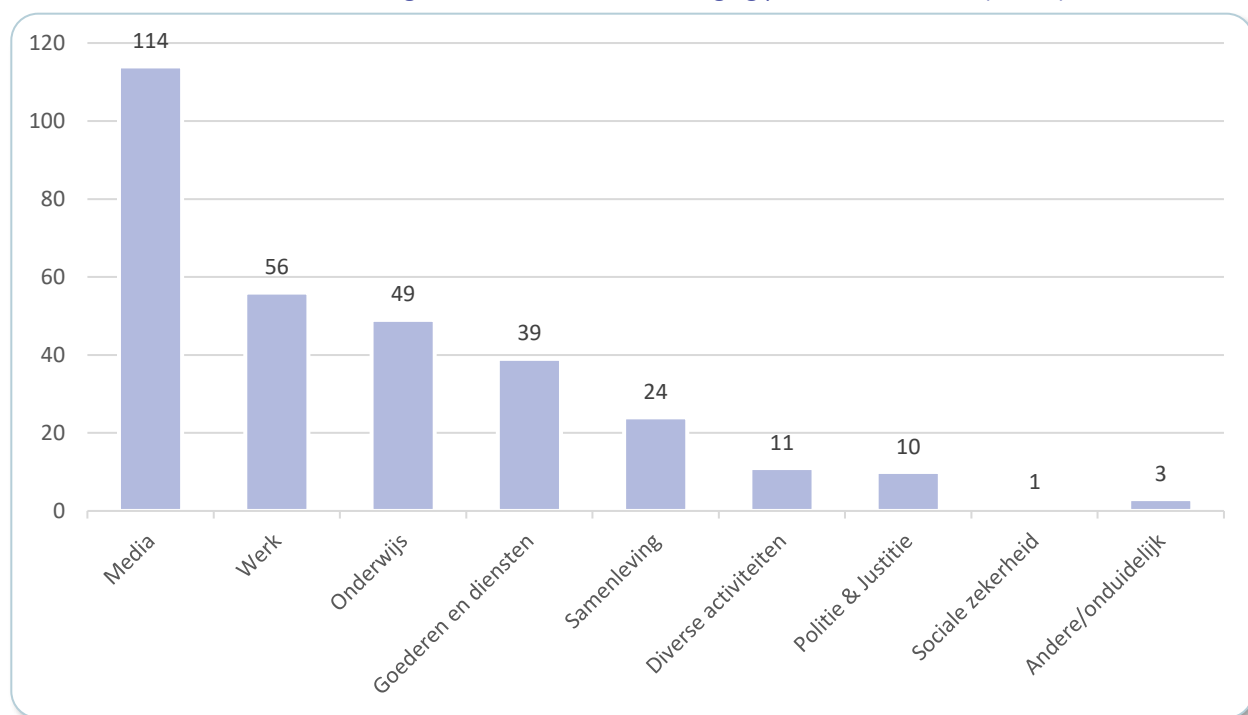
Wat het domein onderwijs betreft, blijft de hoofddoek de belangrijkste reden om een dossier te openen in het secundair onderwijs en het hoger onderwijs. Bij werk gaat ongeveer een op de drie dossiers over de weigering om iemand aan te werven.

Ondanks de daling in werk en media/internet, was er in 2018 wel een stijging in de domeinen onderwijs en samenleving.

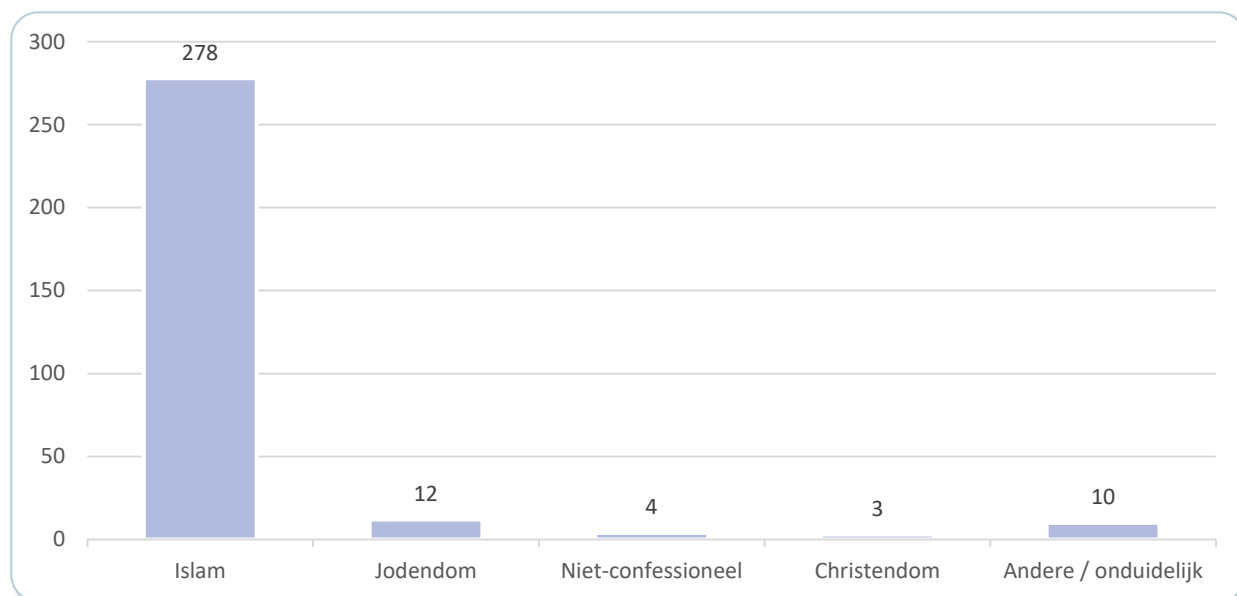
De situatie is iets anders als we naar het gemiddelde van de voorbije vijf jaar kijken: dan zien we de belangrijkste stijging in diverse activiteiten (+64,5%) en werk (+62,2%).

Zoals de vorige jaren ook al het geval was, gaan de dossiers over religieuze en filosofische overtuiging in de eerste plaats over de islam (90,6%).

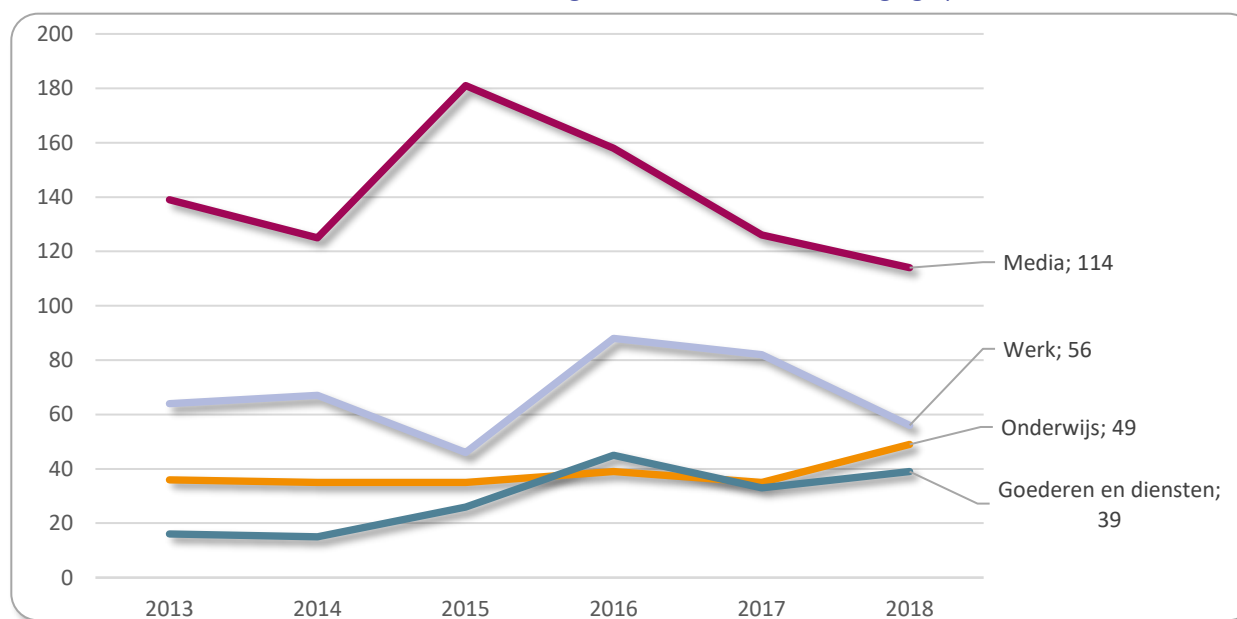
Grafiek 62: Nieuwe dossiers rond religieuze of filosofische overtuiging per domein in 2018 (n=307)

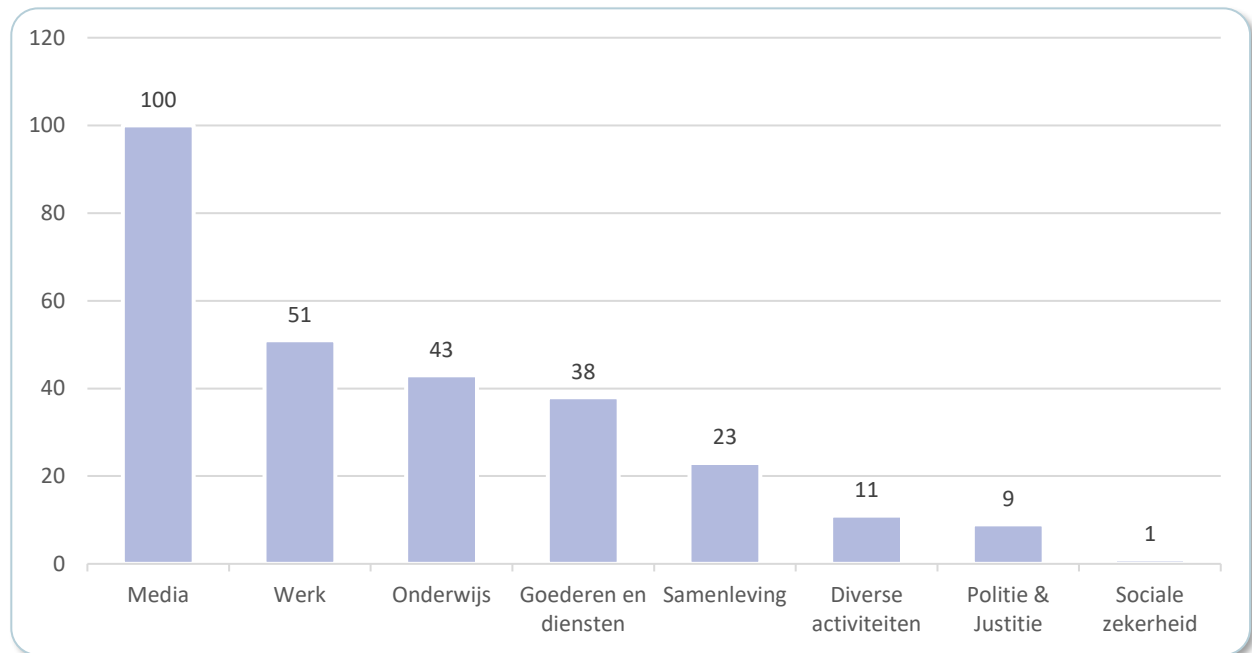
Grafiek 63: Nieuwe dossiers rond religieuze of filosofische overtuiging in 2018 – per type overtuiging (n=307)

Grafiek 64: Evolutie van het aantal dossiers rond religieuze of filosofische overtuiging - per domein sinds 2013

Grafiek 65: Nieuwe dossiers rond religieuze of filosofische overtuiging: islam - per domein (n=278)

6.4 Leeftijd: 152 dossiers

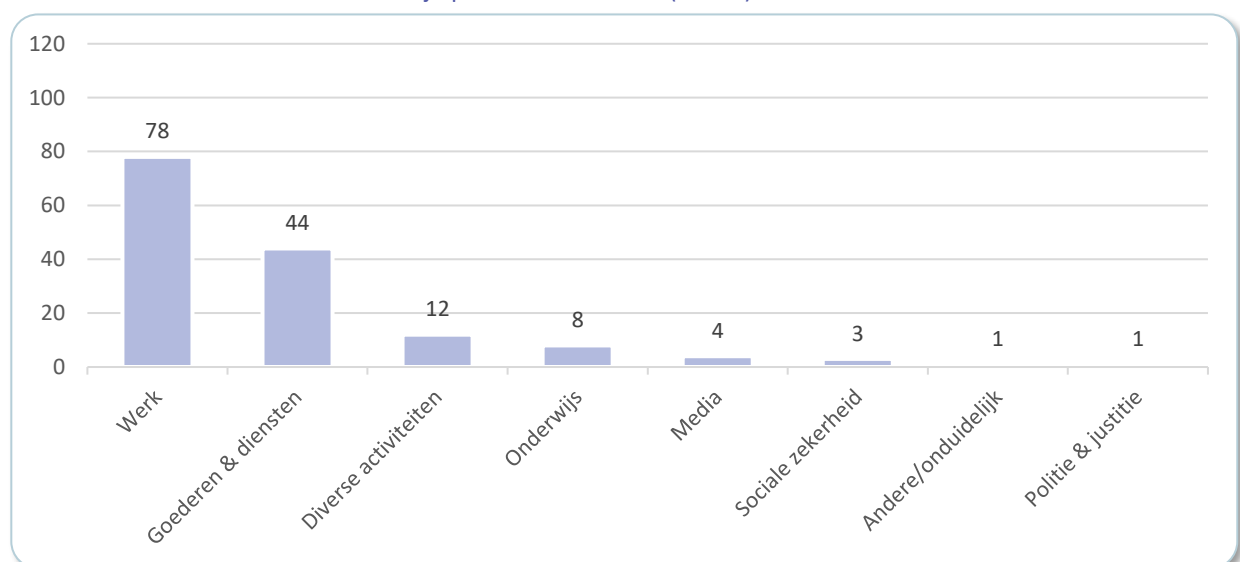
Ook al bracht de mediatisering over de dossiers Dovy Keukens en Belgocontrol een stijgende aandacht voor het criterium leeftijd met zich mee, het aantal dossiers blijft sinds drie jaar toch relatief stabiel: een totaal van 152 dossiers in 2018; dit zijn 3 dossiers meer dan in 2017. In vergelijking met het gemiddelde van de voorbije vijf jaar, gaat het om een stijging van +34,5%.

Werk blijft het grootste domein, goed voor iets meer dan de helft van de dossiers leeftijd. Het gaat vooral om dossiers van discriminatie bij aanwerving (57,7%).

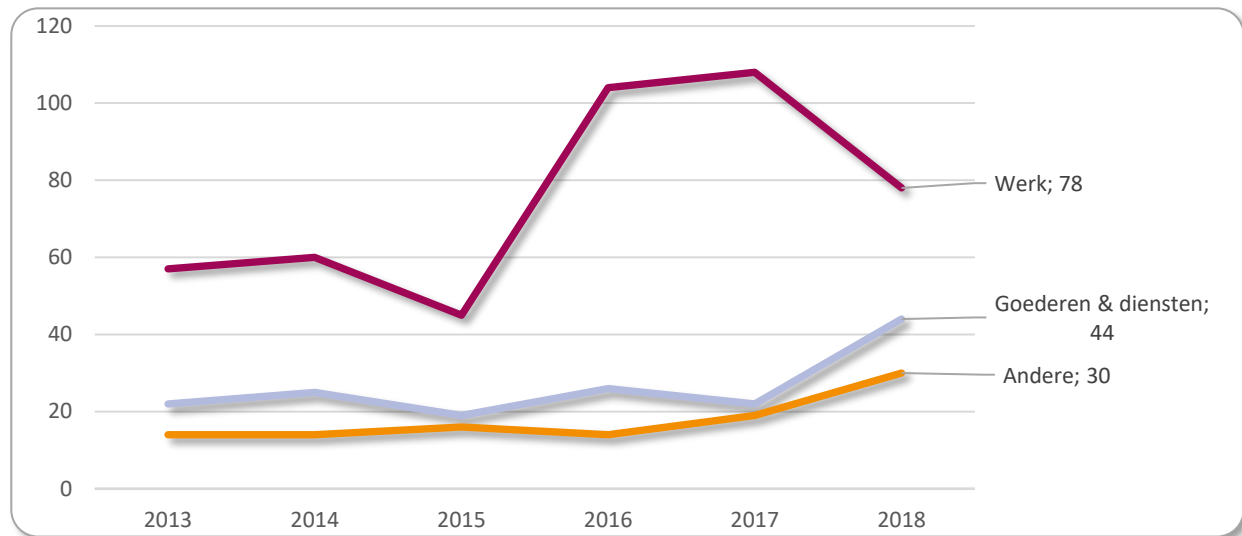
In goederen en diensten is het totaal verdubbeld tegenover 2017. Het is nu goed voor 28,9% van de dossiers leeftijd. Ze situeren zich vooral in de sector van de banken en verzekeringen en in die van huisvesting.

Tot slot gaat iets meer dan een op de drie dossiers over personen van 45 tot 64 jaar, vooral in de sector werk. 16,4% van de dossiers betreft een persoon van 65 jaar of ouder, vooral weigeringen om een verzekering toe te kennen of te hoge premies.

Grafiek 66: Nieuwe dossiers rond leeftijd per domein in 2018 (n=152)

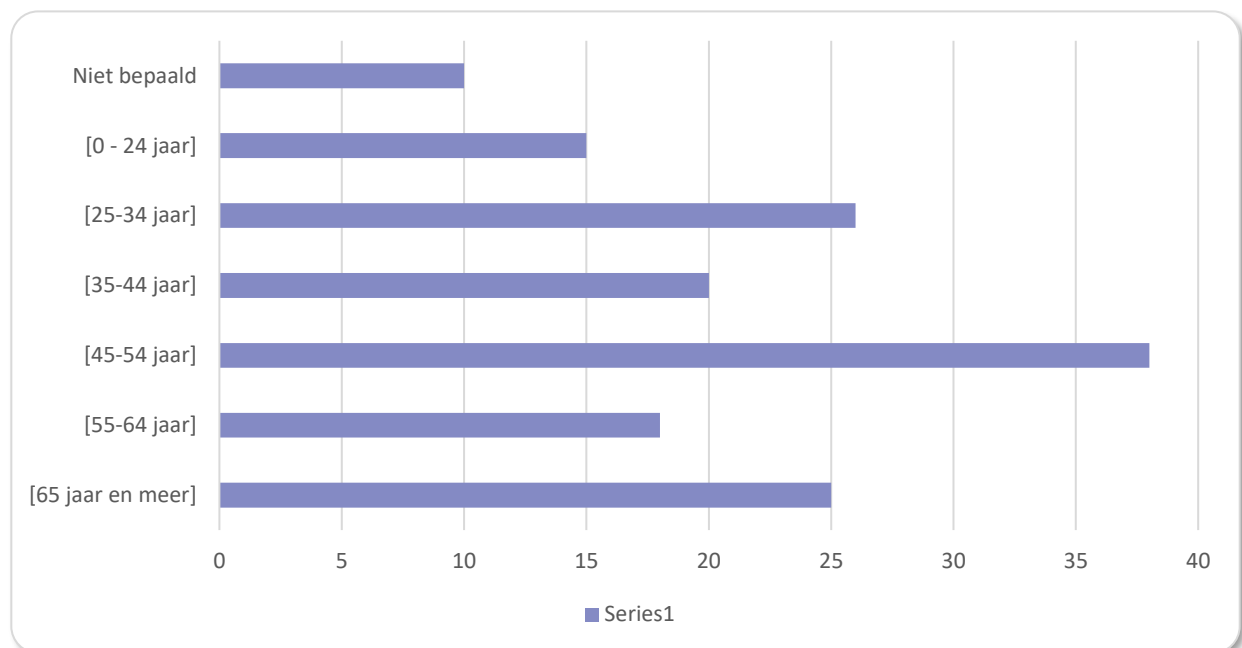
Grafiek 67: Evolutie van het aantal dossiers rond leeftijd per domein sinds 2013

Details

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Werk	57	60	45	104	108	78
Goederen & diensten	22	25	19	26	22	44
Andere	14	14	16	14	19	30
Totaal	93	99	80	144	149	152

Grafiek 68: Nieuwe dossiers rond leeftijd per leeftijdscategorie in 2018 (n=152)

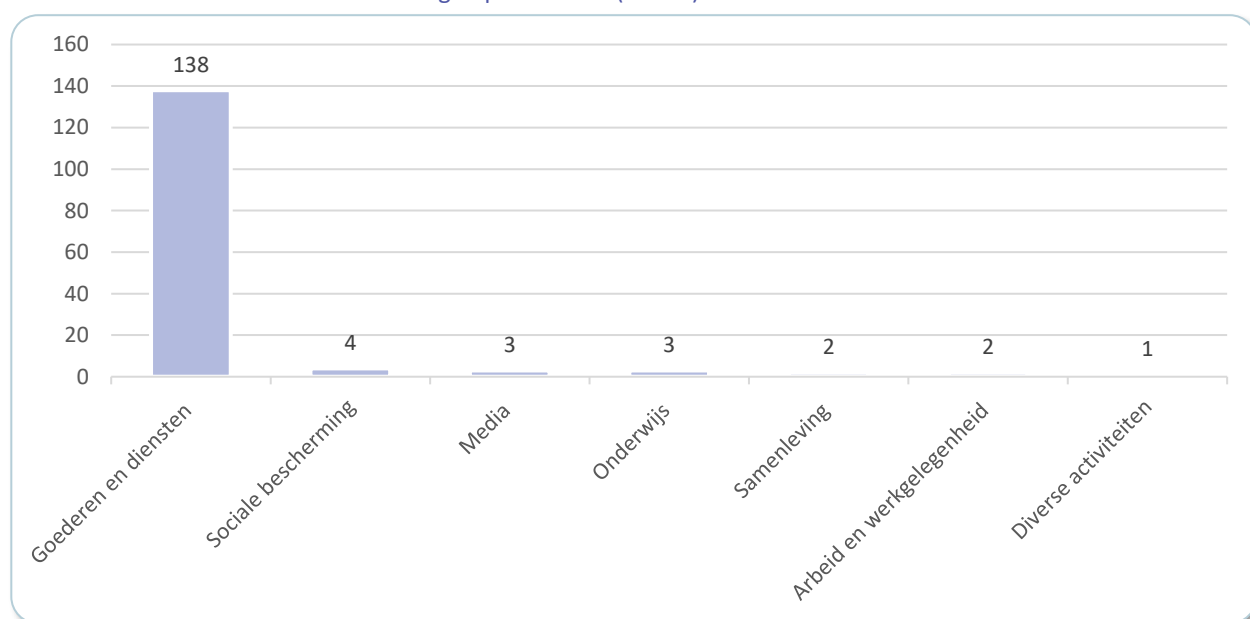

6.5 Vermogen: 160 dossiers

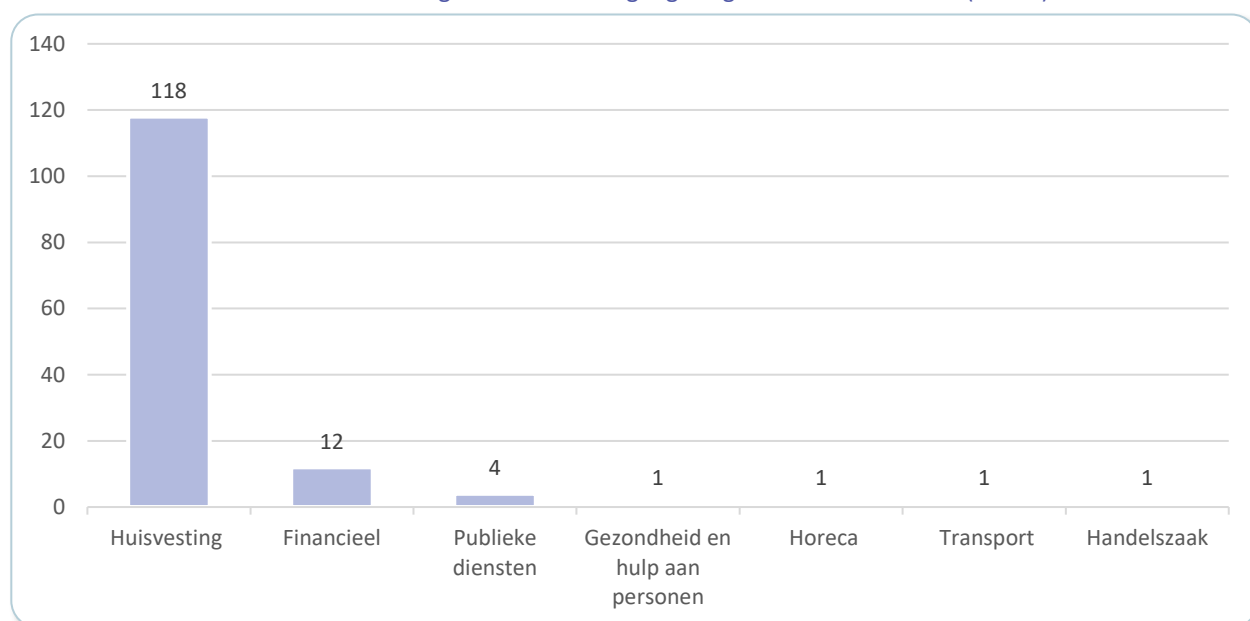
In 2018 opende Unia 160 nieuwe dossiers (6,3% van het totale aantal dossiers) op grond van het criterium vermogen. Dat criterium verwijst naar de bron van inkomsten van een persoon. Na seksuele geaardheid (+48,8%) was het criterium vermogen de tweede sterkste stijger in 2018 (+24%), in relatieve termen.

86,3% van de dossiers rond vermogen gaat over de categorie goederen en diensten. 85,5% van deze dossiers heeft betrekking op de toegang tot huisvesting en 8,7% op banken en verzekeringen. In de meeste dossiers gaat het over OCMW-uitkeringen (27,5%), werkloosheidsuitkeringen (13,8%) of uitkeringen voor mensen met een handicap (13,8%) die niet worden aanvaard als een bron van inkomsten door private eigenaars of immokantoren.

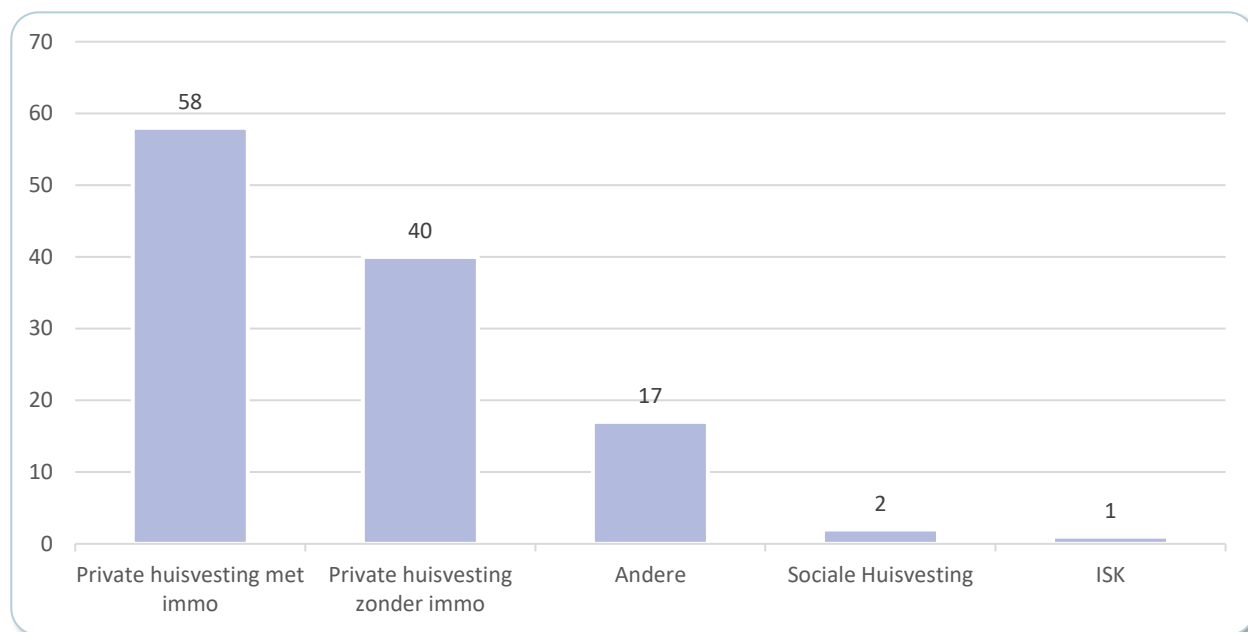
Grafiek 69: Nieuwe dossiers rond vermogen per domein (n=160)

Grafiek 70: Nieuwe dossiers rond vermogen in 2018 – toegang tot goederen en diensten (n=138)

Grafiek 71: Nieuwe dossiers rond vermogen – toegang tot huisvesting (n=118)

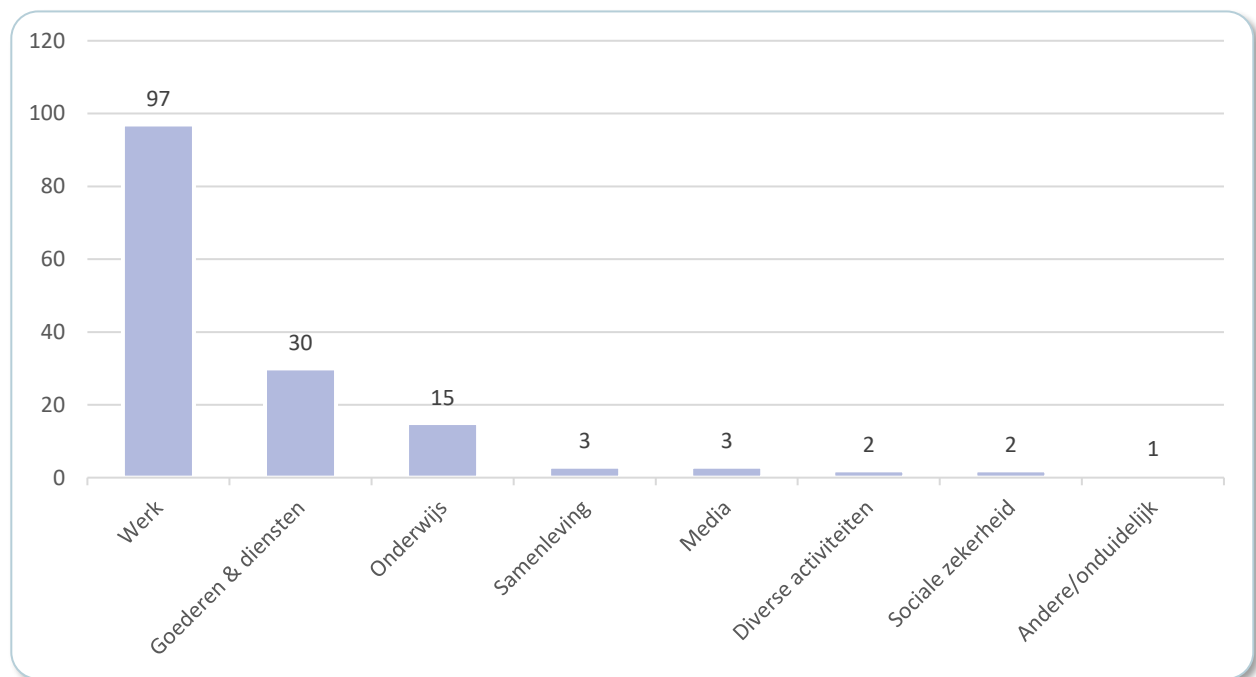
6.6 Gezondheidstoestand: 153 dossiers

In 2018 opende Unia 153 nieuwe dossiers met betrekking tot het criterium gezondheidstoestand. Dat is 6% van het totale aantal nieuwe dossiers. Over één jaar zien we een relatieve stijging van 15%. In vergelijking met het gemiddelde van de voorbije vijf jaar, stijgt het aantal dossiers met 78,3%.

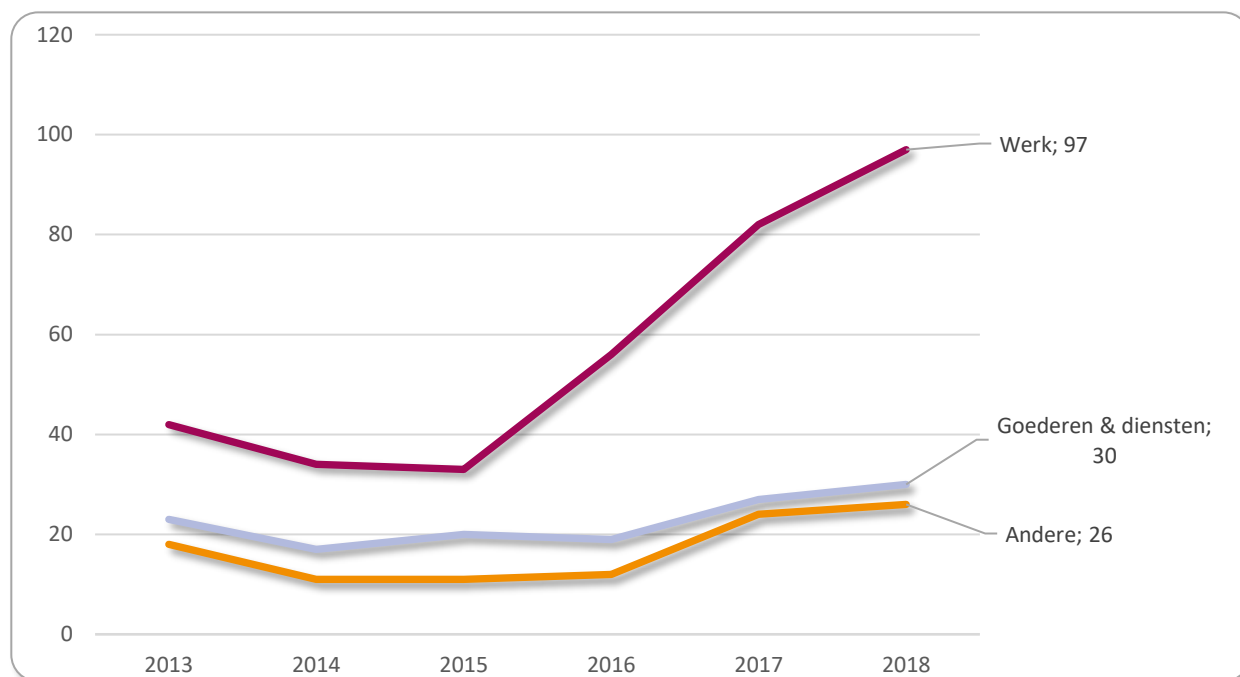
De dossiers situeren zich vooral op het domein werk (63,4%), gevolgd door goederen en diensten (19,6%). In 45,4% van de dossiers werk werd Unia gecontacteerd na een ontslag en in 29,9% van de gevallen voor problemen met de arbeidsorganisatie of werkomstandigheden. Het aantal dossiers rond werk ging bovendien in stijgende lijn sinds 2015. In vergelijking met het gemiddelde van de voorbije vijf jaar, gaat het om een stijging van 96,4%.

In goederen en diensten zijn er het vaakst problemen met verzekeringsmaatschappijen. Ongeveer 54,9% van de gevallen heeft betrekking op de fysieke toestand (ziekte, ongeval ...). 11,9% houdt daarbij verband met kanker, 5,9% met aids en 3,5% met diabetes. Tot slot gaat 19,6% van de dossiers over psychische aandoeningen.

Grafiek 72: Nieuwe dossiers rond gezondheidstoestand per domein (n=153)

Grafiek 73: Evolutie van het aantal dossiers rond gezondheidstoestand per domein sinds 2013

Details

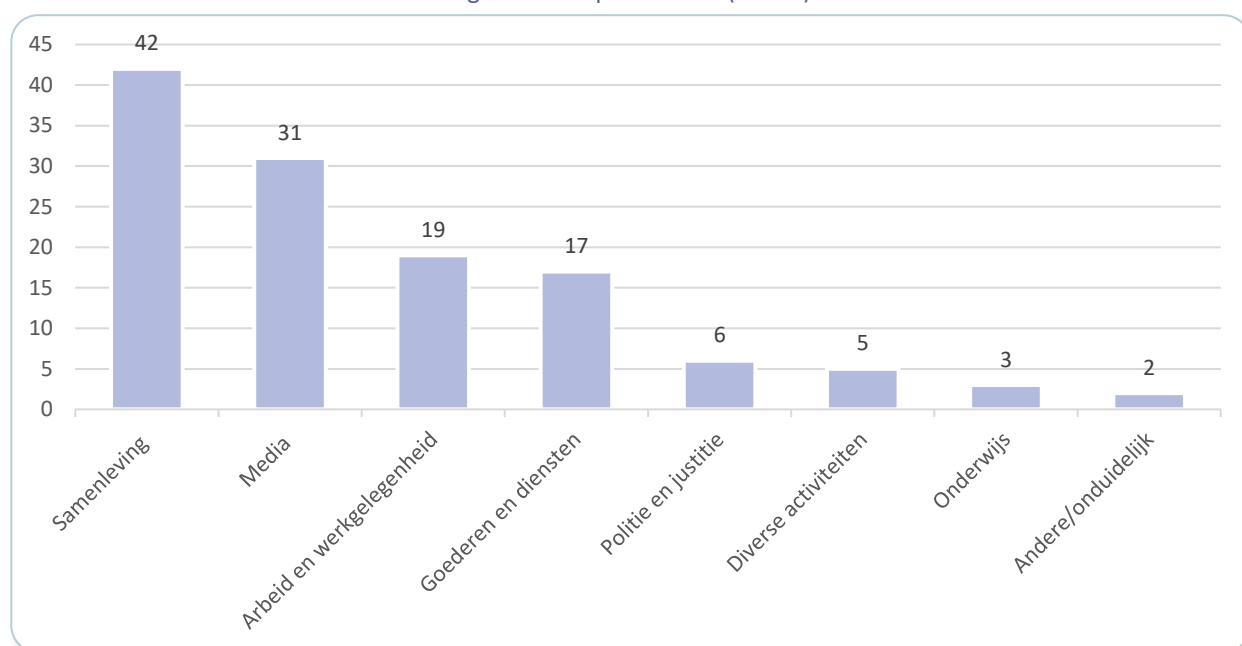
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Werk	42	34	33	56	82	97
Goederen & diensten	23	17	20	19	27	30
Andere	18	11	11	12	24	26
Totaal	83	62	64	87	133	153

6.7 Seksuele geaardheid: 125 dossiers

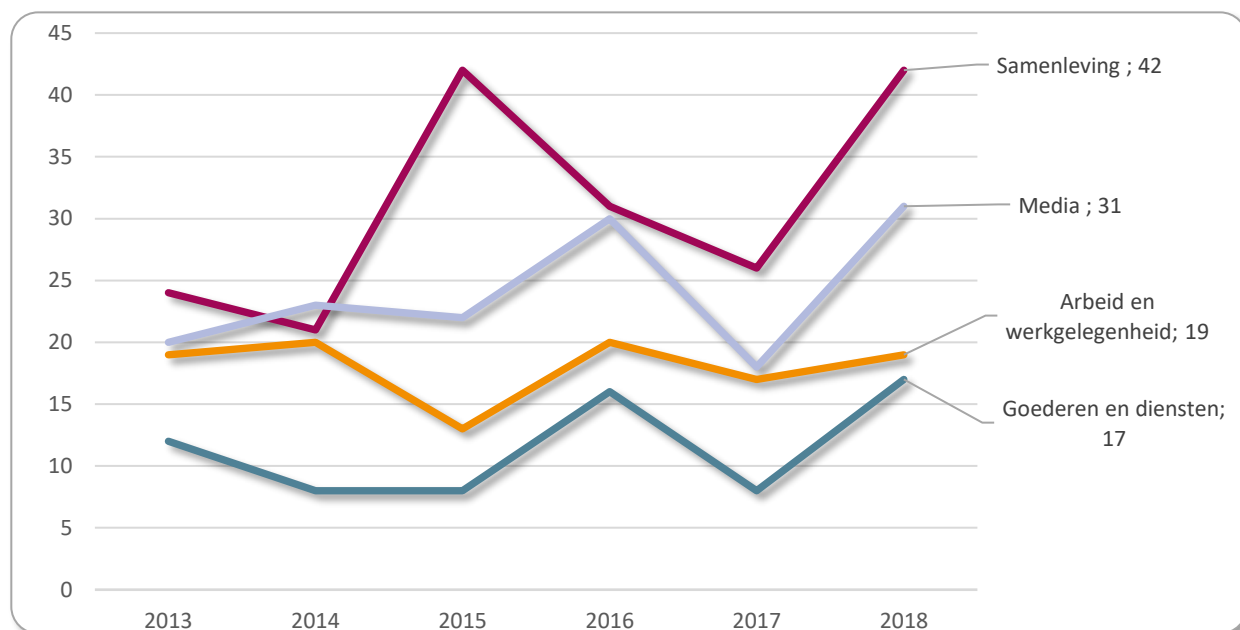
In 2018 opende Unia 125 nieuwe dossiers over het criterium seksuele geaardheid; dat is 4,9% van het totale aantal dossiers. Er is een stijging van 48,8% in vergelijking met het jaar 2017 en met 37,7% in vergelijking met het gemiddelde van de voorbije vijf jaar.

Heel vaak gaat het over feiten die met samenleven te maken hebben (33,6%). Vaak betreft het haatmisdrijven in de publieke ruimte of burenruzies (intimidatie, slagen en verwondingen ...). Daarna komen de dossiers in het domein media/internet – vooral uitlatingen op het internet en sociale media (24,8%), en tot slot het domein werk (15,2%). Deze verhouding is stabiel gebleven de voorbije vijf jaar. De melders zijn meestal mannen (81,6%).

Grafiek 74: Nieuwe dossiers rond seksuele geaardheid per domein (n=125)

Grafiek 75: Evolutie van het aantal dossiers rond seksuele geaardheid per domein sinds 2013

Details

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Samenleving	24	21	42	31	26	42
Media	20	23	22	30	18	31
Arbeid en werkgelegenheid	19	20	13	20	17	19
Goederen en diensten	12	8	8	16	8	17
Politie en justitie	7	5	2	1	5	6
Diverse activiteiten	7	1	2	3	3	3
Onderwijs	2	2	1	3	5	5
Andere/onduidelijk	3	0	2	0	2	2
Totaal	94	80	92	104	84	125

7 Verboden gedragingen

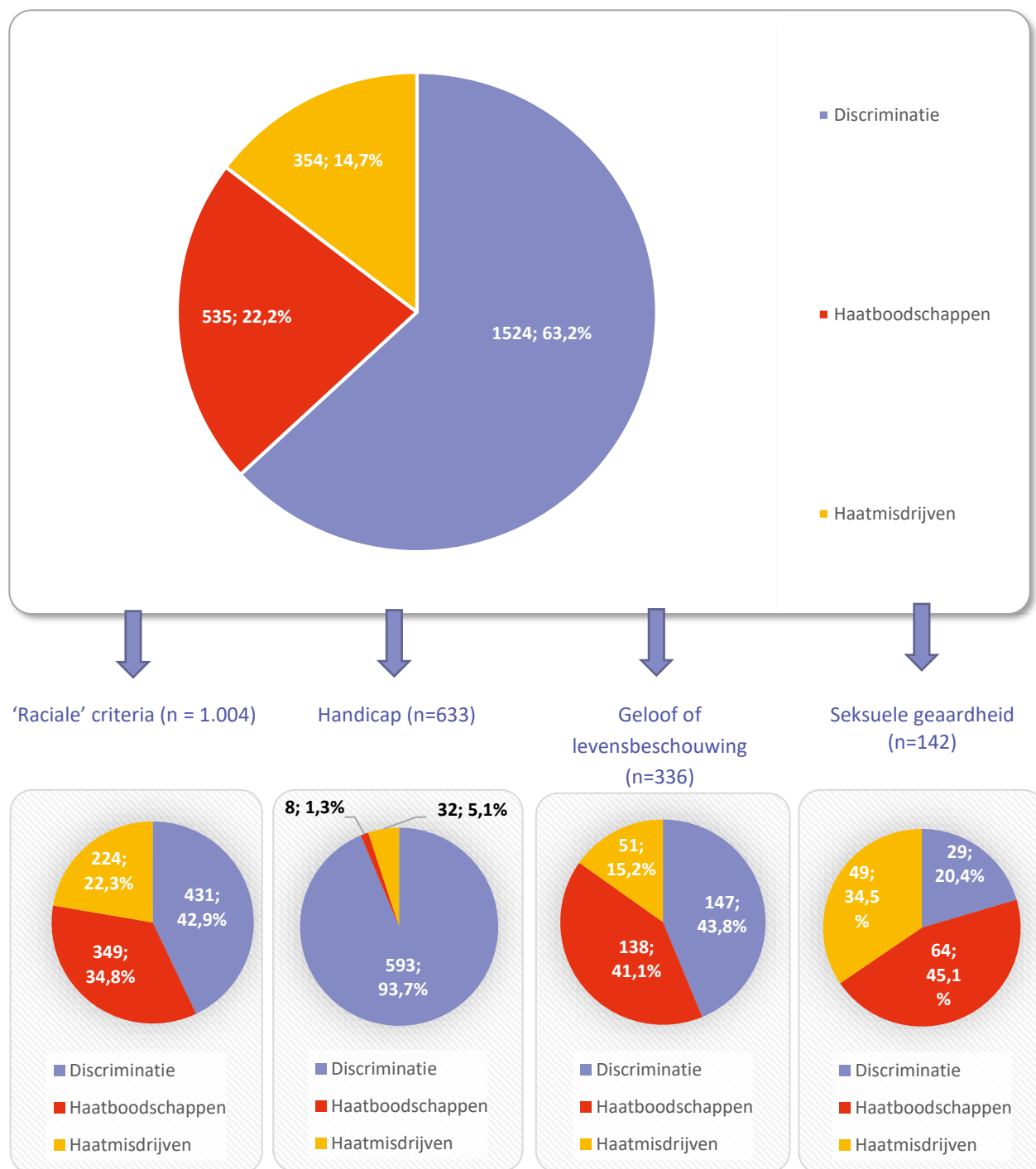
Discriminatie: direct, indirect, door associatie, door een ambtenaar, weigering tot redelijke aanpassingen, opdracht geven om te discrimineren, ...

Hate speech (haatboodschappen): aanzetten tot haat, discriminatie of geweld, mondelinge en niet-mondelinge beledigingen, bedreigingen, negationisme, smaad, misbruik van communicatiemiddelen, ...

Hate crime (haatmisdrijven): moord, pesten, slagen en verwondingen, graffiti en vernielingen aan roerende of onroerende goederen, aanvallen op de vrijheid en onschendbaarheid van het huis, misbruik van gezag⁹, ...

Opmerking: de opdeling per criterium hieronder, heeft enkel betrekking op de vier belangrijkste discriminatiecriteria.

⁹ Deze lijst is niet exhaustief.

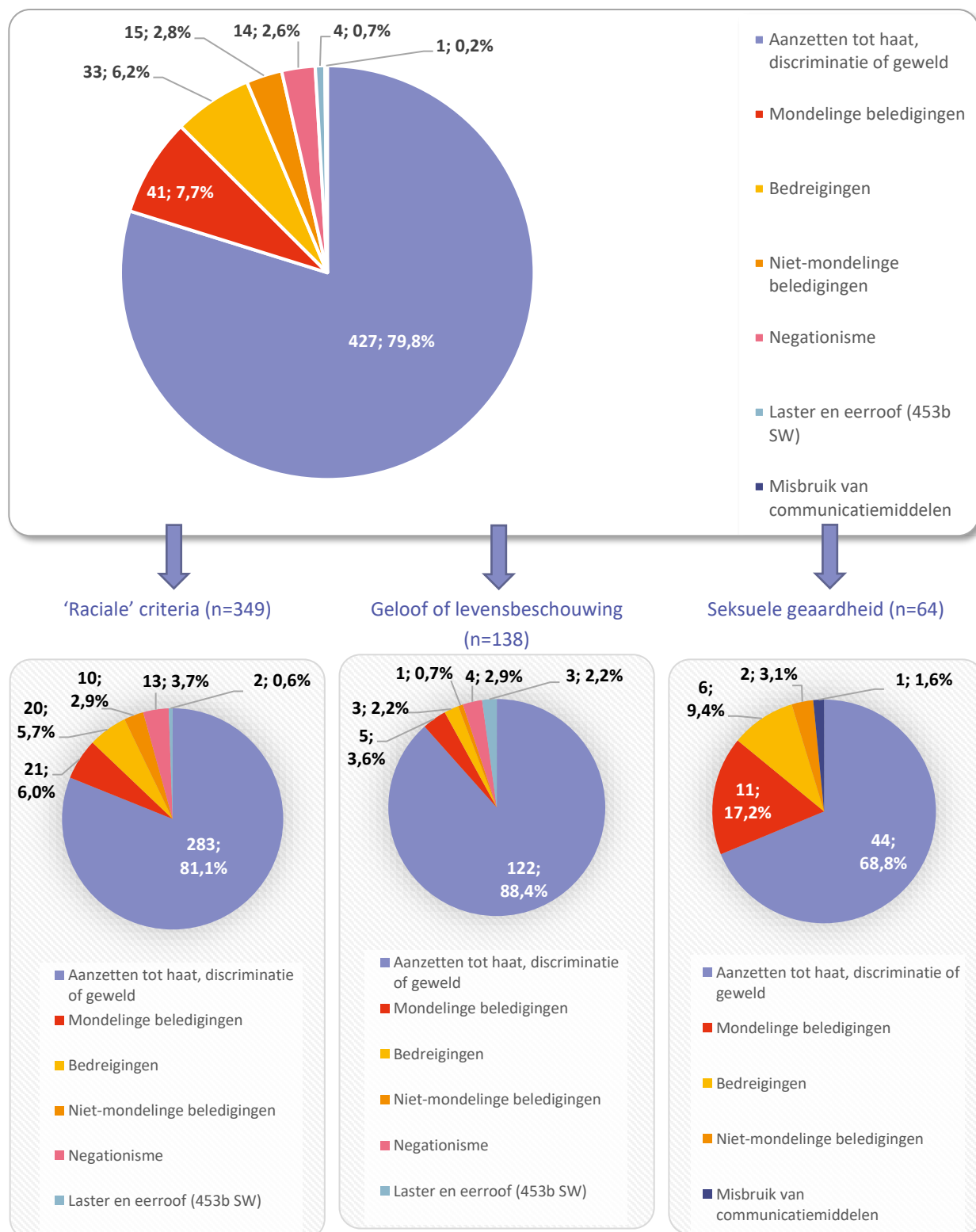
Grafiek 76: Opdeling van dossiers volgens vorm van verboden gedrag (n=2.413¹⁰):

¹⁰ Het totaal aantal verboden gedragingen (n) komt niet overeen met het aantal dossiers. Dat komt omdat één dossier over verschillende vormen van verboden gedrag kan gaan.

7.1 Haatboodschappen – media

Opmerking: de opdeling per criterium hieronder, heeft enkel betrekking op de vier belangrijkste discriminatiecriteria.

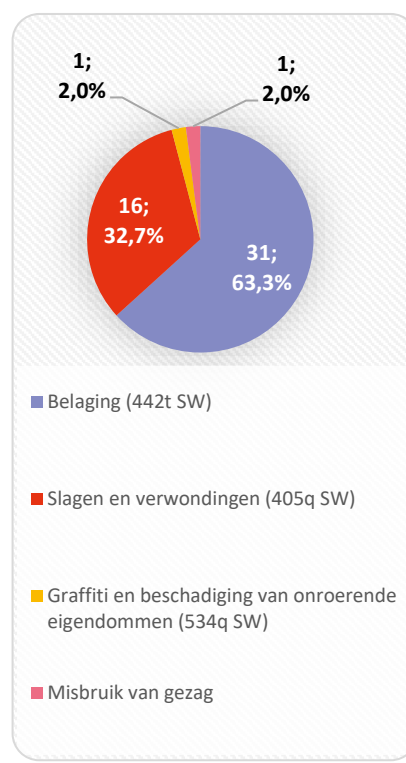
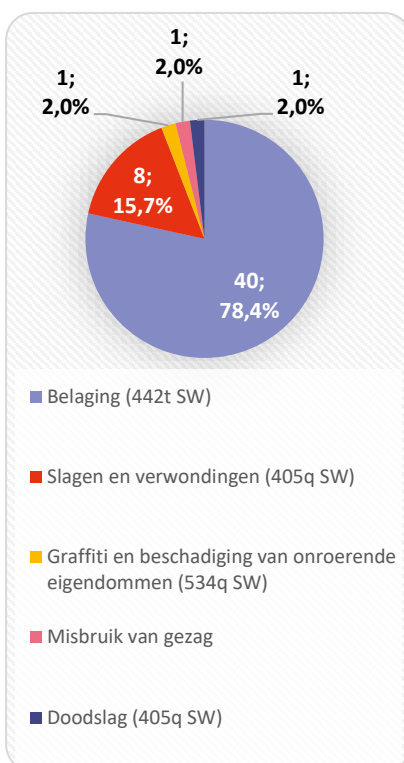
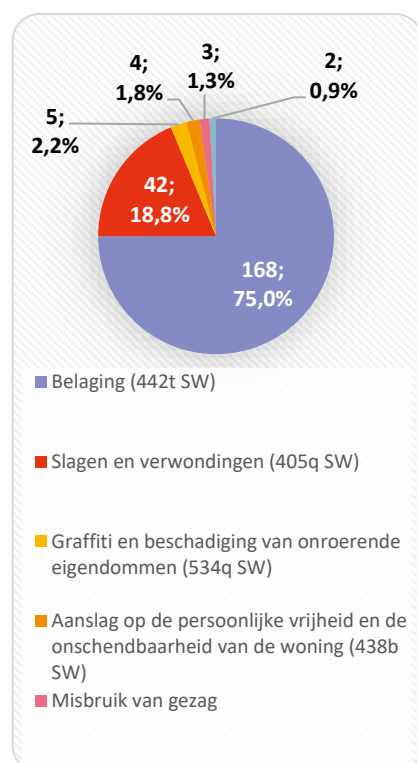
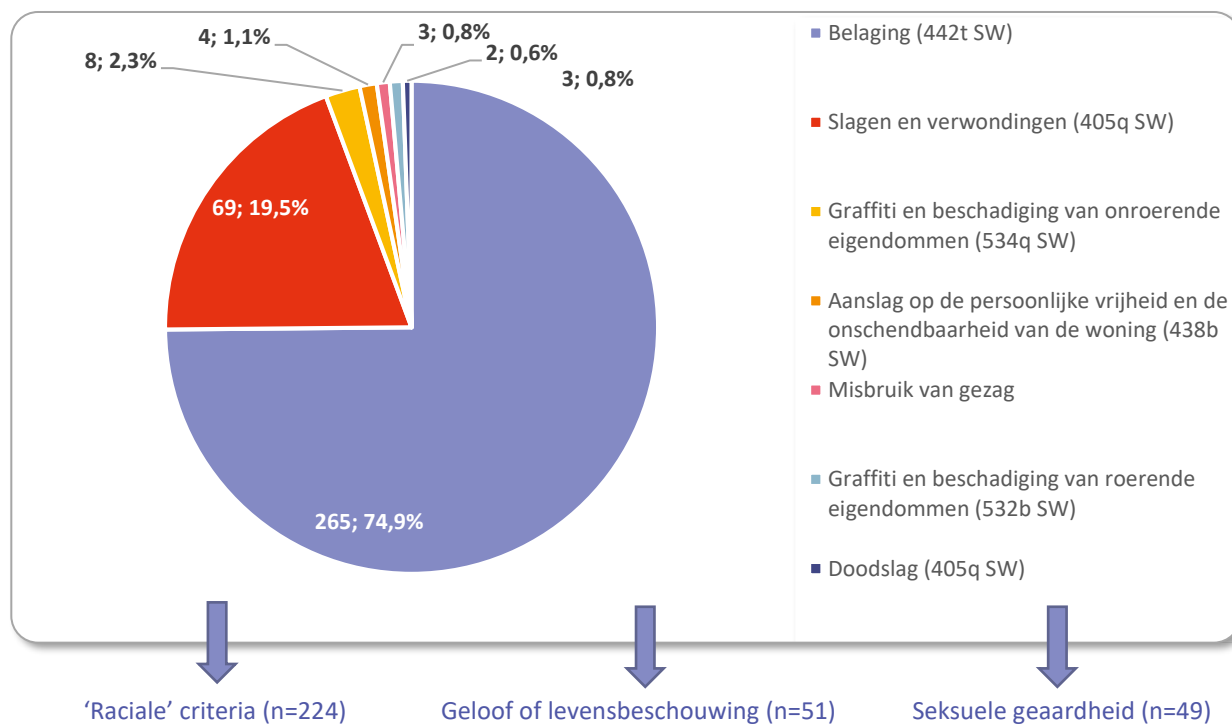
Grafiek 77: Aantal verboden gedragingen volgens type gedrag – hatespeech (n=535)

7.2 Haatmisdrijven – politie en justitie

Opmerking: de opdeling per criterium hieronder, heeft enkel betrekking op de vier belangrijkste discriminatiecriteria.

Grafiek 78: Aantal verboden gedragingen volgens type gedrag – hatecrime (n=354)

8 Deelstaten

Unia is bevoegd om de toepassing van de antidiscriminatiewetgeving te monitoren. Als interfederale instelling kijken we toe op de federale wetten en op de wetteksten van de deelstaten om discriminatie te bestrijden in de domeinen waarvoor ze bevoegd zijn.

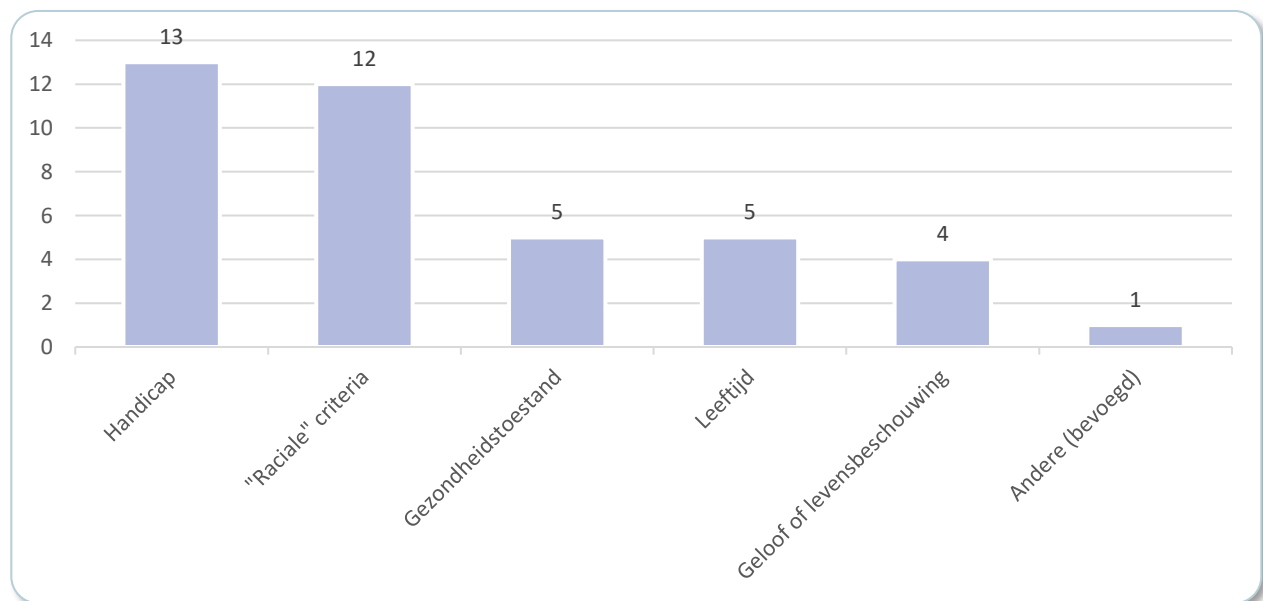
In dit deel stellen we de cijfers voor van enerzijds dossiers waarin de overheden zelf betrokken partij zijn, per bevoegdheidsniveau (werken bij de overheid bijvoorbeeld). Anderzijds stellen we de cijfers voor van de dossiers waarin de wetgeving van de deelstaten van toepassing is (de dossiers onderwijs bijvoorbeeld). Tot slot vind je hier ook de cijfers van de dossiers per gewest waar de feiten zich afspeelden.

8.1 Federaal

8.1.1 Werk bij de federale overheid: 40 dossiers

In 2018 opende Unia 40 nieuwe dossiers over werk bij de federale overheid. De belangrijkste criteria waren handicap en de zogeheten 'raciale' criteria, met respectievelijk 32,5% en 30,0%.

Grafiek 79: Aantal dossiers rond werk bij de federale overheid per discriminatiecriterium in 2018 (n=40)

8.1.2 Openbaar vervoer (NMBS/Infrabel/NMBS-Holding): 14 dossiers

In 2018 opende Unia 14 nieuwe individuele dossiers over vermeende discriminatie waarbij de NMBS betrokken partij was als aanbieder van diensten van openbaar vervoer. 9 van deze dossiers gaan over handicap, 3 over de zogeheten 'raciale' criteria en 1 over leeftijd.

8.1.3 Politie en justitie: 72 dossiers

In 2018 opende Unia 72 nieuwe individuele dossiers waarbij politie en justitie betrokken waren. In het deel [Politie en justitie](#) kan je een meer volledige analyse lezen.

8.1.4 Sociale bescherming: 23 dossiers

In 2018 opende Unia 23 nieuwe individuele dossiers over sociale bescherming. In het deel [Sociale bescherming](#) kan je hiervan een meer volledige analyse lezen.

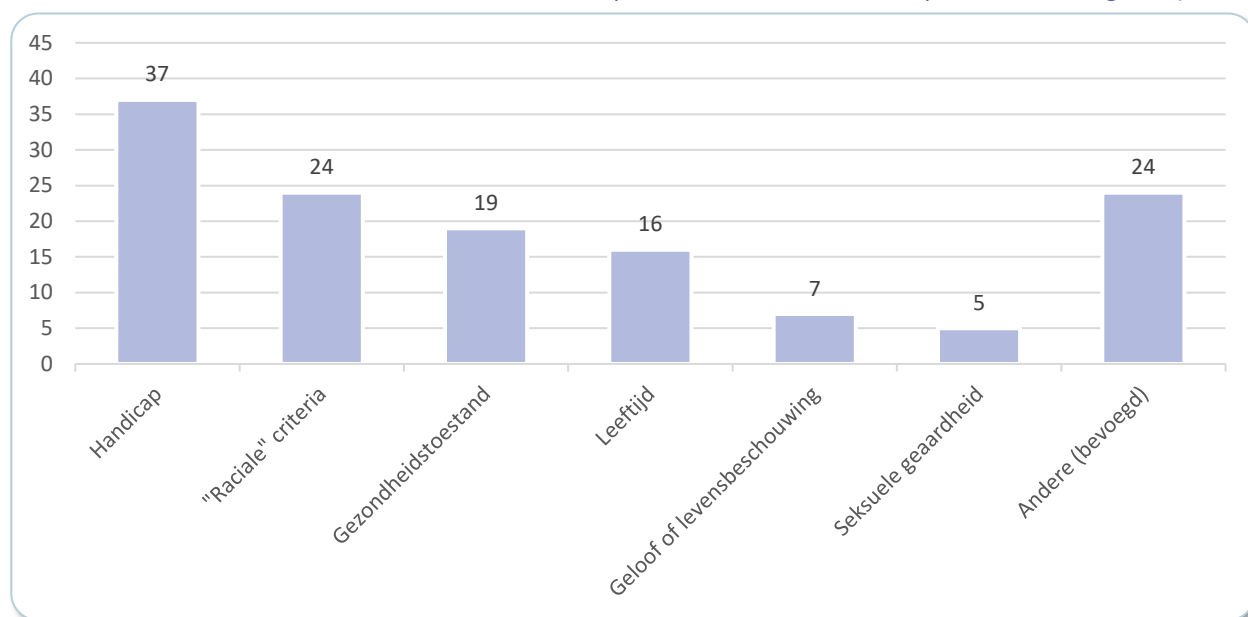
8.2 Wallonië

8.2.1 Werk bij de Waalse overheid: 4 dossiers

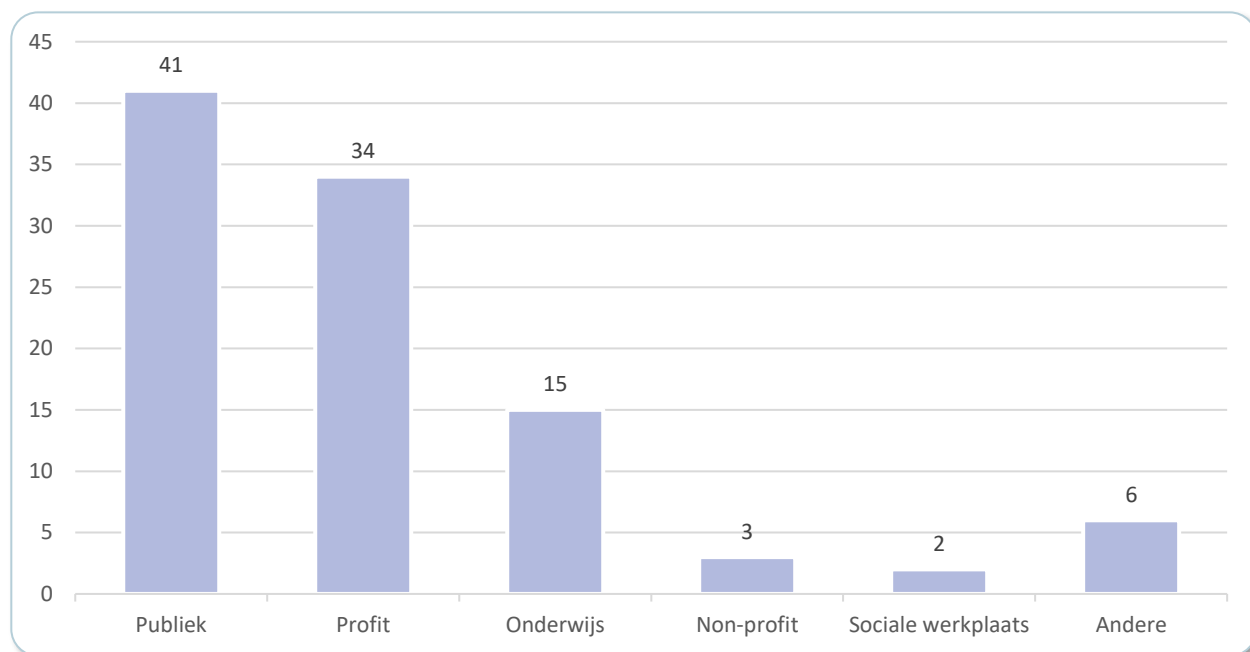
In 2018 opende Unia 4 nieuwe dossiers over werk bij de Waalse overheid. In wat volgt geven we ook de verdeling van alle dossiers werk waarvan de feiten zich afspeelden in Wallonië. Een meer volledige analyse van de tendensen in het domein werk vind je terug in het deel [Werk](#).

8.2.2 Werk in Wallonië: 101 dossiers

Grafiek 80: Dossiers rond werk waarvan de feiten zich afspeelden in Wallonië in 2018, per discriminatiegrond (n=132)

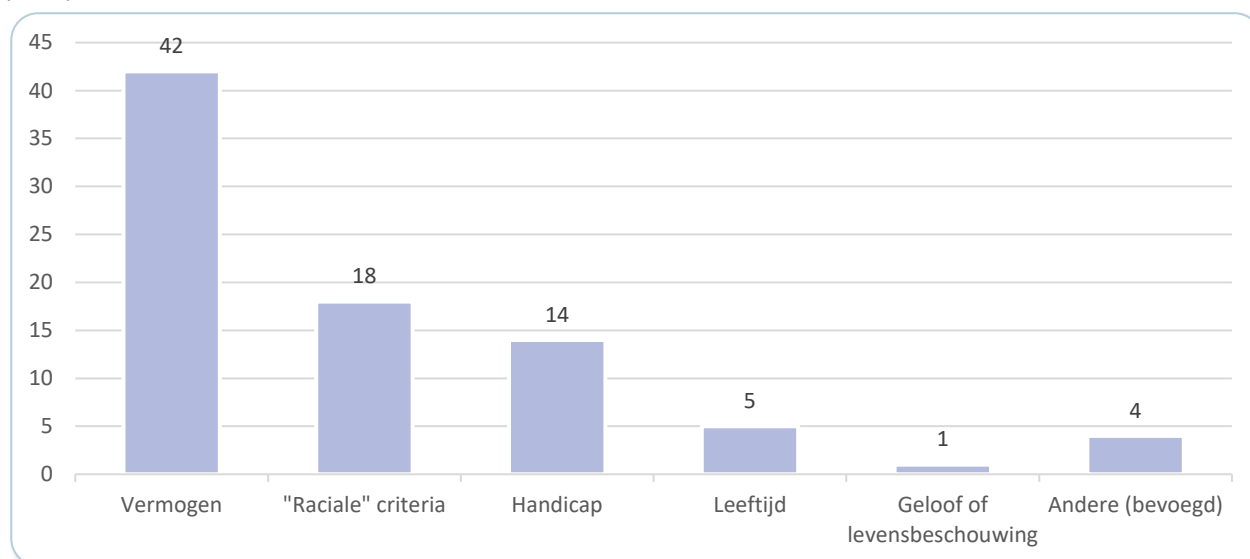
Grafiek 81: Dossiers rond werk waarvan de feiten zich afspeelden in Wallonië in 2018, per sector (n=101)

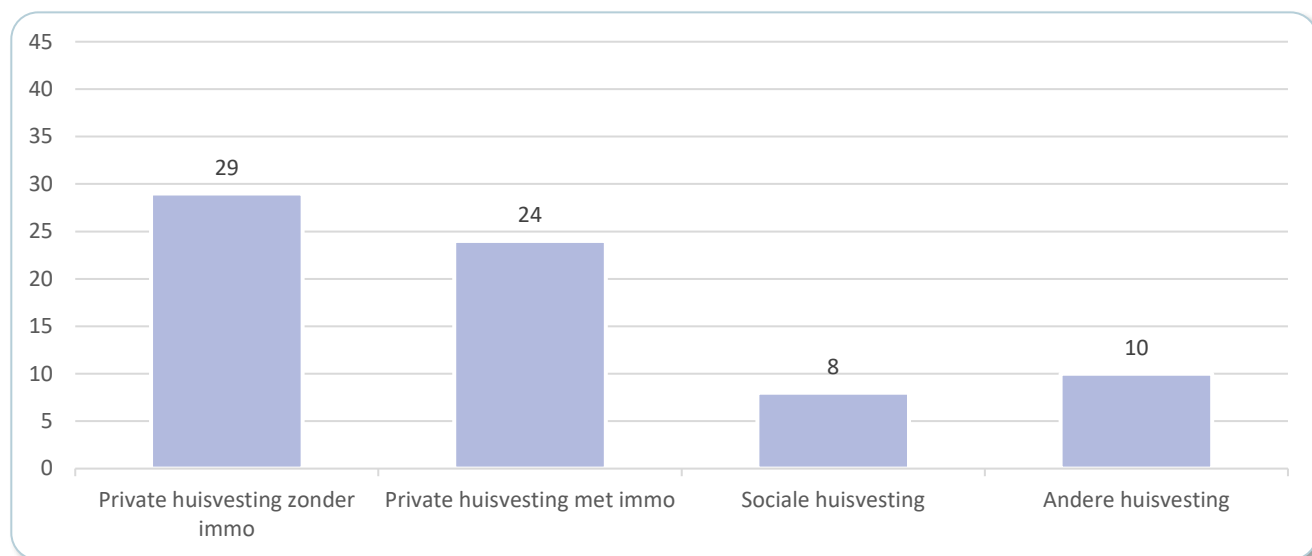
8.2.3 Huisvesting en Wallonië: 71 dossiers

In 2018 opende Unia 71 nieuwe dossiers over huisvesting waarvan de feiten zich afspeelden in Wallonië. Een meer volledige analyse van de tendensen in de sector huisvesting kan je lezen in het deel [goederen en diensten](#).

Grafiek 82: Dossiers rond huisvesting waarvan de feiten zich afspeelden in Wallonië in 2018, per discriminatiegrond (n=84)

Grafiek 83: Dossiers rond huisvesting waarvan de feiten zich afspeelden in Wallonië in 2018, per sector (n=84)

8.2.4 Openbaar vervoer (TEC): 4 dossiers

In 2018 opende Unia 4 nieuwe dossiers waarbij de openbare vervoersmaatschappij TEC betrokken partij was. 3 van de dossiers gaan over het criterium handicap en 1 over de zogeheten 'raciale' criteria.

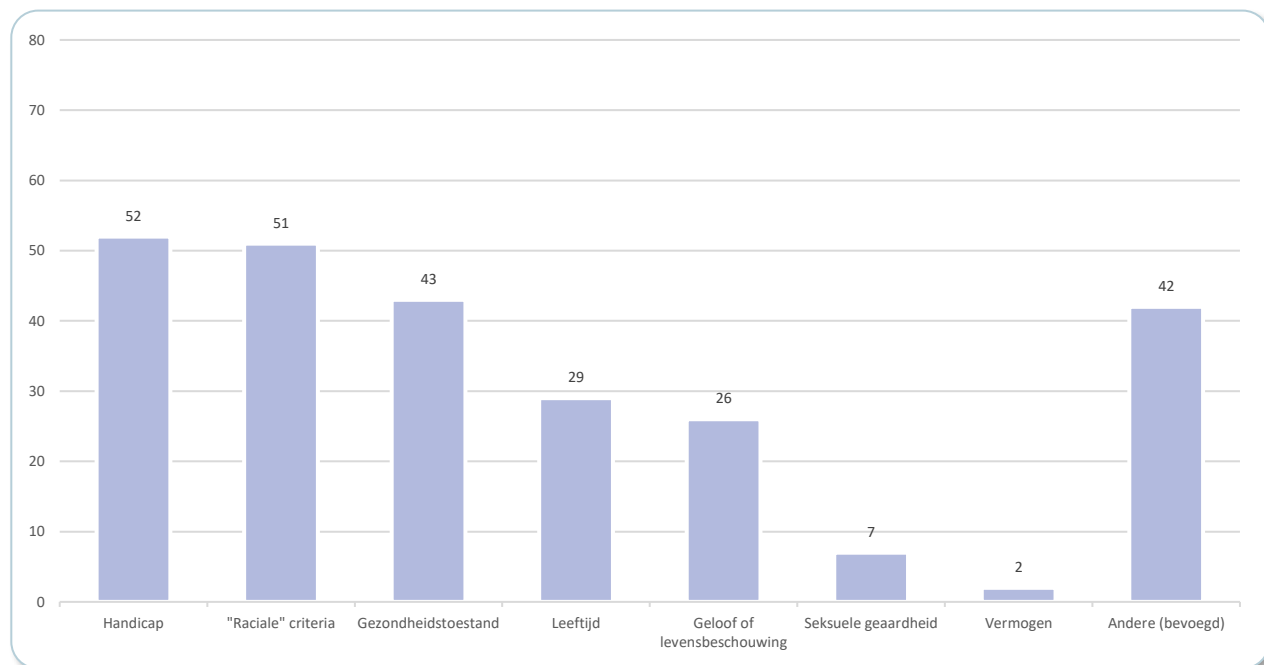
8.3 Brussels Hoofdstedelijk Gewest

8.3.1 Werk bij de overheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: 24 dossiers

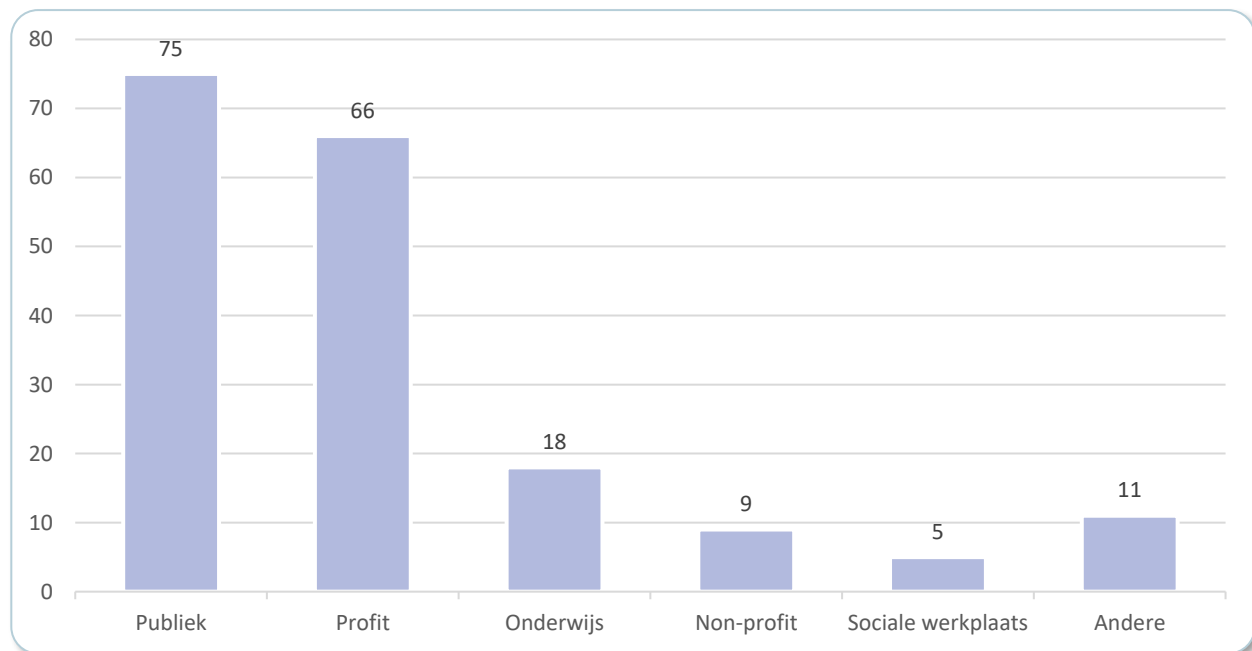
In 2018 opende Unia 24 nieuwe dossiers over werk bij de Brusselse overheid. In wat volgt geven we ook de verdeling van het totale aantal dossiers werk waarvan de feiten plaatsvonden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Een meer volledige analyse van de tendensen in de sector van werk kan je lezen in het deel [Werk](#).

8.3.2 Werk in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: 184 dossiers

Grafiek 84: Dossiers rond werk waarvan de feiten zich afspeelden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2018, per discriminatiegrond (n=252)

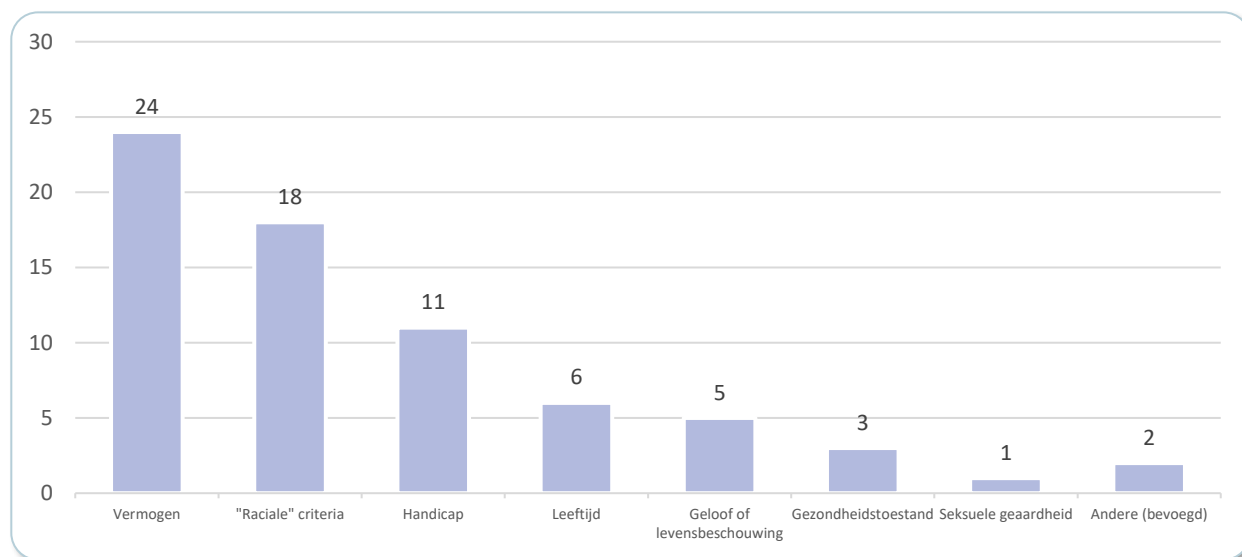
Grafiek 85: Dossiers rond werk waarvan de feiten zich afspeelden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2018, per sector (n=184)

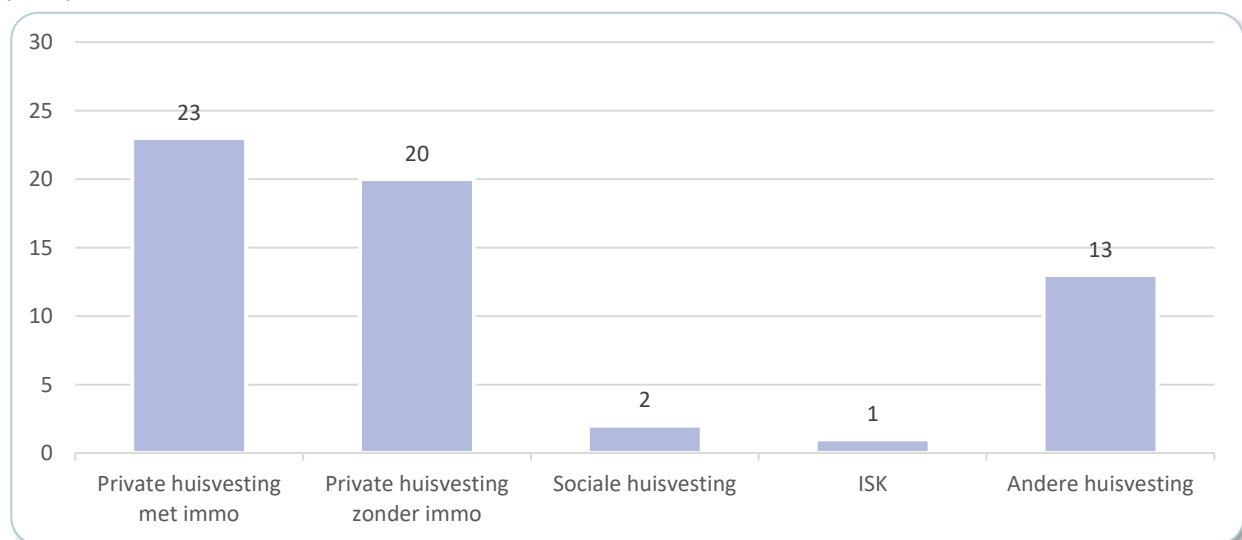
8.3.3 Huisvesting in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: 59 dossiers

In 2018 opende Unia 59 nieuwe dossiers over huisvesting waarvan de feiten zich afspeelden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Een meer volledige analyse van de tendensen in de sector huisvesting kan je lezen in deel 2.3.2. Goederen en Diensten.

Grafiek 86: Dossiers rond huisvesting waarvan de feiten zich afspeelden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2018, per discriminatiegrond (n=70)

Grafiek 87: Dossiers rond huisvesting waarvan de feiten zich afspeelden in het Brusselse Gewest in 2018, per sector (n=59)

8.3.4 Openbaar vervoer (MIVB): 6 dossiers

In 2018 opende Unia zes nieuwe dossiers waarbij de openbare vervoersmaatschappij MIVB betrokken was. Vier daarvan gingen over toegankelijkheidsproblemen voor personen met een handicap: vooral rolstoelgebruikers, maar ook personen met een visuele handicap. Unia opende ook 2 dossiers rond zogeheten 'raciale' criteria.

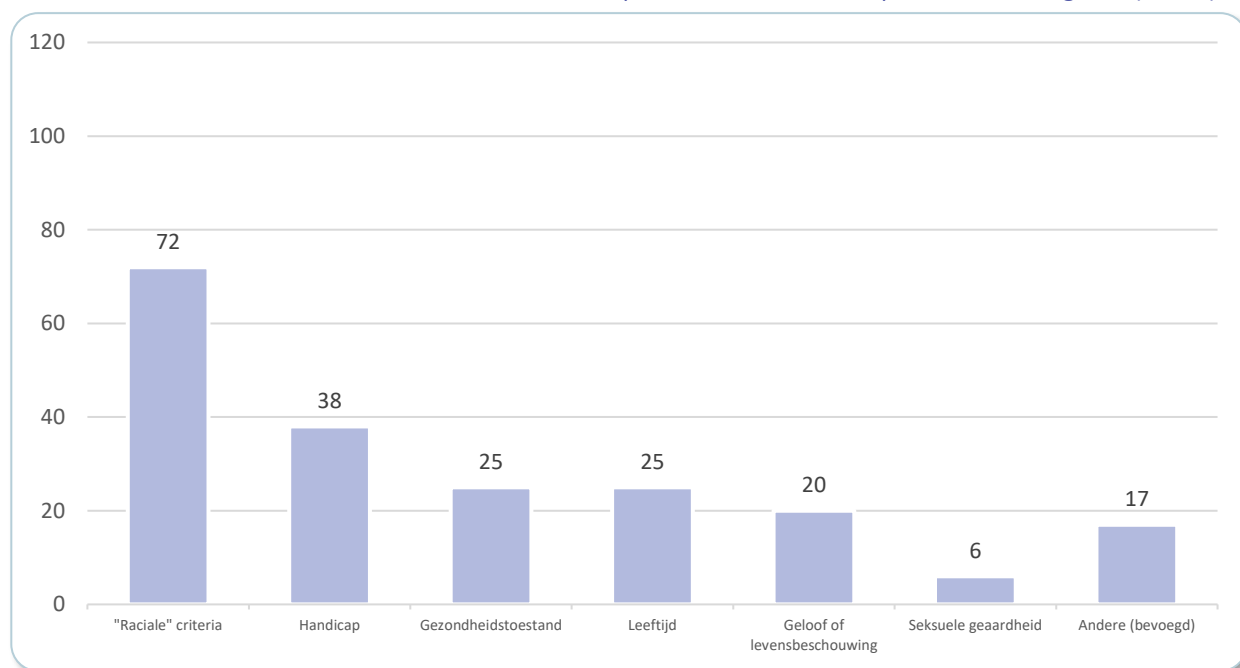
8.4 Vlaamse Gemeenschap/Gewest

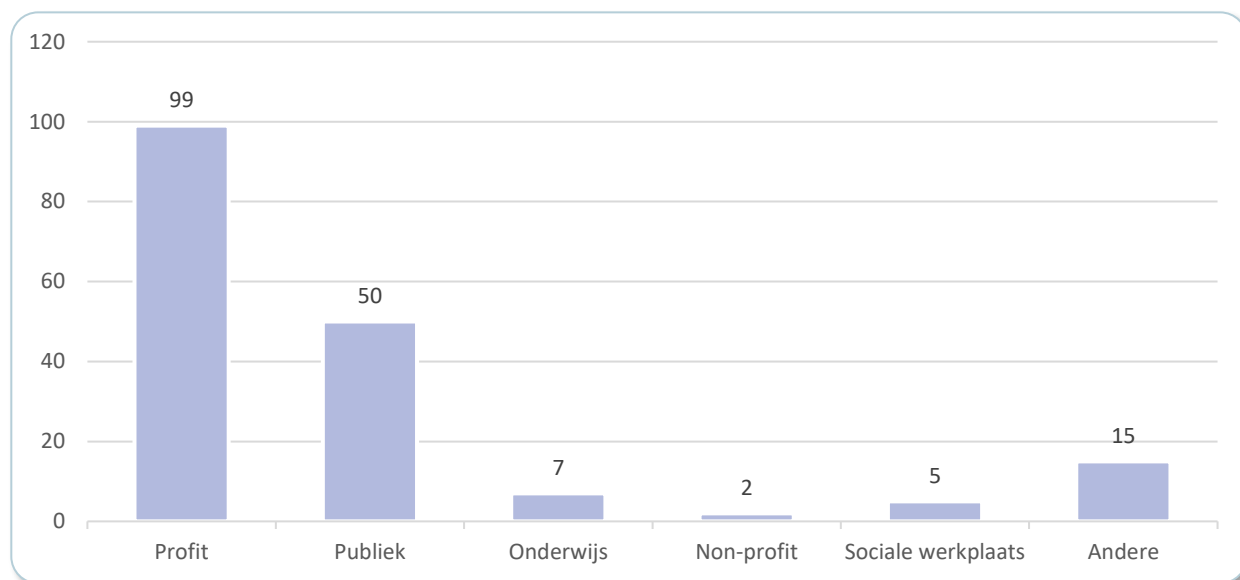
8.4.1 Werk bij de Vlaamse overheid: 14 dossiers

In 2018 opende Unia veertien nieuwe dossiers over werk in de Vlaamse administratie. In het deel dat volgt geven we de verdeling voor het geheel van de dossiers werk waarvan de feiten zich afspeelden in Vlaanderen. Een meer volledige analyse van de tendensen in het domein werk kan je lezen in het deel [Werk](#).

8.4.2 Werk in Vlaanderen: 178 dossiers

Grafiek 88: Dossiers rond werk waarvan de feiten zich afspeelden in Vlaanderen, per discriminatiegrond (n=203)

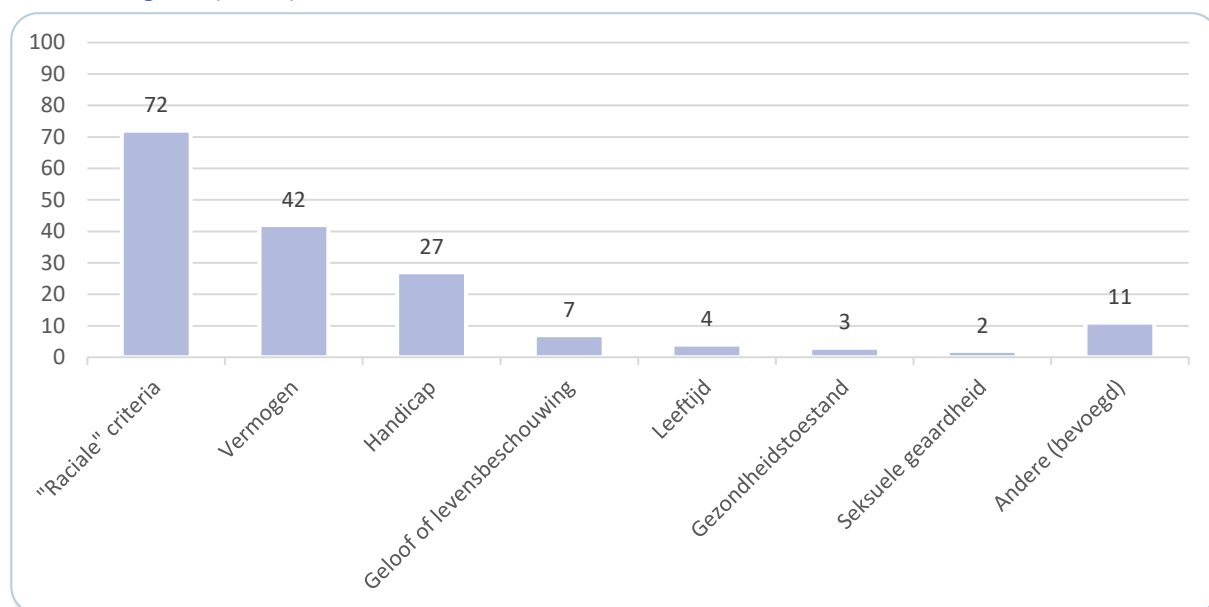

Grafiek 89: Dossiers rond werk waarvan de feiten zich afspeelden in Vlaanderen, per sector (n=178)¹¹

8.4.3 Huisvesting in Vlaanderen: 133 dossiers

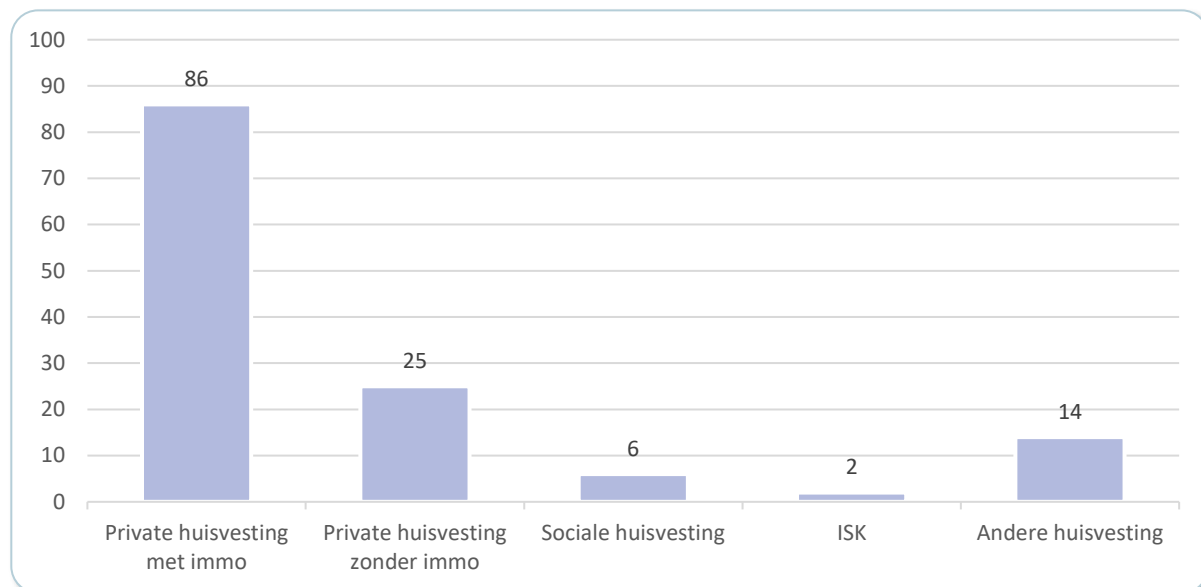
In 2018 opende Unia 133 nieuwe dossiers over huisvesting waarvan de feiten zich afspeelden in Vlaanderen. Een meer volledige analyse van de tendensen in het domein huisvesting kan je lezen in het deel [Goederen en diensten](#).

Grafiek 90: Dossiers rond huisvesting waarvan de feiten zich afspeelden in het Vlaamse Gewest, per discriminatiegrond (n=168)

¹¹ De openbare sector bevat alle gemeentelijke, provinciale, regionale en gemeentelijke diensten in deze regio.

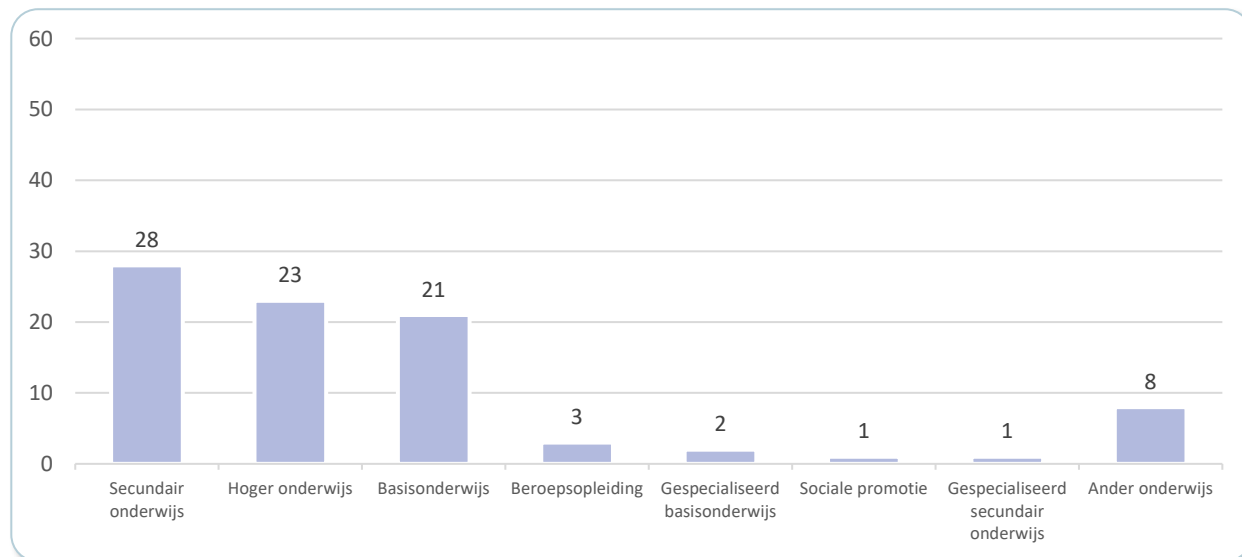
Grafiek 91: Dossiers rond huisvesting waarvan de feiten zich afspeelden in het Vlaamse Gewest, per sector (n=133)

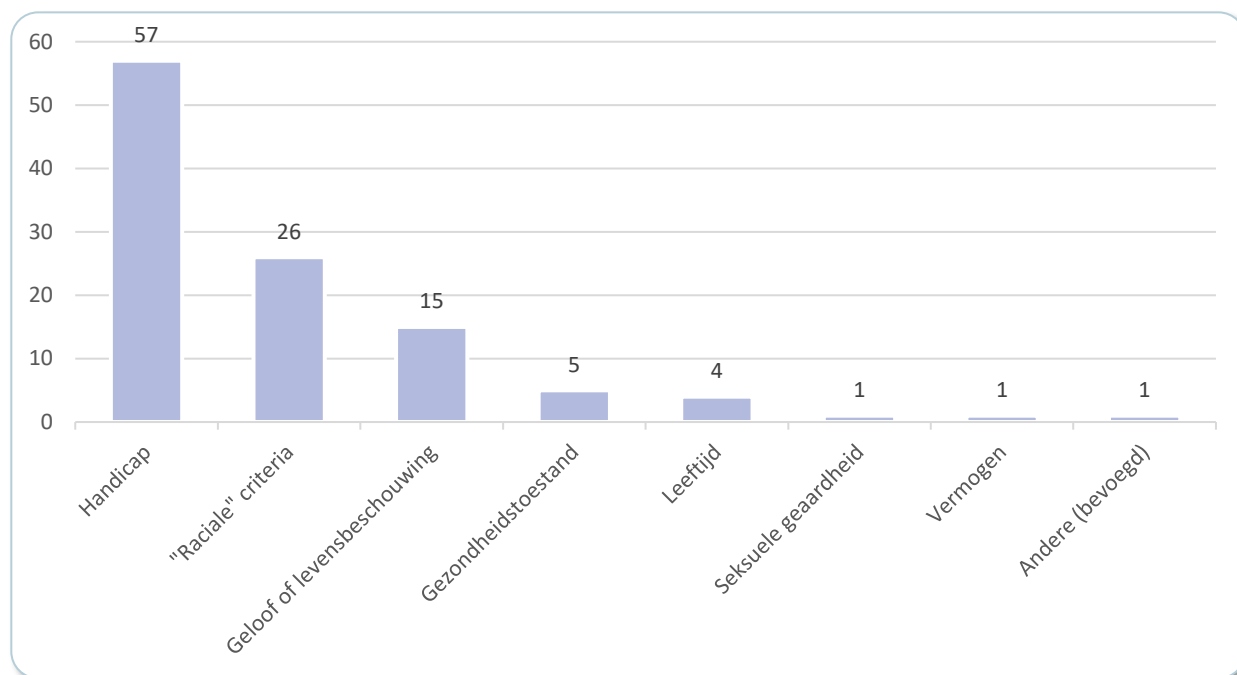
8.4.4 Onderwijs in Vlaanderen: 87 dossiers

In 2018 opende Unia 87 nieuwe dossiers over onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap. Meer dan de helft van die dossiers gaat over het criterium handicap en meer dan een kwart over de zogeheten 'raciale' criteria. Een meer volledige analyse van de tendensen in het domein onderwijs kan je lezen in het deel [Onderwijs](#).

Grafiek 92: Dossiers rond onderwijs per onderwijsniveau in 2018 (n=87)

Grafiek 93: Dossiers rond onderwijs per discriminatiegrond in 2018 (n=110)

8.4.5 Openbaar vervoer (De Lijn): 12 dossiers

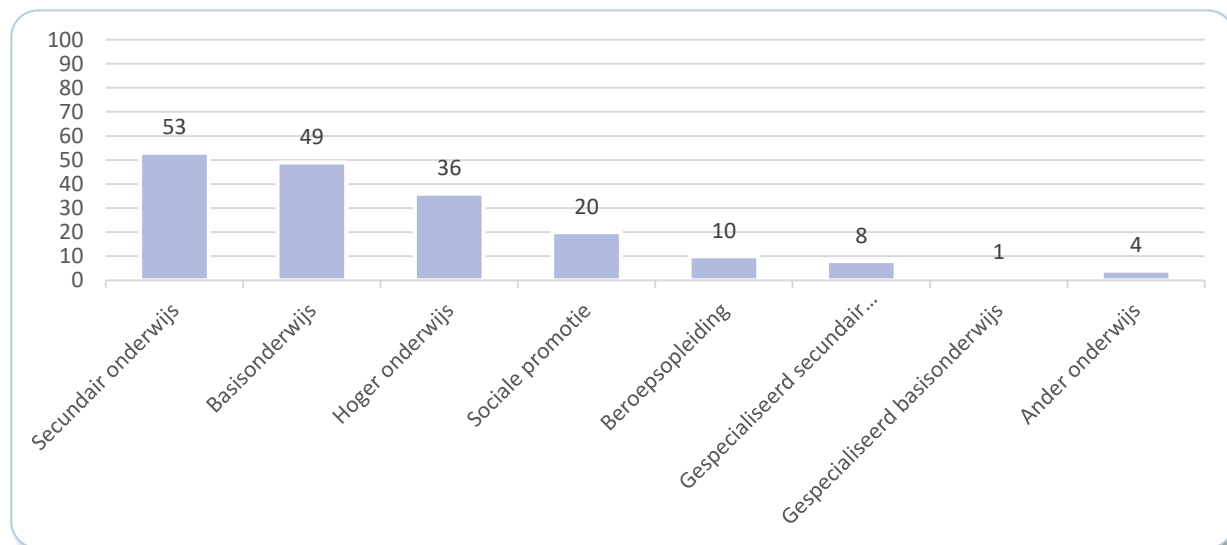
In 2018 opende Unia 12 nieuwe dossiers waarbij de openbare vervoersmaatschappij De Lijn betrokken was. De betrokken criteria zijn de zogeheten 'raciale' criteria (6 dossiers), handicap (4 dossiers) en religieuze of filosofische overtuiging (3 dossiers). Sommige dossiers combineren verschillende criteria.

8.5 Franse Gemeenschap

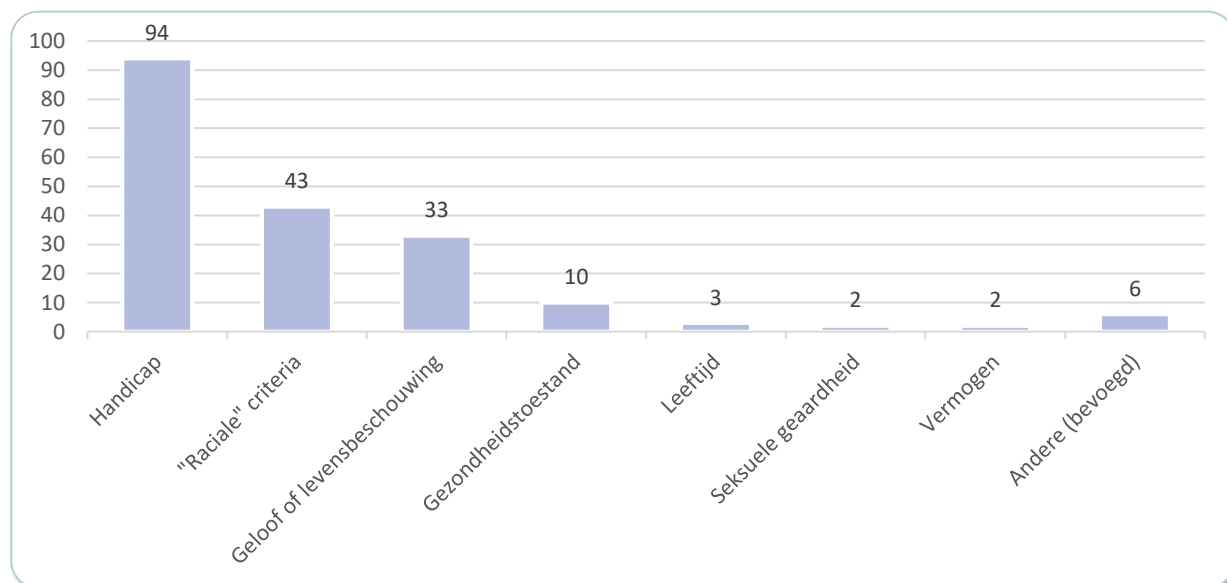
8.5.1 Onderwijs in de Franse Gemeenschap: 181 dossiers

In 2018 opende Unia 181 nieuwe dossiers over onderwijs van de Franse Gemeenschap. Iets minder dan de helft van de dossiers gaat over het criterium handicap en meer dan een vijfde over de zogeheten 'raciale' criteria. Een meer volledige analyse van de tendensen in de sector onderwijs kan je lezen in het deel [Onderwijs](#).

Grafiek 94: Dossiers rond onderwijs per onderwijsniveau in 2018 (n=181)

Grafiek 95: Dossiers rond onderwijs per discriminatiegrond in 2018 (n=193)

8.5.2 Werk bij de overheid van de Franse Gemeenschap: 15 dossiers

In 2018 opende Unia 15 nieuwe dossiers over werk bij de overheid van de Franse Gemeenschap.

8.6 Duitstalige Gemeenschap

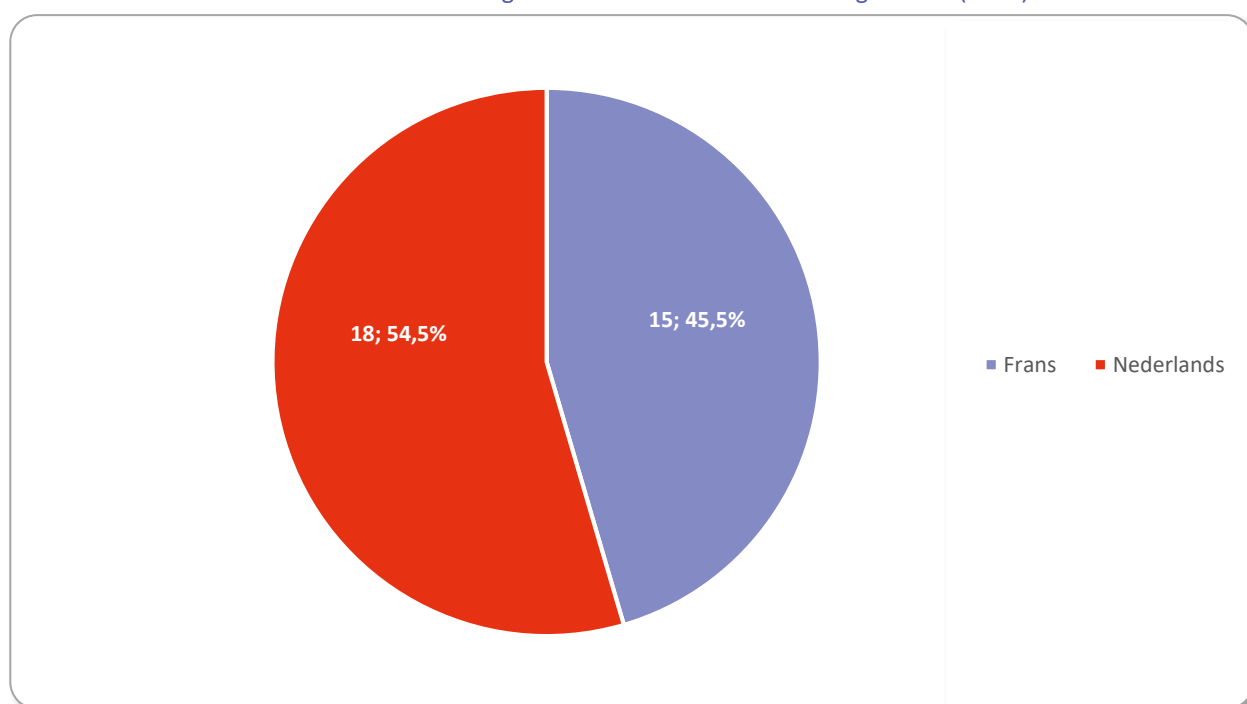
8.6.1 Onderwijs in de Duitstalige Gemeenschap: 1 dossier

In 2018 werd in de Duitstalige Gemeenschap slechts één dossier geopend. Het had betrekking op het criterium handicap.

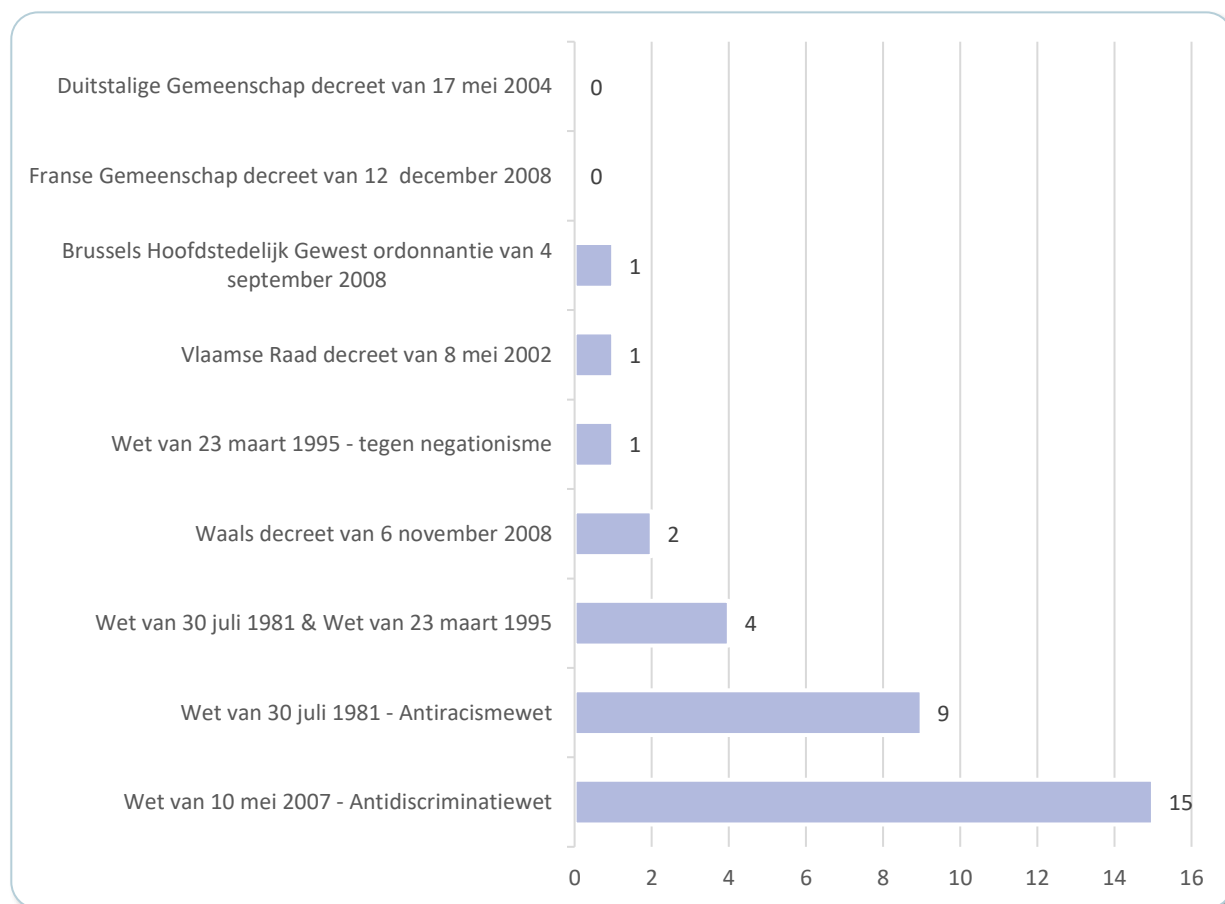
9 Rechtszaken

In 2018 stapte Unia 33 keer naar de rechter. Dit is twee tot drie keer meer dan gebruikelijk. Deze piek is deels het gevolg van een algemene en sterke stijging van het aantal dossiers in 2016 en 2017. Op burgerrechtelijk vlak eindigen dossiers die de afgelopen twee jaar niet konden worden opgelost via verzoening vandaag voor de rechtbank. Op strafrechtelijk vlak leidden de betere toepassing van rondzendbrief COL 13/2013 in bepaalde arrondissementen en de mediatisering van bepaalde dossiers tot een stijging van het aantal dossiers dat werd doorverwezen naar de correctionele rechtbank. Je vindt meer details over de reden voor deze rechtszaken in een samenvattend overzicht op pagina 52 en 53 van het jaarverslag 2018.

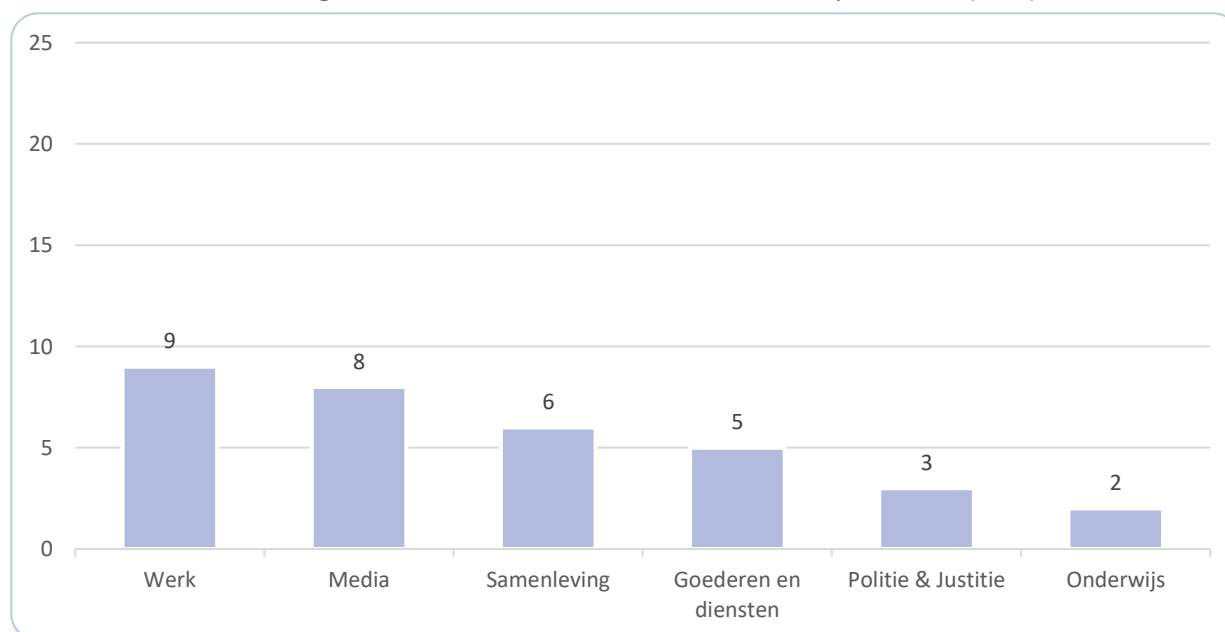
Grafiek 96: Aantal dossiers voor de rechtbank gebracht door Unia in 2018 – volgens taal (n=33)

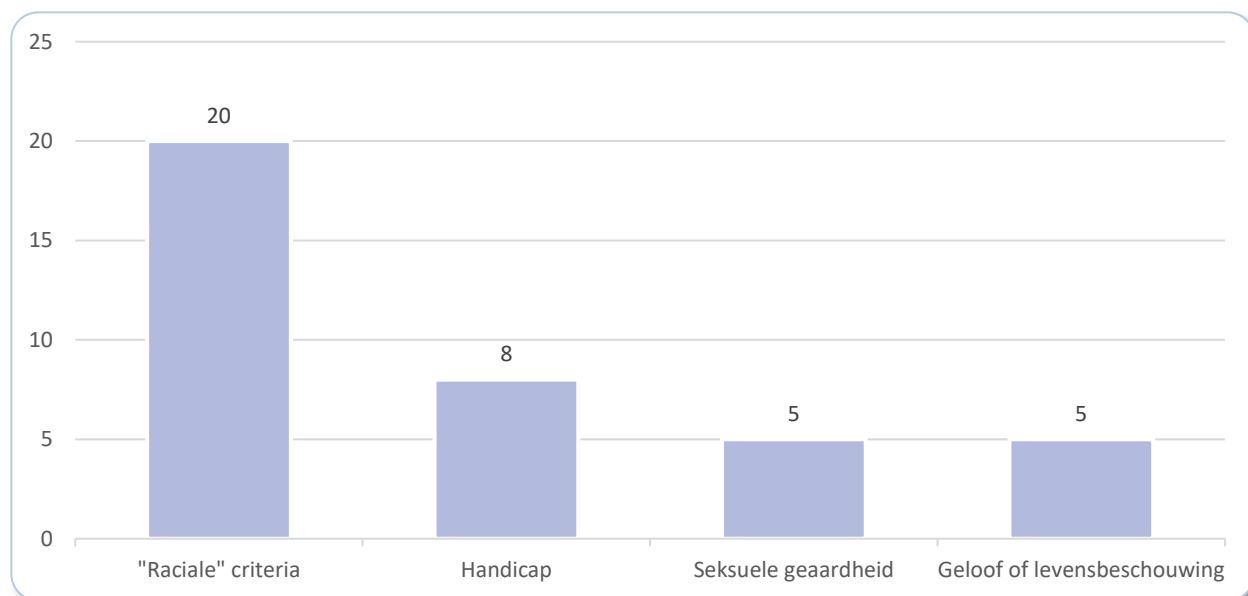
Grafiek 97: Aantal dossiers ingediend voor de rechtbank door Unia in 2018 – volgens wetgeving (n=33)

Grafiek 98: Aantal dossiers ingediend voor de rechtbank door Unia in 2018 – per domein (n=33)

Grafiek 99: Aantal dossiers ingediend bij de rechtbank door Unia in 2018 – per criterium (n=38)

10 Begeleiding en opleiding

Unia in 2018:

- **12.682** mensen bereikt door onze sensibilisaties en opleidingen;
- **2.358,4** uren opleiding;
- **55** personen per dag bereikt door onze sensibilisaties en opleidingen;
- **21** nieuwe gebruikers per dag van onze onlineopleiding eDiv.

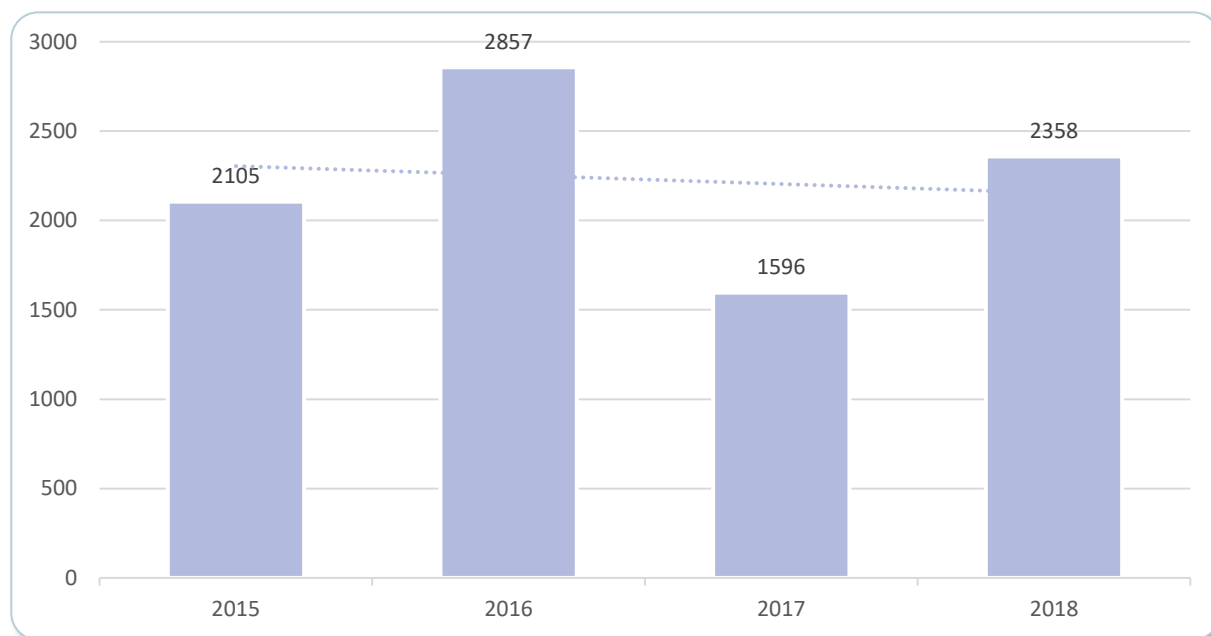
In 2016 investeerden we bij Unia fors in onze aanwezigheid op het terrein. De cijfers van de grafiek hieronder tonen een significante stijging in alle vormen van interventie. Die stijging van 20% in geïnvesteerde tijd (en 50% in bereikte deelnemers) reflecteert het intensieve werk dat we in 2016 deden rond structurele wijzigingen in bedrijven, overheidsinstellingen en organisaties. We versterkten verschillende bestaande samenwerkingen in 2016 en zetten ook een reeks nieuwe samenwerkingen op.

In 2017 daalde het aantal gepresteerde uren, en dat om verschillende redenen. Eerst en vooral focusten we op korte, maar ook meer impactvolle interventies (informatie en sensibilisatie). Ten tweede werden de opleidingen die gepland waren in het kader van onze samenwerking met de politie geannuleerd. Tot slot verdiepten en diversifieerden we ons aanbod rond begeleiding op maat in bedrijven, openbare diensten of organisaties.

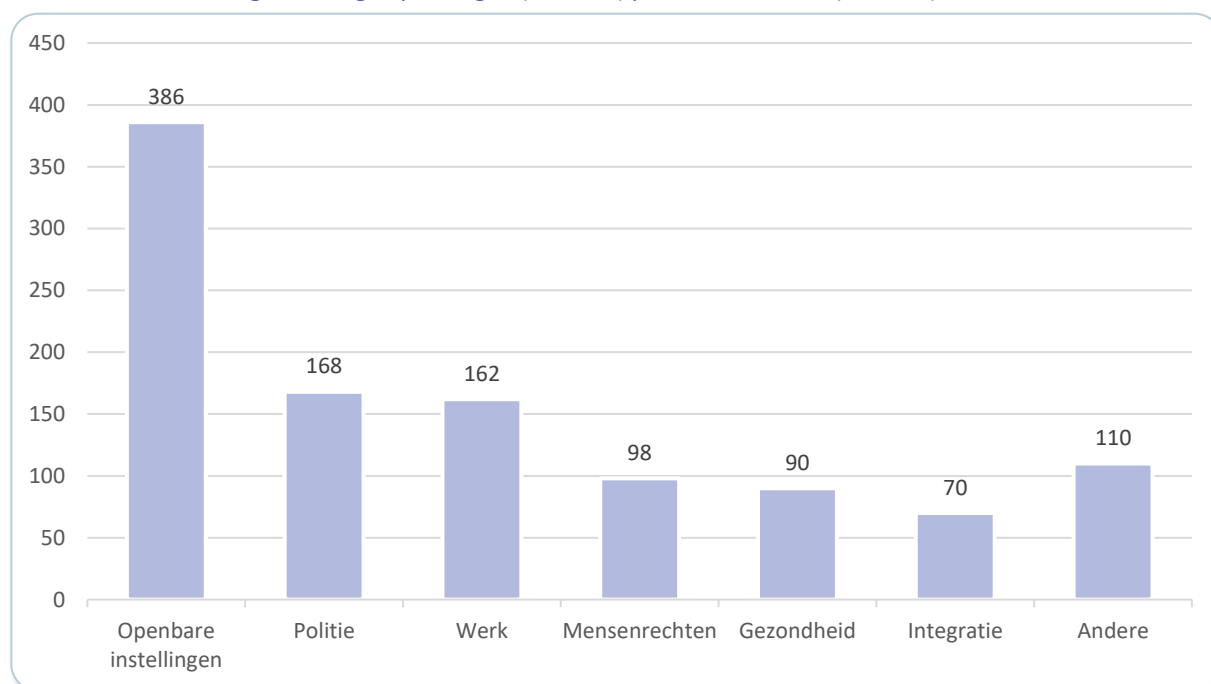
In 2018 hielden de medewerkers van Unia drie keer meer informatiesessies en sensibilisatieworkshops dan in 2017.

Opmerking: het aantal uren opleiding houdt geen rekening met de voorbereidingstijd van de opleidingen.

Meer informatie over de inhoud van deze opleidingen, sensibilisatieacties of begeleidingen kan je terugvinden op pagina 79 van het jaarverslag 2018.

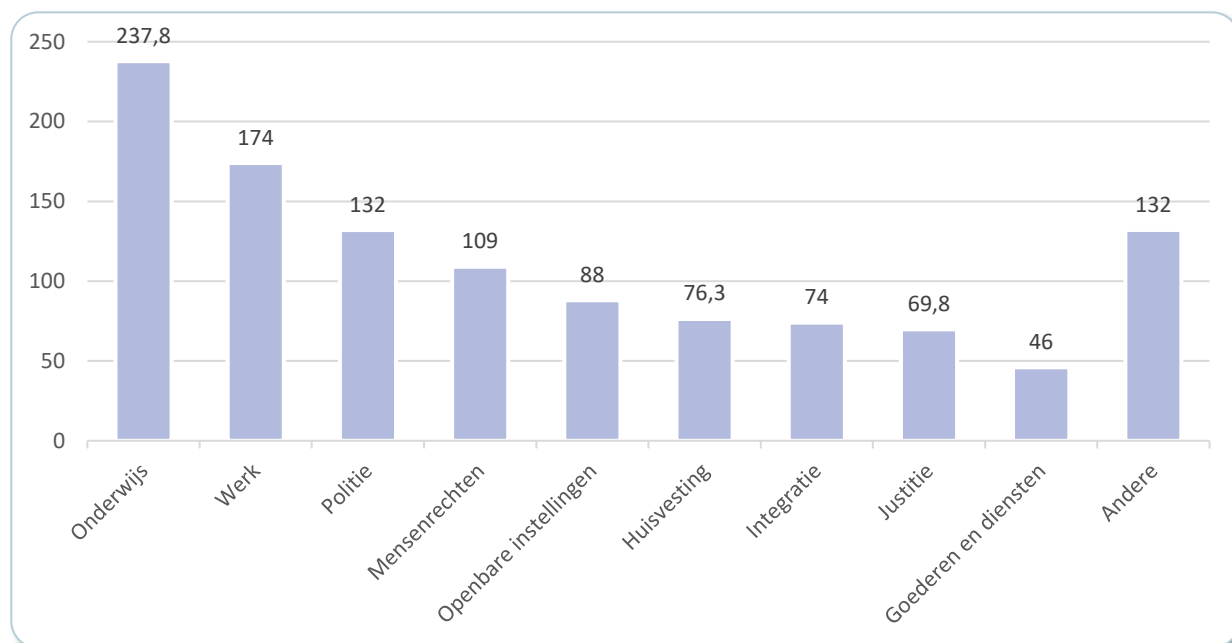
Grafiek 100: Aantal geïnvesteerde uren in sensibilisatie en vormingen tussen 2015 en 2018¹²

Grafiek 101: Investerings in lange opleidingen (> 4 uren) per sector in 2018 (n=1.084)

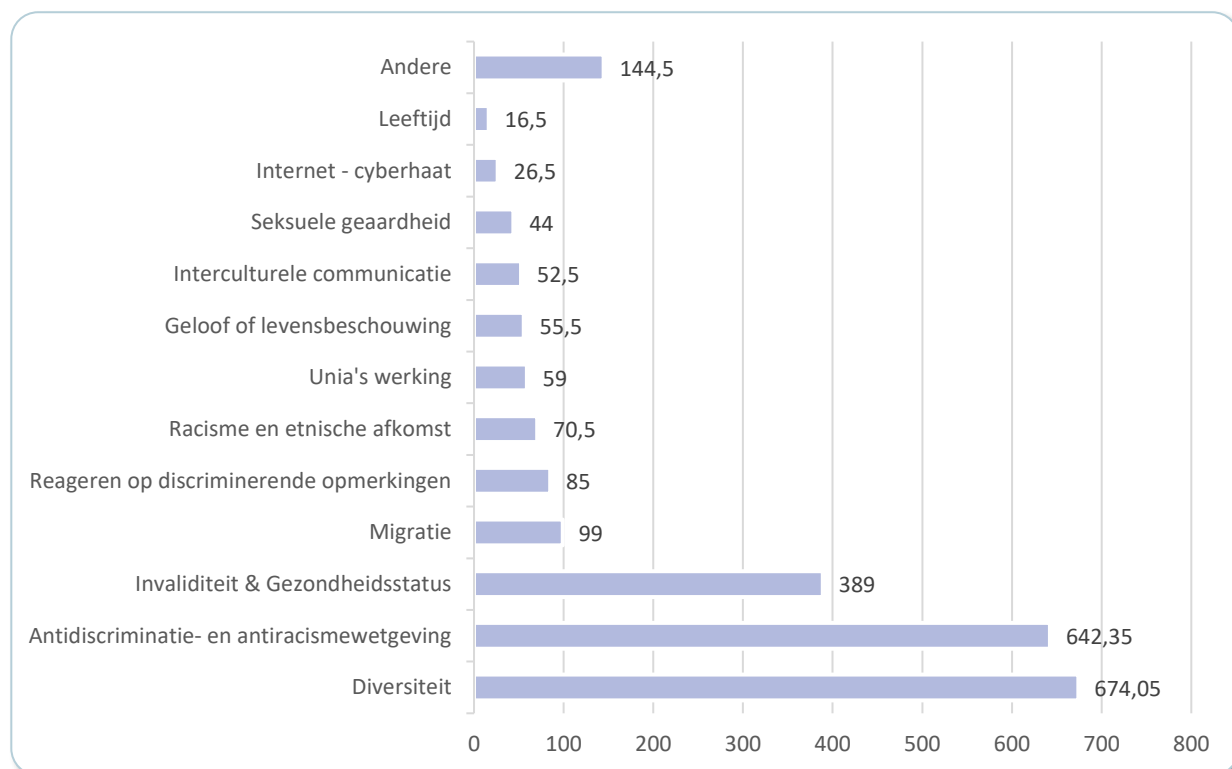

¹² n = het aantal uren opleiding exclusief voorbereiding, analysefase, evaluatie en opvolging.

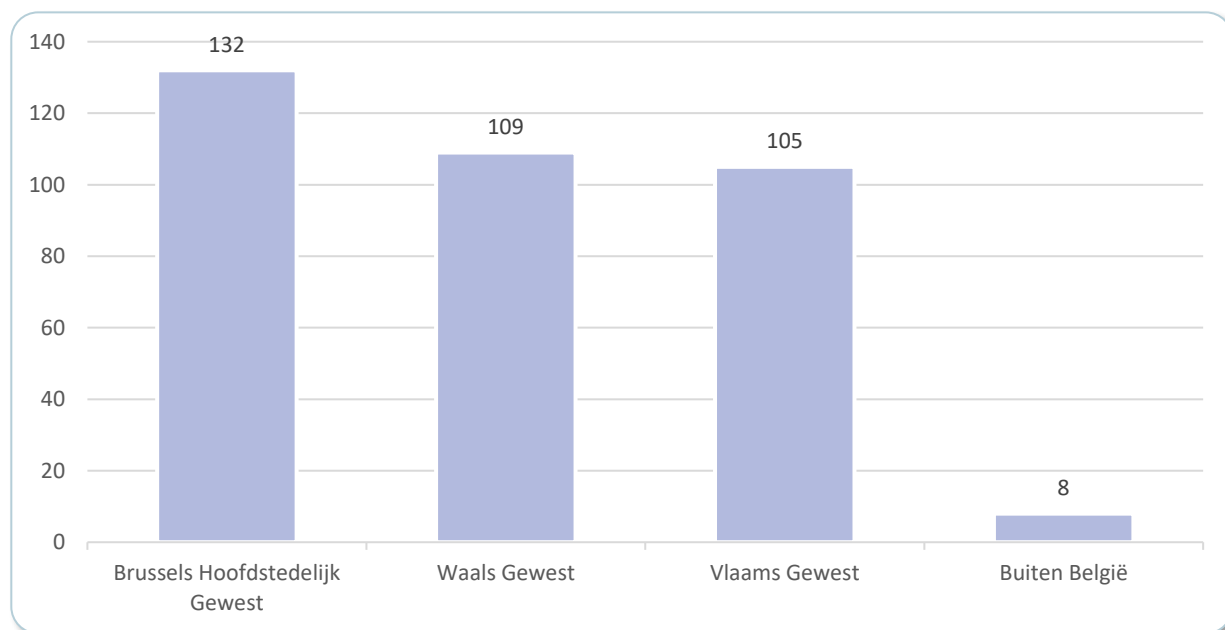
Grafiek 102: Investerings in korte opleidingen (4 uur en minder) per sector in 2018 (n=1.274,4)

Grafiek 103: Aantal uren investering in sensibilisatie en vorming in 2018, per thema

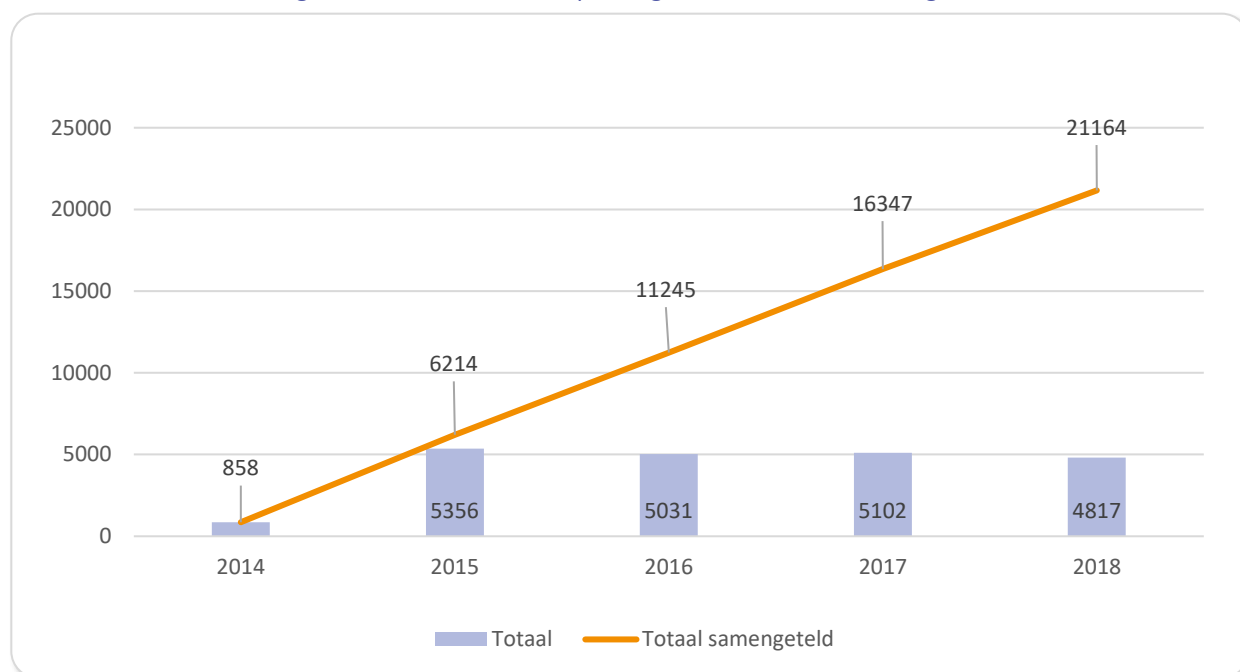

Grafiek 104: Aantal interventies in 2018 rond sensibilisatie en vorming per regio/ internationaal

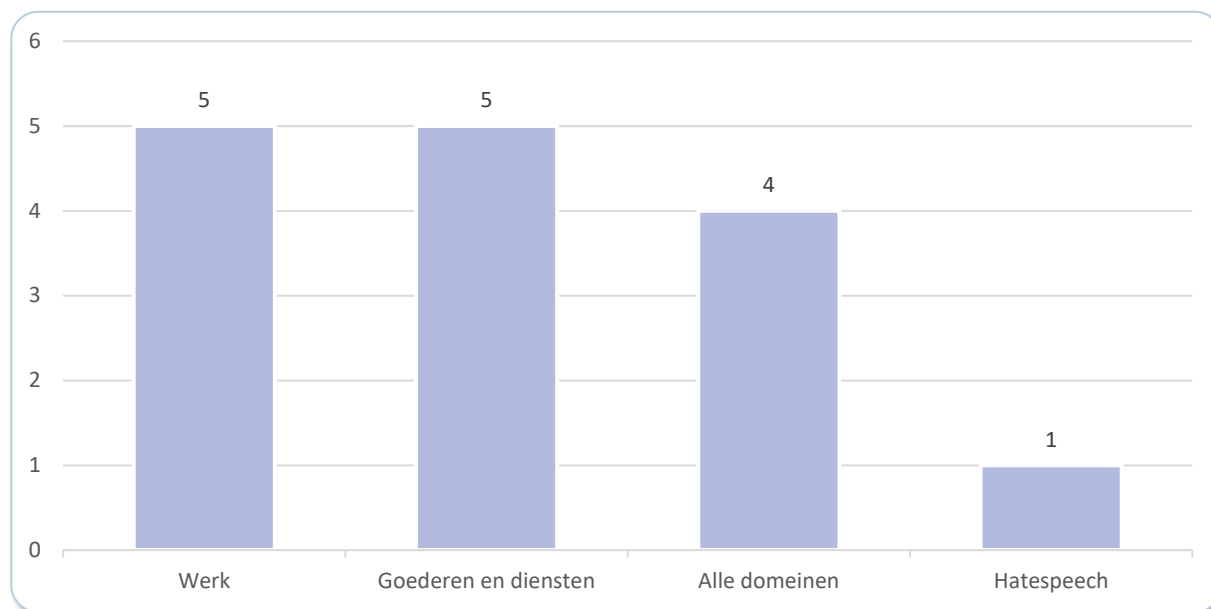
10.1 eDiv

Grafiek 105: Aantal unieke gebruikers van de onlineopleiding eDiv sinds haar lancering in 2014

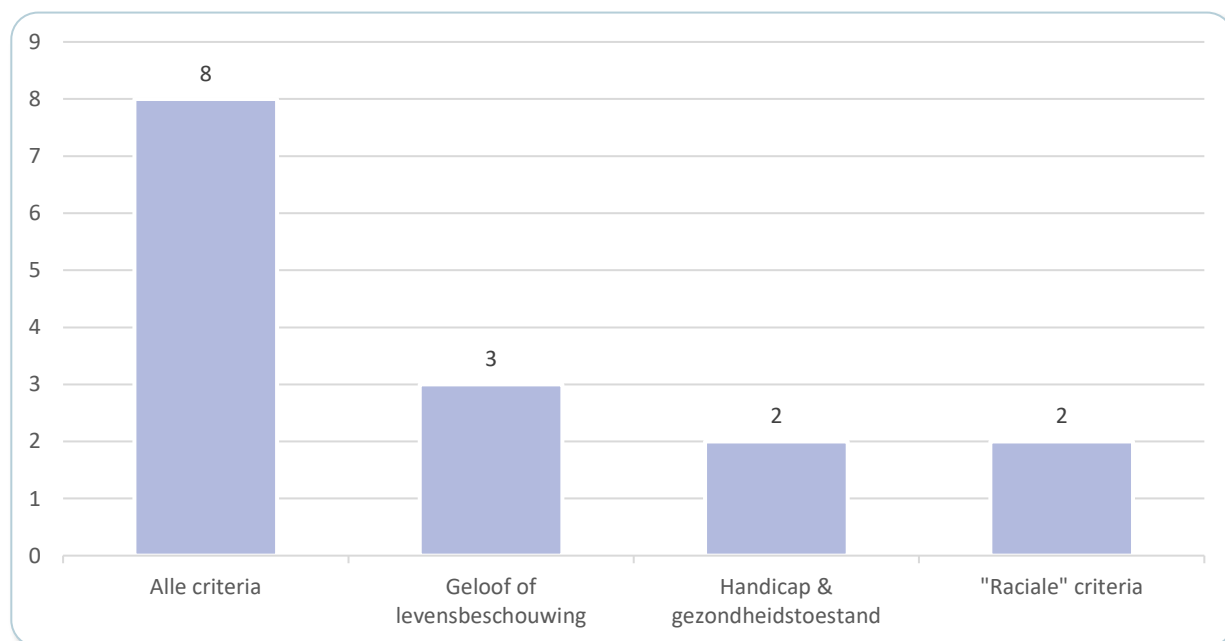

11 Adviezen en aanbevelingen

Grafiek 106: Aantal adviezen en aanbevelingen in 2018 – per domein

Grafiek 107: Aantal adviezen en aanbevelingen in 2018 – per discriminatiecriterium

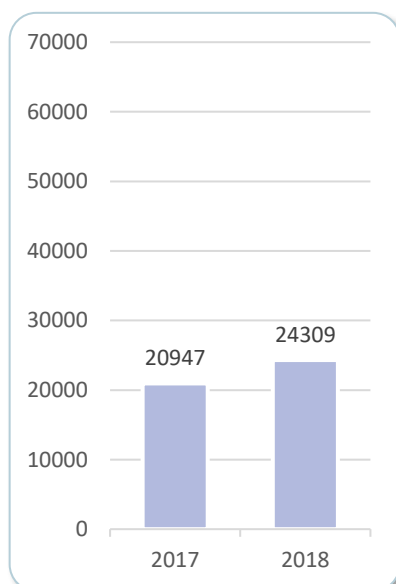

12 Communicatie

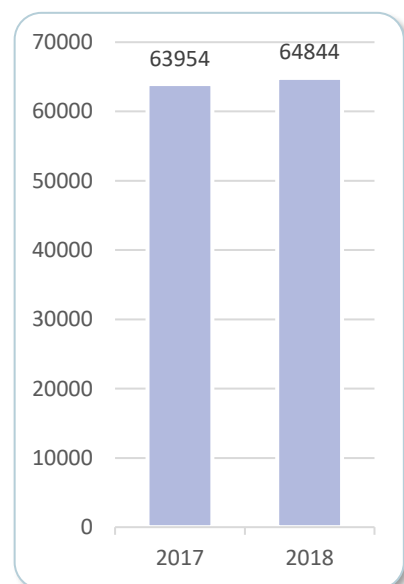
12.1 Unia.be website

Meer en meer internetgebruikers bezoeken de website van Unia. In 2018 zag Unia een stijging van 16% van het aantal sessies op de website. Bovendien steeg het aantal geopende pagina's op onze website met 1,4%. Tot slot steeg het aantal bezoekers met 14,9% in vergelijking met 2017. Over heel 2018 waren er 40.339 sessies, 25.370 gebruikers en 58.945 bezoekers meer dan het jaar daarvoor. De drukste maanden waren september tot december: daarin kreeg www.unia.be meer dan 20.000 bezoekers per maand.

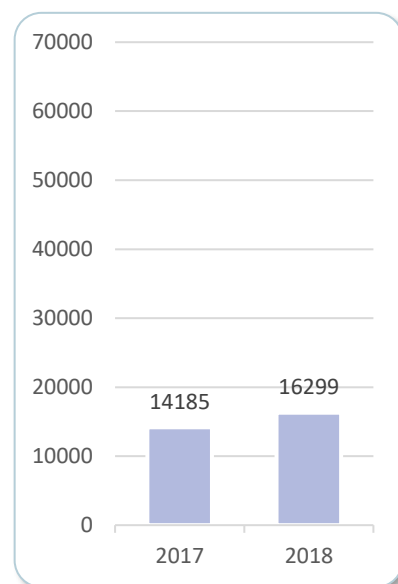
Grafiek 108: Gemiddeld aantal sessies op www.unia.be per maand in 2017 en 2018

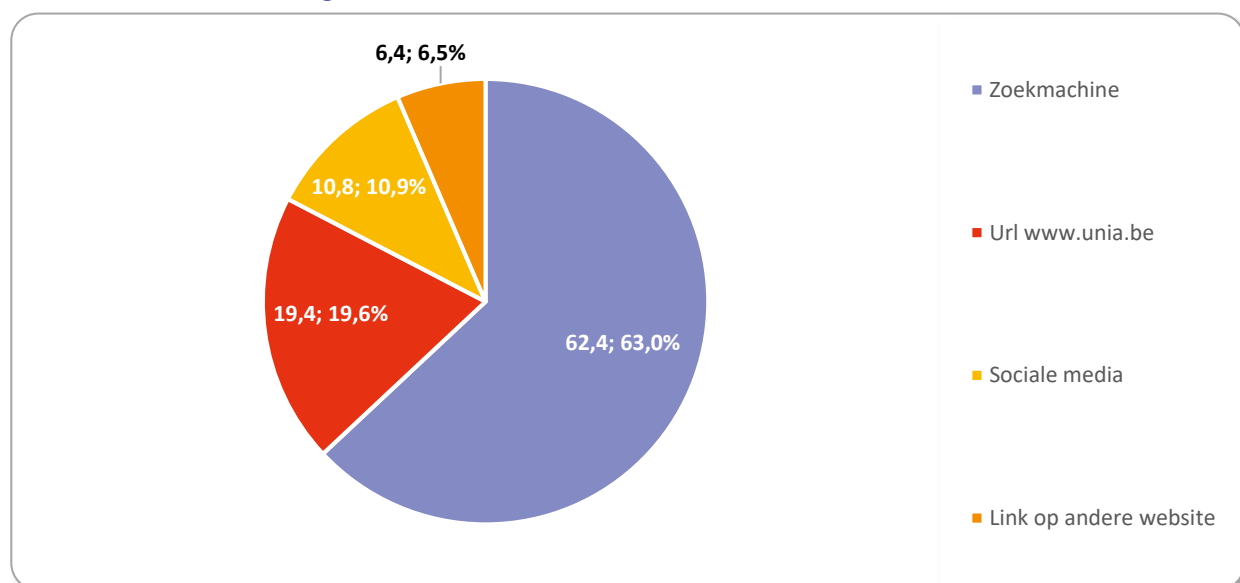
Grafiek 109: Aantal pagina's bezocht op www.unia.be per maand in 2017 en 2018

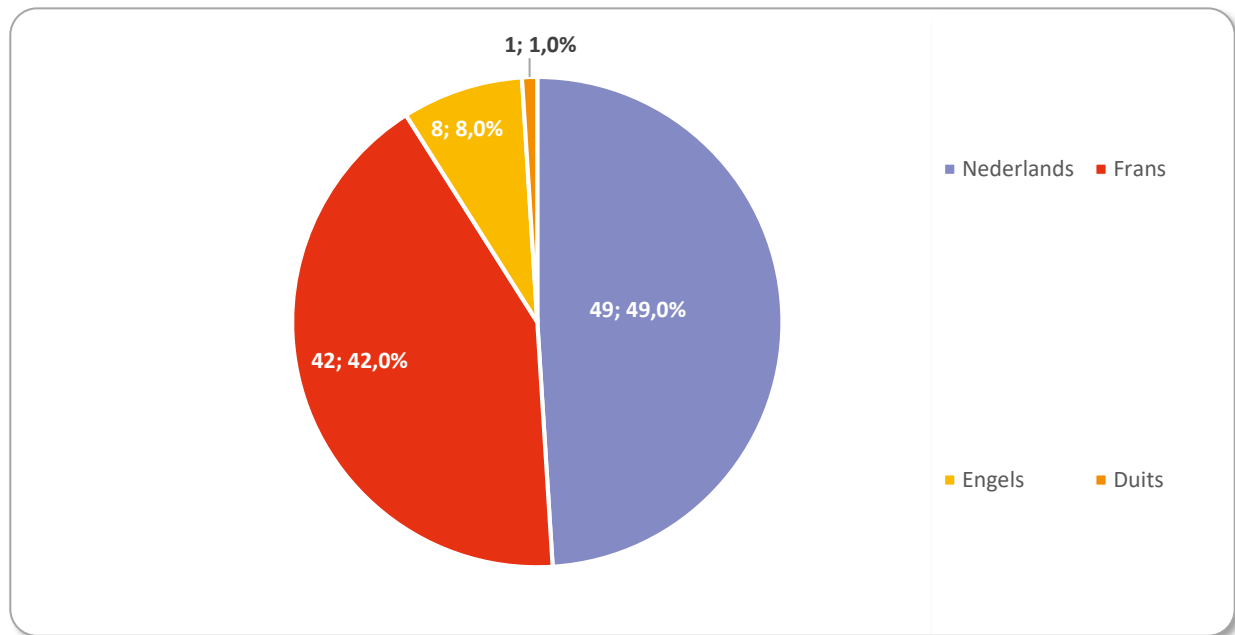
Grafiek 110: Aantal bezoekers op www.unia.be per maand in 2017 en 2018

Grafiek 111: Kanalen waarlangs websitebezoekers onze website vinden

Grafiek 112: Percentage bezoeken van de homepage in de verschillende talen

12.2 KiesGelijkeKansen.be - LeChoixEgalite.be

- Meer dan 4.600 bezoekers
- Meer dan 25.000 pagina's bezocht
- 13% van de bezoekers kwam terug naar de website
- Gemiddelde tijd op de website: meer dan 2,5 minuten

12.3 Facebook & Twitter

In 2018 ging het bereik van onze Facebook- en Twitter-pagina over de kaap van 1 miljoen.

- Facebook: 1.070.522 bereikte personen (meer dan 10.000 volgers)
- Twitter: 1.032.300 bereikte personen (meer dan 4.000 volgers)

Unia

Koningsstraat 138 • 1000 Brussel

T +32 (0)2 212 30 00

info@unia.be

www.unia.be

unia.be